

L. as.

144

l

S. A.

144 L

THEY GAVE ME A COPY OF THE NEW YORK TIMES

מאבעללע דער כנוי הסעול

עברת פסוקים

ער בעראלענע איהן / ער — יום / ער — דין / ער איד

פר — ויא / פר — אייד / פר — אונס •

פִּקְדֵם הַן פִּקְדָּנִים כֵּן פִּקְדָּנִי

מקדמה מקדמה מקדמה מקדמה מקדמה

פִּקְדֹתֵם תֵּן פִּקְדֹתֵיכֶם לִּי פִּקְדֹתֵנוּ

פְּקֻדָּתוֹ (תְּדוּ) פְּקֻדָּתָהּ תָּמִיד תָּנוּ

קִדְרָה מִקְדָּתָיו תִּיָּה חֲנִי תִים תִּין תִּינוּ

קדתי שקדתי תיך תיך תים תין תיבם כו

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' דְּוָנִי דָּוִד דָּוִד דָּוִד דָּוִד דָּוִד דָּוִד דָּוִד דָּוִד דָּוִד דָּוִד

תונו תונ תוס תון תוני תונה

בְּיָמֵינוּ • פְּקֻדָּתָם

בְּקִדְמוֹת פְּקֻדָּה נֶחֱדָה נוֹרָה נוֹרָה נֵים עַן נוֹכַח כֵּן •

בינוני

[illegible]

פִּקְדָּנִים בְּנֵי פִקְדָּנִים

אֶת פִּקְדֹתָי תִּהְיֶה תָּדָר - פִּקְדֹתָם מִן פִּקְדֹתֶיךָ בֶּן תָּנוּ

פֿאַר אַלע דאָס וואָס איז געווען
דיין דיין דיין דיין דיין דיין

הנה פקדונותי תיה - - -

פקוד

דא נון אין יעדער בילדונג דעם לייטווארטס , אויפער דעם מקור ,
 פון די טהעטיג פערואן ליגט , ווא פנטהעלט יעדעס פעל וועלכס
 איט מיינס כנויי פערבונדן איזט לויט פערואן , די טהעטיגע מור
 די ליידענדע , אונד בילדעט מוזט מיינס פאלאסענדיגן זאטן , מאל
 אהפתיק מיד ליבע דיק . עט קאן מאל יעדס ווערבוס מקטיל דער
 דריטטן פערואן איט לעהן כנויי הפעול פערבונדן ווערדן , מאל לב"ט
 פאן יפקד , קאן אמן זאגן יפקדני ער ווירד אין ברענקן ,
 יפקד (אענליך) , יפקד (וויבליך) ער — דיק , יפקדו מור
 יפקדה ער — מיהן , יפקדה ער — זיט , יפקדנו ער —
 מונס , יפקדבם (אענליך) , יפקדבן (וויבליך) ער — מייך , יפקדם
 (אענליך) , יפקדן (וויבליך) ער — זיט , דאס ווערבוס דער ערסטן
 פערואן מבר קאן גור איט מאל כנויי הפעול פערבונדן ווערדן ,
 וויל הייר די ערסטע ליידענדע פערואן אין זינגולאר אונד פלוראל אב.
 געזאט , דען , מיד — מיד , וויר — מונס , דאס זאגט סאן דאס
 בנין התפעל מאל אהפתיק , נתפקד מור במרץ מאל דער
 כנויים ניכט . מויס עבן דיוק גרונדע המטדאס ווערבוס דער לוייטן
 פערואן גור זעקס כנויים , וויל הייר פיר דבדורים אבגעהן , די
 לוייטע פערואן אענליך אונד וויבליך אין זינגולאר אונד פלוראל
 דאס — דיק , מיהן — מייך זאגט דאס התפעל מאל התפקדת ,
 התפקדת התפקדתם — הן .

דא דאס בינוני זאט וואהל מיינס עס התאר מאל מויד מיינס ווערבוס
 כרענענס זיין קאן (§ 136) זאט מיינס דאס כנויי , וועלכס דאזעלכן
 אונגעלט ווירד , זאט וואהל כנויי הקנין מאל מויד כנויי הפעול , מאל
 מלמדי קאן הייסן : איין לעהרר , אונד מויד : ער לעהרט מיד .
 יצא לואוואהאנג אומ עס ענטפידן מאל המאבילך מן במדבר

(קסד)

צוט / ווערן וויר אין פונדק דריטען טהיל, ביים דעם דעם רעד
פונדק דריטען נאך טראגן

ז ע ק ס ט ע ר א ב ש נ י ט

פון דער בילדונג דעם ווערבי איט דעם
בנוי הפעול מור וידענדן פראמאין

§ 147

א וויס דיס פנוי הקנין איינע פערזאנלונג אין דער פונקטאטאן
דער שמות פערזאנלונג (§ 90), א מאכן פון דיס פנוי הפעול
אין דער בילדונג דער פעלים איינע וואקאלען . פערזאנלונג . גרעסטן
טהיילט גטיהט דיע פערזאנלונג פון איינעס וואקאל אין פון שווא
פון פון פקד , פקדני ער האט איד ברמלט , פון שפירדה ויס
היטעטע , שפירדה ויס היטעטע פון איד . (ויהע טאפעלאע) .

§ 148

דיס בנוי הפעול זיין דיס וידענדע פערזאנלונג מור וידע
(§ 86) , אונד קעגן אלס מור ביים דעם בנינים וועלכע מקטיל ,
קיינעם וועגעס אבר ביים דעם , וועלכע פאמיל ויגד , גברוילט ווערן .
און ביים דעם בנין התפעל קעגן קיינע בנוי הפעול פטמטט פונדן ,
ווייל דאס רעליפראקוס פון דעם טהעטיגן מור וידענדן געגנטאנד
פון יד בגרייפט . עס ויגד גומד לו דעם בנוי הפעול בואנדע
ווערט , מאפאיתי איד , אותה דיק מ . א . וואכניס דאס זייט .
ווארט אונפערענדט באייבט , מוס : פקד אותי , פקדה אותה
פ . א . ו . גברוילטער אבר ויגד דיס פערזאנלונג בולסטאבן ה'כ'ג'ו'ו'ס ,
וועלכע דעם זייטווארט מוגעלט ווערן אונד פאנגליך איינע פער .
פונדונג אין דעם וואקאלן מאכן .

התפעל אין וועלכס גלייכזאם אין גיש אין דעם ע' הפעל
סטעהן אום / אומ : התברך מתברך אברך וכו' .
(3) ווען אין שרש / דעסן פ' הפעל איינר פאן דען בוכטאבן
ז'ס'ש'ץ' מיוט / אין התפעל סטעהט / זא קעמט דאס ת'
התפעל ניצט וויא גוועהנליך פאר דעם שרש / ואנדרן סטעהט
לויטן דעם פ' אונד ע' הפעל / אלס פאן שמר היינט עם
ניצט התשמר ואנדרן חשתמר השתמרה וכו' / פאן סתר
מסתתר א. : ו. : מיוט דער ערשטע בוכטאב אין צ' זא
פאלענט אויך דאס ת' התפעל אין אין ט' זיך לו פערואנדרן /
אלס פאן צדק היינט עם הצמדק מצמדק נצמדק א. :
ו. : מיוט ער אין ו' / זא פאלענט דאס ת' אין ד' איבר לו געהן /
אלס פאן זמן / זקן היינט עם הידמן הזדקן : (דאך פיינ.)
דעס אמן לעלטרעם נור אין תלמוד) .
(4) ווען ריח נחי ל' ה' איס עתיד איס דעם ו' ההפוד (פערואנדרלונגס
(ו') סטעהן / זא לאסן זיח דאס ה' / וועלכס אומסט אס ענדע
נח גסהר סטעהט / וועג / אונד דאס ווארט ווירד אלכראן אג.
דערס גבילרעט : זא היינט עם אין עתיד הקל / ואגד ותגל
ויגל ונגל טאט / ואגלה ותגלה ויגלה ונגלה / אייניגע
געהן אויך אפן תפן נפן טאטט אפנה א. : ו. : אין
נפעל היינט עם : ואכל ותגל ויגל נגל / טאטט ואגלה
וכו' . אין פעל / אגל תגל יגל נגל טאטט אגלה וכו'
אין הפעיל : אגל תגל יגל נגל טאטט אגלה וכו' .
אונד אין התפעל : אתגל תתגל יתגל נתגל טאטט
התגלה וכו' . אמן פינדעט אויך אייניגע נחי ל' ה' מהנע
ו' ההפוד אין דינער בילדונג .

וואס נאך אין אנועהונג דער פונקטאטאן דער בנינים אן לו אערהן

חלוצ חיריון פערמאן חבר וויא אין פֿעל / חלוצ חפצות-תי
 וכו' • אויך געהן דיא לוייט לעלעע גופי נסתרים נור אלסראן
 נאך דינעם משקל / ווען דיא איין פאן דען טאטלייכן אתנהתא
 חנוד סיל ק האבן / זאגט חבר געהן וויא אויך וויא פֿעל /
 חלם: חפצה, חפצו • בינוני חפץ חפצו חפצו צות •
 חיות עם חבר איין שרש פאן דען נהי ל' א' וועלכר אין דייס
 משקל טענהט / זא געהט עם דורך / חלם מלא, מלאה,
 מלאה, מלאה מלאה מלאה, מלאה, מלאה, מלאה,
 מלאה-תן מלאה • דאס משקל פֿעל געהט עבן
 דורך / חלם: יכל יכלה יכלה, יכלה יכלה יכלה יכלה
 יכלו יכלו יכלה-תן יכלה • בינוני • יכל יכלה
 יכלים-ות • אויך געהן אייניגע נחים נאך דינען משקלים,
 חלם דער שרש מות געהט נאך דעם משקל פֿעל • מת
 מתה מתה מת מתה מתה • בינוני: מת
 מתה מתים מתות • אור געהט נאך דעם משקל פֿעל
 חלם אור אורה אורה אורה • חלם: אור
 (• ווען איין שרש דעסן ע' הפעל פאן א' ה' ח' ע' ר' איינט / אין
 פֿעל חלם פֿעל טענהט / חנוד חלם קיין דגש חננעהאן קאן / זא
 פערמאנדלט ויך דער קורלע וואקאל דער פארהער העטטע טענהט
 חללן אין איין לאנגן / חנוד חלל: חלם איינעם פתח ווירד איין
 קמץ / חלם איינס חיריק קטן ווירד איין צירי / חנוד חלם איינס
 שורק קטן איין חולם / חלם פאן ברך / הייטט עם אין פֿעל
 ברה ברה ברכת • חלם: ברה ברה ברה ברה
 חלם: פֿעל • ברה ברכת • חלם: עתיד •
 אברה תברה יברה וכו' • מקור: ברה • צווי: ברה
 ברכי ברכו ברכה • בנין פֿעל • ברה ברכה ברכת
 וכו' ברה וכו' אברה תברה וכו' • עבן זא געהט דאס

החפצל

מרכבים

הפעיל

הורה הורה הורה הורה
תי הורה הורה הורה הורה
בינוני הורה הורה הורה
רות • עתיד אורה הורה
הורה • • • • •

בינוני בא בא בא בא
עתיד : אבוא תבוא תבוא
יבוא תבוא תבוא יבוא
תבאנה • מקור : בא • צווי :
בא בא בא בא בא • מור
מין הפעיל : הביא הביא
הבאת וכו' • בינוני : מביא
וכו' • עתיד אביא תביא וכו' •
הפעל הובא הובא הובא
וכו' אובא הובא • • • • •

נחי ע' ו' איש נחי ל' א' , אלם
דער שרש בוא , עתיד הקל :
בא בא בא בא בא
בא בא בא בא בא :

דאס הילפס ווערבוס הייה (זיין מורד המכן)

עבר : הייה הייה הייה הייה
בינוני : הייה מורד הייה (מורד יש) הייה הייה הייה
עתיד : אהיה (אהיה) יהיה (יהיה) יהיה (יהיה) יהיה
(יהיה) יהיה יהיה יהיה יהיה
מקור : הייה מורד הייה • בהיות להיות טהיות •
צווי : יהיה היי היי הייה •

אלאגמיינע לענפון מורד מנערה קונען

דער בנינים •

(א) דאס בנין הקל האט אן עבר מורד בינוני דרייט משקלים מורד
בילדונגן • נעמליך : פֿעל פֿעל פֿעל • מין משקל פֿעל
וועלכס מורד מנגליהרט המכן • וינר דיט הייסטן ווערנט מנול
מורעפן • נאך דעם משקל פֿעל געהן נור וועניג • מורד
לומר נור דיט דרייטע פערמאנען , אלס חפץ הפצה הפצה

יא א א א א א

הבית הבית הפיתית. מדר
הפיתית (פמן נטה) רחבו
הביתם. תן הפינו •

בינוני

מכה מכה מכה מכה •

פנול

מכה מכה מכה מכה •

עתידי

אכה מדר אף תכה • תה
תפי יפה יך נכה נך תפו
יפו תפינה •

הפעל

הכה הכהה תכית מ. ז. ז. •

פינוני

הכה הכה מ. ז. ז. •

עתידי

אכה תכה תכי מ. ז. ז. •

נחי פ' י' איט גחי ל' א' / מלס
דער שרש ירא •

עבר הקל

ירא יראת יראת יראת • תי
יראו יראתם • תן יראנו •

בינוני

ירא יראת יראים יראות •

עתידי

אירא תירא תיראי יירא
גירא תיראו תיראנה ייראו

מקור : ירא , צווי : ירא
יראו מ. ז. ז. • מונד מין נפעל :
עבר , נורא נוראה נוראת • וכו'
בינוני : נורא נוראה נוראים ,
אות • עתיד : אירא תירא
מ. ז. ז. •

יצא יצאה יצאת וכו' / עתיד :
אצא תצא וכו' / מקור יצא
מדר צאת , פצאת פצאת
לצאת מצאת • צווי : צא
צאי צאו צאנה מדר צאנה •

נחי פ' יוד איט גחי ל' ה' מלס
דער שרש ירה •

עבר הקל

ירה ירתה ירית מ. ז. ז. •
בינוני

יורה יורח יורים יורות •
פעול : ירוי ירויה ירוים
ירויות • עתיד : אירה תירה
יירה ייר נירה תירו יירו
תירנה • מקור ירה , מדר
ירות פירות פירות לירות
טירות • צווי : ירה ירי ירו
ירינה • מין נפעל נורה
נורתה נוריתי מ. ז. ז. •

עתיד אירה תורה תורית תורתי
יירה מדר יירה תורו וכו' •

כפולים

הפעיל

הפעל

מרכבים

חסרי ס' נ' אית' נחיל' לא'

קל

נשא נשאה נשאת

א. ו. בים מין עתיד
ויל' די' נחיל' ל' א' .

עתיד

אשא תשא תשא

ישא תשא נשא

תשא תשא תשא

ישאו תשאנה

מקור

נשא מדר שאת

בשאת בשאת

לשאת משאת

צווי' חסר'

שית שית שית

שאתנה , מור עבן יא

מין נפעל , מלם : נשא

נשאה נשאת

א. ו. ב. ו.

חסרי ס' נ' אית' נחיל' לא'

מלם דער שורש גבה ,

דער חבר מיוצר מלם

מקטיל מין הפעיל ,

מור מלם פאסי' מין

מפעל טטעהט , מלם

הפעיל ; הכה הכתה

(אזנול) (חייב)

הסב הסבה

הסבות הסבה

הסבות הסבה

הסבות הסבה

הסבות הסבה

הסבות הסבה

מסב מסבה

מסבים מסבות

מוסב מוסבה

מוסבים מוסבות

אסב אסבה

אסב אסבה

אסב אסבה

אסב אסבה

אסב אסבה

אסב אסבה

אסב אסבה

הסב

הסב

הסב

הסב

הסב

הסב

הסב

הסב

הסב

גזרת כפולים

נפעל

קל

(אע"ל) (וויבול)					
עבר	סב	ספּה	נִסַּב	נִסַּבָּה	פִּיגַל מוֹנֵה
	סִבַּת	סִפַּת	נִסַּבַּת	נִסַּבַּת	פִּיגַל זֶה וְזֶה
	סִבַּתִּי		נִסַּבַּתִּי		דָּמָם הִתְפַּעֵל
	סִבֵּי		נִסַּבֵּי		נָעַתָּה נִמְרָעָה
	סִבַּתָּם	תֵּן	נִסַּבַּתָּם	תֵּן	בְּנִין מְרֻבָּעִים
	סִבֵּי		נִסַּבֵּי		וְזֶה דִּימָה נִהִי
					ע' ו' מְלֻמָּה
					פִּיגַל: סוֹבֵב
בינוני	סב	ספּה	נִסַּב	נִסַּבָּה	סוֹבֵבָה
	סִבִּים	סִבּוֹת	נִסַּבִּים	נִסַּבּוֹת	מְסוֹבֵב
פעול	סִבּוֹב	סִבִּיבָה			אֲסוֹבֵב וְכוּ'
	סִבִּיבִים	בּוֹת			פִּיגַל: סוֹבֵב
עתיד	אֲסוֹב	אֲסַב	אֲסַב	אֲסַב	א. ו. ו. / מוֹנֵה
	תִּסַּב	תִּסַּבִּי	תִּסַּב	תִּסַּבִּי	הִתְפַּעֵל
	יִסַּב	תִּסַּב	יִסַּב	תִּסַּב	הִסְתוֹבֵב
	נִסַּב		נִסַּב		מִסְתוֹבֵב
	תִּסַּבּוּ		תִּסַּבּוּ		א. ו. ו. / מוֹנֵה
	תִּסַּבִּינָה	תִּסַּבִּינָה	תִּסַּבִּינָה	תִּסַּבִּינָה	פֶּאן גִּלְגֵּל
	יִסַּבּוּ		יִסַּבּוּ		הִתְגוֹלֵל
					וְכוּ'
מקור	סוֹב	סִבֵּב	הִסַּב	הִסַּב	
	מְסוֹב				
צוות	סב	סִבִּי	הִסַּב	הִסַּבִּי	
	סִבּוּ	סִבִּינָה	הִסַּבּוּ	הִסַּבִּינָה	

נחמי ל' ה'

קל

[illegible]

פֶּעַל מוֹנֵה פֶּעַל זֶה וְיֵאמָר מוֹנֵה
מִכְרִיגִין בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִכְרֹם פִּי־לֵבָן
שְׁלָמִים מִבְּ , גֹּר וְזֶה מִן דִּינִי
מִן עֲבַר דָּאט ע' הִפְעַל מִיין פֶּתַח
הָאֵט , מוֹנֵה דָּאט ל' נָח גִּרְאָה מִיֹּט
הָאֵט הִיר דָּאט ע' מִיין צִדִּי מוֹנֵה
דָּאט ל' מִיֹּט גַּח נִסְתָּר , מוֹט :
רַפָּא רַפָּאֵת רַפָּאֵתִי , רַפָּאֵת
רַפָּאֵתִי , הִמְצִאתֶם , הִמְצִאתֶן
הִתְחַבַּאתֶם . א . ו . מִן בִּינוּנִי
עֲתִיד , מִקּוֹר מוֹנֵה צוּרִי זִינֵד וְיֵא
גִּלְגִּלִּין דִּטֵּן שְׁלָמִים גִּלְגִּלִּין , גֹּר מִי
עֲתִיד בִּלְבָן פֶּעַל מוֹנֵה הִפְעַל וְזֶה
דָּאט ע' מִיין פֶּתַח הָאֵט , מִיֹּט עַם
הִיר אִיט קִמֵּץ פּוֹקֵטִירט , מוֹט :
אַרְפָּא תִרְפָּא , תִּמְצָא נִמְצָא
א . ו . מ .

(מנל.) (וויב.)

נמצא נמצאה
נמצאת נמצאת
נמצאתי
נמצאו
נמצאתם
נמצאתנו

עבר

נמצא נמצאה
נמצאים נמצאת

בינוני

פעול

אמצא אמצאה
תמצא תמצאה
אמצא תמצא
אמצא תמצאו
תמצאנה

עתיד

תמצאנה
אמצא

מקור

המצא המצאה
המצא המצאה

צווי

נח' ע' ו' נח' ל' א'

הפעל התפעל קל

מַצֵּא מַצְאָה מַצֵּאת מַצְאֹת מַצְאֵתִי מַצְאוֹ מַצְאֲתֶם תֵּן מַצְאֵנוּ	הַסְתוֹרֵר הַסְתוֹרְרָה מוֹנֵד יֵאָסֵר כְּמִרְטָה וְיֵאָסֵר אֵין בְּנִין פִּיעֵל בִּינוּנִי מַסְתוֹרֵר	(אפנל) (ווייכל) הוֹסֵר הוֹסְרָה הוֹסֵרֶת הוֹסְרֹת הוֹסֵרִיתִי הוֹסְרוֹ הוֹסְרֶתֶם תֵּן הוֹסְרֵנוּ
מוֹצֵא מוֹצְאָה מוֹצְאִים מוֹצְאוֹת	עֲתִיד אֶסְתוֹרֵר א. ו. ו. ו.	הוֹסֵד הוֹסְרָה הוֹסְדִים הוֹסְרֹת
מַצְוֵא מַצְוֹאָה מַצְוִאִים מַצְוֹת	דִּמְעָה בְּנִין / יֵאָסֵר וְיֵאָסֵר דָּמָה פִּיעֵל מוֹנֵד פִּיעֵל דִּמְעָה גוֹרָה /	
אֶמְצֵא אֶמְצְאָה תִּמְצֵא תִמְצְאֵי יִמְצֵא יִמְצְאָה נִמְצֵא נִמְצְאוֹ תִּמְצְאוֹ תִּמְצְאָנָה יִמְצְאוּ	נִמְצָא אֵין : בְּנִין מְרֻבֵּעַ / וְיֵאָסֵר הִיר פִּיר בּוֹכֵטֵאן אֵין שֶׁרֶשׁ וִינֵר / אִינְדֵּעַס דָּמָה ל' הַפִּעֵל דָּמָה פִּיעֵל מְטֵהֵם / לֹס עֲרוֹמֵט דָּעַם דָּגֵשׁ חֹק / וְיֵאָסֵר אֵין דָּעַם ע' הַפִּעֵל לֹס סִימָן הַבִּין הַעֲטָטֵעַ יֵין אֵין / דָּעַר אֵין אֵין אֵין ו' נִיכֵט גוֹט קִאָטֵן קִאָן	אוֹסֵר תוֹסֵר תוֹסְרִי יוֹסֵר תוֹסֵר נוֹסֵר תוֹסְרוֹ תַּסְרֵנָה יוֹסְרוֹ
מַצְוֵא מַצְוֹאָה קִרְאָה קִרְאָת		הוֹסֵר
קִרְאָה קִרְאָת קִרְאָנָה קִרְאָת		

הסירה	הסיר	(אענא. וויבא.)	סורר סוררה	עבר
(הסרת)	(הסרת)	סוררה מאנד זא	פארט, וויא אין	
(הסירות)	(הסירות)	פעל		
הסירותי	הסירתי			
הסירו	הסירו			
(הסרתם)	(הסרתם)	סורר סוררה	סוררים, רות	בינוני
(הסירותם)	(הסירותם)			
הסירנו	הסירנו	פעל		
מסירה	מסיר	אסורר	תסורר תסוררי	עתידי
מסירות	מסירים	יסורר תסורר	נסורר	
מוסרה	מוסר	תסוררו	תסוררנה	
רות	מוסרים	יסוררו		
סר	אסיר	סורר		מקור
תסירי	תסיר			צווי
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסירנה	תסירנה			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			
תסיר	תסיר			

נח ע

פערל

נפער

קל

(א.א.)	(א.א.)	(א.א.) (א.א.)
סור סור סור סור סור סור סור סור סור סור סור סור סור סור	נסור נסור נסור נסור נסור נסור נסור נסור נסור נסור נסור נסור	סר סר סר סר סר סר סר סר סר סר סר סר
מסור מסור מסור מסור	נסור נסור נסור נסור	סר סר סר סר
מסור מסור מסור מסור	נסור נסור נסור נסור	סר סר סר סר
אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור	אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור	אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור אסור
סור סור	הסור הסור	סור סור סור סור
סור סור סור סור	הסור הסור הסור הסור	סור סור סור סור

הפעל

הפעיל ב

עבר	(אענא.) (ווייב.)	הוֹלֵךְ הוֹלְדָה הוֹלֵדֶת הוֹלְדָה הוֹלְדִית הוֹלְדוּ הוֹלְדֶתם הוֹלְדוּ הוֹלְדֶנּוּ	התפעל געהט וויא שלמים אלוא: התילד מתילד אתילד אונד לא ווייטער
בינוני	מיניק מיניקה מיניקים קות	הוֹלֵךְ הוֹלְדָה הוֹלְדִים דות	
פעול	מוֹנֵק מוֹנֵקה מוֹנֵקים קות		בייא אייניגען שרשים ווירד לויס דעק ליין ר' אלס
מקור	איניק אייטב תיניק תיניקי ייניק תיניק גיניק תיניקו תינקנה ייניקו	אוֹלֵד אוֹנֵק תוֹלֵד תוֹלְדִי יולד תולד גולד תולדו תולדנה יולדו	פאן ידע, יכת, הייסט עם: התורע, אתופחונו
צוויי	היניק כתי להי מהיניק היניק היניקי היניקו הינקנה	הוֹלֵד	

נח פ יוד

נפעל

הפעיל א

(אענא.) (ווייב.)

הוליד הולידה
הולדת הולדת
הולדתי הולדתי
הולידו הולידו
הולדתם הולדתם
הולדנו הולדנו

פעל אונד פעל
געהן וויס שלמים
ילד מילד ילד
אילד וואו

נולד נולדה
נולדת נולדת
נולדתי נולדתי
נולדו נולדו
נולדתם נולדתם
נולדנו נולדנו

מוליד מולידה
מולידים מולידים
דות דות

אייניגע שרשים דיוור
גורה בהמאטן אין
עמיד פאן קל מיהר
יוד אונד א' ת'ן
פקעמט אין חיריק
אזט פאן ינק יטב
יבש יישן הייסט
עס: אינק תיטב
ייבש נישן תינק

נולד נולדה
נולדים נולדים
דות דות

אוליד אולידה
תוליד תולידה
יוליד יולידה
נוליד נולידה
תולידו תולידו
תולידנה תולידנה
יולידו יולידו

תיטבנה יישנו
תיבשנה אין דען
איבריגן זטנים אונד
בנינים מבר אומער
דעס בנין הפעיל
זינד זיא איט אנדרן
נחי פ' יור גלייך
(זיהע הפעיל ב)

אולד אולדה
תולד תולדה
יולד יולדה
נולד נולדה
תולדו תולדו
תולידנה תולידנה
יולידו יולידו

הוליד הולידה
לד לד

הולד הולדה
הולד הולדה

הוליד הולידה
הולידו הולידו

הולד הולדה
הולדו הולדו
הולידנה הולידנה

נח' פ' א נח' פ' י

קל

הפעל

ילד ילדה ילדת ילדתי ילדו ילדתי ילדתם ילדתו ילדנו	רמס התפעל וא ווא פיל אונדפעל געהן ווא שלמים מאסס מאסס מאסס התאסס וכו'	(מענל.) (ווייכל.) האכל האכלה האכלת האכלתי האכלו האכלתם האכלנו	עבר
ילד ילדה ילדים ילדות	גאך דיור גורה ריכטן זיך אלס שרשים ערשטע וואורצל בוכסטאב מיין קעהללויט מיין נור אונטרשיידן זיך מיין עתיד פאן בנין הקל ווארין דיא פער זאן בוכסטאבן א'ה'ן היר מיין חולם אונד ביא אונדערן קעהל לויטן מיין סגיל אדר פבה האבן אלס פאן עבר אעבוד יעבוד תעבוד תעבדי מונד וא ווייטד	האכל האכלה האכלים לוח	בינוני
ילוד ילודה ילודים ילודות	ילוד	פעול	
אלד ארד תלד תלדי ילד תלד גלד נשב תלדו תלדנה ילדו	אכל תאכל תאכלי יאכל תאכל נאכל תאכלו תאכלנה יאכלו	האכל	מקור
ילוד מדר לדת פלדת פלדת מלדת לד לדי לדו לדנה	צווי		

דני

גזרת נח'פ'א

הפעיל

נפעל

בנין קל

(אענא.) (אוייכל.)	(אענא.) (אוייכל.)	(אענא.) (אוייכל.)
האכיל האכילת האכילת האכילת האכילת האכילו האכילתם תן האכילנו	נאמר נאמרה נאמרת נאמרת נאמרת נאמרו נאמרתם נאמרתן נאמרנו	אמר אמרה אמרת אמרת אמרת אמרו אמרתם אמרתן אמרנו
מאכיל מאכילה מאכילים מאכילות	נאמר נאמרה נאמרים נאמרות	אמר אמרה אמרים אמרות
מאכל מאכלת מאכלים לות		אמור אמורה אמורים אמורות
אאכיל תאכיל תאכילת יאכיל תאכיל נאכיל תאכילו תאכילנה יאכילו	אאמר תאמר תאמרי יאמר תאמר נאמר תאמרו תאמרנה יאמרו	אמר אאסוף תאמר תאמרי יאמר תאמר נאמר תאמרו תאמרנה יאמרו
האכל	האמר	אמור באמור באמור לאמר לאמר
האכל האכילי האכילו האכילנה	האמר האמרי האמרו האמרנה	אמור אמרי אמרו אמרנה

הפעיל הפעל

[illegible]

נזרת חסרי פ נ

נפעל

בנין קל

(אעגל.)	(ווייב.)	
אונד פֿעל, וועלכע מהנעדיט איין דגש אין דעם ע' הפעל לום סימן הבקוהמבן, דמהער ויט עבן ויט אין שלמים געהן, חלום: נגש נגשה וכו' מנגש אנגש וכו' נגש, נגש, אנגש א. : : א. : :	נגש נגשה נגשת נגשת נגשתי נגשתי נגשו נגשו נגשתם נגשתן נגשנו נגשנו	נגש נגשה נגשת נגשת נגשתי נגשתי נגשו נגשו נגשתם נגשתן נגשנו נגשנו
דא דער שיש נגש (נאהע קאמאן) איין פעל עומד לויט, וועלכע ניכט אין פא- סיל טטעהן קאן, דמהער האבן וויל לום פאטיל דען שרש נגש (קוועהן, אנ- טרייבן) גנאמאן, און פערזעקסלע ויט ניכט אייגנער.	נגש נגשה נגשים נגשות	נגש נגשה נגשת נגשת נגשים נגשות
עבן זא געהן דיאיעני- גן שרשים, דערן פ' איין "אונד דאטש איין צ' לויט, חלום פאן יצק, יצל, יצב, הייטט עס יצק, מציל, נצב, יצב א. : : א. :	אנגש אונד: א ווייטער, ויט אין שלמים: היר דארף דאס פ' הפעל ניכט פעהן: ווייל מהנע הין איין דגש אין דעם ע' הפעל לום ערזאטן דעסג' הבנין טטעהן יום, אונד איין דגש האט קיינע לויט ברייטונגן, אונד לויט דגשים קענן ניכט אין איינס בוכ, טטאכע טטעהן. דיום לויט חוץ דער פאל בייס בנין פֿעל	אנגש אנפל הנגש הנגשי ינגש הנגש הנגשו הנגשנה ינגשו הנגשנה
נגש אדר נגשת בגשת בגשת לגשת מגשת	נגש נגשה נגשת נגשת נגשתי נגשתי נגשו נגשו נגשתם נגשתן נגשנו נגשנו	נגש נגשה נגשת נגשת נגשתי נגשתי נגשו נגשו נגשתם נגשתן נגשנו נגשנו

גזרת שלמים

בנין התפצל (רעליפרמקוס)

(אענליך)	(ווייבליך)	עבר
התפקד ער האט זיך	התפקדה זיט האט זיך	
בראכט	בראכט	

התפקדת דא האטט זיך — התפקדת
התפקדתי מיך האבי איך —
התפקדו זיט האבן זיך —
התפקדת מיחר האכט מיך — התפקדתו
התפקדנו וזי האבן אונס —

בינוני	מתפקד ער ברענקט זיך	מתפקדה אדר
	מתפקדת זיט ברענקט זיך	
	מתפקדים זיט מיטן זיך	מתפקדות

עתיד	מתפקד מיך ווערדע איך ברענקן
	תתפקד דא ווערסט דין — תתפקדי דא ווערסט —
	יתתפקד ער ווער זיך — תתפקד זיט ווער —
	נתתפקד ווער ווערדן אונס —
	תתתפקדו מיחר ווערדט מיך — תתתפקדנה
	יתתפקדו זיט ווערדן — תיתתפקדנה

מקור	התפקד זיך ברענקן
	בהתפקד , כחת , להת , מהתפקד

אחי	התפקד ברענקט דין ! התפקדי
	התתפקדו ברענקט מיך התתפקדנה

גזרת שלמים

בנין הפעיל (אקטיו) הפעל (פאסיב)

עבר	(אענל.)	(וויבול.)	(דאט.)
	הפקיר	הפקירה	הפקד
	הפקדת	הפקדת	הפקדת
	הפקדתי	הפקדתי	הפקדתי
	הפקירו	הפקירו	הפקירו
	הפקדתם	הפקדתם	הפקדתם
	הפקדנו	הפקדנו	הפקדנו
בינוני	מפקיר מפקירה קד		הפקד
	מפקדים מפקירות		הפקדים
פעול	מפקד מפקדה		
	מפקדים מפקדות		
עתיד	אפקיר	קד	אפקד
	תפקיר	תפקירי	תפקד
	יפקיר	תפקיר	יפקד
	נפקיר		נפקד
	תפקירו	תפקדנה	תפקדנה
	יפקירו	תפקדנה	יפקדו
מקור	הפקיר קד		הפקד
	בהפקיר בה לה מה		
צווי	הפקד	הפקירי	
	הפקירו	הפקדנה	

גזרת שלמים

בנין פעל (מקטיל) פעל (פאסיף)

עבר	(אענל.)	(אוייכל.)	פִּקֵּד פִּקְדָה פִּקְדָת פִּקְדָה פִּקְדָתִי פִּקְדָתִי פִּקְדוּ פִּקְדוּ פִּקְדָתָם פִּקְדָתָם פִּקְדָנוּ פִּקְדָנוּ
ביצוני	מִפְקֵד מִפְקְדָה קָדַת מִפְקְדִים מִפְקְדוֹת		פִּקֵּד פִּקְדָה פִּקְדִים פִּקְדוֹת
פעול	טִפְקֵד טִפְקְדָה טִפְקְדִים טִפְקְדוֹת		
עתיד	אֶפְקֵד אֶפְקְדָה תִּפְקֵד תִּפְקְדָה יִפְקֵד יִפְקְדָה נִפְקֵד נִפְקְדָה תִּפְקְדוּ תִפְקְדֶנָה יִפְקְדוּ יִפְקְדֶנָה		אֶפְקֵד אֶפְקְדָה תִּפְקֵד תִּפְקְדָה יִפְקֵד יִפְקְדָה נִפְקֵד נִפְקְדָה תִּפְקְדוּ תִפְקְדֶנָה יִפְקְדוּ יִפְקְדֶנָה
מקור	פִּקֵּד פִּקְדָה פִּקֵּד פִּקְדָה פִּקֵּד פִּקְדָה		פִּקֵּד
צווי	פִּקֵּד פִּקְדָה פִּקֵּד פִּקְדָה פִּקֵּד פִּקְדָה		

גזרת שלמים

בנין נפעל

בינוני	(מעניף)	(אייבליך)
	נפֿקד ער ווירד ברמכט	נפֿקדֿה זיט ווירד ברמכט
	נפֿקדיש זיט ווערדן —	נפֿקדוֿת זיט ווערדן —
פעול	איזט אין קיינעם בנין פאסיר	
עחיד	אפֿקד איך ווערדע ברמכט ווערדן	
	תפֿקד דאס ווירטט —	תפֿקדי דאס ווירטט ברמכט ווערדן
	יפֿקד ער ווירד —	תפֿקד זיט ווירד —
	נפֿקד וויר ווערדן —	
	תפֿקדוֿ איזער ווערדט —	תפֿקדנֿה איזער ווערדט —
	יפֿקדוֿ זיט ווערדן —	תפֿקדנֿה זיט ווערדן —
אופן המקור	הפֿקד ברמכט ווערדן * בֿהפֿקד איס ברמכט ווערדן / בֿהפֿקד אלס ברמכט ווערדן / לֿהפֿקד ברמכט לו ווערדן / מֿהפֿקד פֿאס ברמכט ווערדן *	
אופן הצווי	הפֿקד (מעני.) הפֿקדי (אייב.) ווערדע ברמכט ! (ברענקע דרך) הפֿקדו (מעני.) הפֿקדנֿה (אייב.) ווערדעט ברמכט (ברענקט אייך)	

גזרת שלמים

בנין הקל

אופן ההחלט

עתידי	(מענין)	(וויבליך)
	אפקד מיך ווערדע ברענקן	
	תפקד דוא ווירסט — תפקדי דוא ווירסט ברענקן	
	יפקד ער ווירד — תפקד זיט ווירד —	
	נפקד וויר ווערדן —	
	תפקדו פיהר ווערדט — תפקדנה איהר ווערדט —	
	יפקדו זיט ווערדן — תפקדנה זיט ווערדן —	
אופן הסקור	פקד אדער פקוד , ברענקן . בפקד מיט ברענקן , בפקד אלס ברענקן , לפקד לו ברענקן . מפקד פאט ברענקן .	
אופן הצווי	פקוד (מענין) פקדי (וויבליך) ברענקע ! פקדו (מענל.) פקדנה (וויבל.) ברענקעט !	

אופן ההחלט	בנין נפעל	(פאסיף)
	(מענין)	(וויבליך)
עבר	נפקד ער איזט ברמלט ווארדן	נפקדה זיט איזט ברמלט ווארדן
	נפקדת דוא ביסט — נפקדתי מיך בין — נפקדו זיט זינד — נפקדתם איהר זינד — נפקדנה וויר זינד —	נפקדת דוא ביסט — נפקדתן איהר זינד —

גזרת שלמים

בין הקל (מקטין)

אופן ההחלט

עבר	(מעגליך)	(וויכליך)
פִּקְדָּר עַר הַמֶּט בַּעֲרֵמֶט	פִּקְדָּה יִיט הַמֶּט בַּעֲרֵמֶט	
פִּקְדָּתָ דּוּמ הַמֶּט —	פִּקְדָּתָ דּוּמ הַמֶּט —	
פִּקְדָּתִי מִיך הַמֶּט —	פִּקְדָּתִי מִיך הַמֶּט —	
פִּקְדָּדוּ יִיט הַמֶּט —	פִּקְדָּדוּ יִיט הַמֶּט —	
פִּקְדָּתָם מִיחַר הַמֶּט —	פִּקְדָּתָם מִיחַר הַמֶּט —	
פִּקְדָּנוּ וְיִיט הַמֶּט —	פִּקְדָּנוּ וְיִיט הַמֶּט —	

בינוני	אֲנִי (אֲנִי)	מִיך בַּעֲרֵמֶט (אֲנִי)
אֲתָה (אֲתָה)	פִּקְדָּר דּוּמ בַּעֲרֵמֶט (אֲתָה)	פִּקְדָּה מִיחַר פִּקְדָּתָ (אֲתָה)
הוּא (הוּא)	עַר בַּעֲרֵמֶט (הוּא)	יִיט בַּעֲרֵמֶט (הוּא)
אֲנִי (אֲנִי)	וְיִיט בַּעֲרֵמֶט (אֲנִי)	פִּקְדָּתָ (אֲנִי)
אֲתָם (אֲתָם)	פִּקְדָּדִים מִיחַר בַּעֲרֵמֶט (אֲתָם)	פִּקְדָּתָ (אֲתָם)
הֵם (הֵם)	יִיט בַּעֲרֵמֶט (הֵם)	פִּקְדָּתָ (הֵם)

פעול	אֲנִי (אֲנִי)	מִיך בֵּין (אֲנִי)
אֲתָה (אֲתָה)	פִּקְדָּר דּוּמ בִּימֶט (אֲתָה)	פִּקְדָּה (אֲתָה)
הוּא (הוּא)	עַר מִיחַר בַּעֲרֵמֶט (הוּא)	יִיט מִיחַר בַּעֲרֵמֶט (הוּא)
אֲנִי (אֲנִי)	וְיִיט בִּימֶט (אֲנִי)	פִּקְדָּתָ (אֲנִי)
אֲתָם (אֲתָם)	פִּקְדָּדִים מִיחַר יִיט (אֲתָם)	פִּקְדָּתָ (אֲתָם)
הֵם (הֵם)	יִיט מִיחַר בַּעֲרֵמֶט (הֵם)	פִּקְדָּתָ (הֵם)

י

בינונים טאבעלען

דער

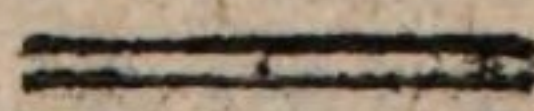
פעלים

פאך מיהרען גזרות מוגר בנינים

געבסט

איבערזעצונג מייניגער בנינים דער ערשטן גזרה ,
וואנאך אמן זיך / אין אנועהונג דער לייט / פערזאנען ,
למהלען מוגר גטלעכער אין אלן איבריגן ריכטן קאן .
דאס בנין פֿעל מוגר פֿעל ווירד געעהנליך וויא דאס
קל מוגר גפֿעל איבערזעלט . הפֿעיל מוגר הפֿעל
לעסט זיך גיכט בטעמאט איבערזעטן (זיהע 144 § ביט
146) .

אויך האבן וויר בייאדעס בינוני דעם בנין קל דער
ערטן גזרה דיא פערזאן ווערט אנכי , אתה ,
א. ז. ו. געלט , מוגר דאנאך ריכטעט זיך יעדעס
בינוני .

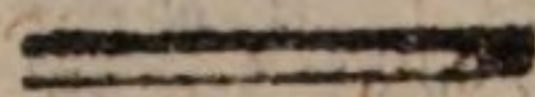
(קלט)

אונד דאך נור דיא ברייטונג דעס קל האבן , אלס דער חזן פלעהן ,
התפלל בעטען , התלקח מויפלומאן , מ. נ. מ. ז. אנדערע
סטעהן לומר מויד אין קל , אונד בעדייטן עבן דאס זעלבע אין
התפלל , מבר אית אנהרערס נאכדרוק , אלס הלך געהן ,
התהלך וואנדלן , קום מויפלעהן , התקומם מויפלעהן מ. נ. ז. •

ענדליך ברייטעט דאס התפלל מויד מיינע טיין האנדלונג , ווען זיך
מיינר זא טעאלט , אלס ווען ער עטוואס טהעטע אדער ווערע ,
אונד עס אין דער טהאט ניכט טהוט אדער מוט , אלס התעשר
זיך רייך אנטטעלן , התנבא זיך פאלטע אפפערונגן אוממען ,
התפיר זיך פיר גזעגוט האלטן מ. נ. ז. •

אנמערקונג

אין דעם ביידען לעצטן בערייטונג קאן מויד מיינ פער
עומד אין התפלל טעהן , זא וויא דיא עקסאמפל דיא
וויא דאכייא אנגפיהרעט , אייסטן טהיילס פעליס עומדים
זינד •

אדער יענע אונאברגעהנדע האנדלונג אויסמיכט, אין פאסיג טטעהן,
עס איזט נעאליך אין זא ווייט ליידענד, דאס עס פאן מיינס אנדערן
א דער האנדלונג בעוואגן אדער פערמאלאסט ווירד.

אנמערקונג

אנדערע שפרמאכן האבן לו: מאלן פערמיטטלעך האנדלונגן
בעוואנדערט ווערט, זא הייסט עס לוס ב"ס מין דייטטן
פאן דעם ווערבא: פטעהן: פטעלון, געשטעלט
ווערדן: פאן קאמאן: ברינגן, גבראכט
ווערדן: פאן אויפגעטעהן: אויפהעבן אדער
אויפריכטן, אויפגעהאבן, אדער אויפריכטעט
ווערדן, מ.ו.ו. דער עברי אבר בהעלט בייאדער,
גלייכן ווערביש דיא מורווארלל דעם ליטווארטס בייא, אונד
זעלט עס, ווען ער דיא פערמיטטלונג אויסדריקקן וויל אין
הפעיל אונד התפעל, מלס עמד, העמד, העמד:
בוא, הבא, הובא: קום, הקום, הוקם מ.ו.ו.
דאס סימן הבנין איזט דאס ה' איזט מיינס קמץ חטף אדר איזט שורוק
גדול אונד קבוץ.

§ 146

דאס התפעל לייגט מיינע לוריקקעהרנדע האנדלונג אן, ווען געא,
ליך דאס טהעטיגע סוביעקט לוגלייך דאס ליידענדע מיט, מלס:
התמכר ער האט זיך פערקויפט, התגלה ער האט זיך געמערען,
התבשר ער האט זיך ערהאבן מ.ו.ו. מין דינער ברייטונג
קאן מלוא נור איין פעל יוצא ניכט אבר איין פעל עומד אין התפעל
סטעהן (§ 121) דינעם בנין האט דרייט סימני הבנין, איין ה'
אונד ת' פאר דעם שרש, אונד איין דגש חזק אין דעם ע' הפעל.
פערנר גיבט עס מייניגע שרשים וועלכע איאאר אין התפעל טטעהן,

אונד

הַזְכִּיר עַר אַמְלָט דאָס אַמאָן דענקע / פֿער ער אַיננערט /
אַבֶּל עַר חַט / הָאָבִיל עַר טפֿייטע (איינן מַנְדֵּרן) חַט זי. וו. •
דאָס הפֿעיל אַמלָט איין פֿעל עומד לֹאס פֿעל יוצא / ווען אַמאָן איין
קל זאָגט : יָשָׁב עַר חַט / זאָ דענקט אַמאָן זיך דאָבייט ניכט אַמֶהר
אַלס אַינע פֿערזאָן / זאָגט אַמאָן חֶבֶר איין הפֿעיל : הוֹשִׁיב עַר חַט
גועלט / זאָ אַמאָן אַמאָן זיך טאָן נאָטהווענדיג לֹאויט פֿערזאָן אַדער
זאָן דענקן / נעמליך / דאָס / וועלכע גועלט חַט / מוֹנֵד דאָס וועלכע
גועלט וואָרדע • וואָס חֶבֶר טאָן איין קל / פֿער יוצא אַינע / דאָס
ווירד איין דאָס בִּנְיָן / יוֹצֵא לְשִׁלְיָשִׁי / דאָס אַינע איין חֶבֶר
געחנודס לייטוואָרט וועלכע טאָן איין בִּנְיָן הקל לֹאויט דאָס לֹאס געגן
שטאָנד חַט / אַלס אַבֶּל עסן / וואָבייט אַמאָן זיך נאָטהווענדיג לֹאויט
דינע דענקט / דאָס געענדע פֿערזאָן / מוֹנֵד דאָס טפֿייטע / דאָס חַט
איין הפֿעיל דרייט דינע לֹאס געגנטמנד / אַלס הָאָבִיל עַר טפֿייטע
איינן מַנְדֵּרן / וואָבייט אַמאָן זיך דען טפֿייטענדן / דען געטפֿייטען /
מוֹנֵד דאָס טפֿייטע דענקן אַמאָן • דאָס סימן הבנין אַינע דאָס חַט פֿאַר
דעם שרש (זינע טאָבעלע) •

עם גיבט אויך מייניגע שרשים דיא מימאר אין הפעיל טטעהן , מונד
אלוא נור דיא ברייטונג דעם קל האבן , אלס השבבם פריה מויס ,
טטעהן , השלך ווערפן , הכות סלאגן , היבט טויען , מונד נאך
מייניגע , וועלכע מוים דער מיבונג גלערגט ווערדן מיטן .

§ 145

דאס הַפֶּעַר איזט דאס פאסיג רעם פאריגן בִּנְיָן'ס , אונט פֿאן
הַאֲבֵל פֿפֿיין , הַאֲבֵל געפֿינט ווערדן , פֿאן הוֹשֵׁב זעטן ,
 הוֹשֵׁב גזעלט ווערדן א. ז. ו. דינעם בנין איזט אבר גרעפטנ.
 טהיילט לז דען פעלים עומדים בשטיאט , אונט זיט אין פאסיג לז
 זעטן : דען אבר לייך קיין אונאיברגעהגרעם לייט ווארט אין פאסיג טטעהן
 קאן (§ 119) אונט ערקונג , : און קאן דאך דאס פוביעקט וועלכט דינע

דער דגש חין דעם ע' הפעל : דיה בומדרע פוקטאטימן חונטר
 סידן עם פמן פעל .

אנמיערקונג

ווען איין שרש, וועלכער חין פעל אדר חין פעל סטעהט,
 איין פמן דען בולסטאכן א'ה'ה'ע'ר' לוס לוויטן ווארלל
 בולסט. חמט, וועלכער נאך (30 §) קיין דגש חונטר,
 זא ווירד דער קורלע וואקאל, דער פארהער העטטע
 סטעהן זאלן, חין איין לאנגן פערואנדלט, ווארדן דער
 דגש ערועלט ווירד, אלס באר טחטט באר, מברק
 טחטט מברק, מרק טחטט מרק (ווי עס נאך דער
 קאניגאטימן העטטע הייסן זאלן, אלס פקד, מפקד,
 פקד). אמן פערנאיינעדיגס איטדער חונטר. לו (30 §).
 אמן נענטדיגעס בנין אויך : בנין שלא נזקר שם פעלו (דאס
 בנין וועלכס דאס פאסיל בלייכעט אהנע דען טהעטיגן געגנטער
 דא ביים לו ערוועהן) אלס יקח נא מעט מים, עם ווערדע
 איין וועגן וואסר גבראכט, אדר אמן בריגנע איין וועג
 נישט וואסר, ויגד למלך מארים עם ווארדע דעס קעניג
 פמן אלרים הינטרבראכט א. ו. ו. / וועלכס גוועהנליך חין
 דיוק בנין, גיכט חין נפעל, גואגט ווירד .

§ 144

דאס הפעיל לייגט איינע טחעטיגע איטטאכארע האנדלונג אן . ווען
 עם לוס ב"ט חין קל הייסט : הקמן רבב על הסוס (האן ריעט
 אויף איינס פפערדע) זא הייסט עם חין הפעיל : הקמן דהרכיב
 את מרדכי על הסוס, (האן ליסדען ארדכי אויף איינס פפערדע
 רייטן) : חים קל פערריכטעט האן אלס דיה האנדלונג דעם רייטנס
 זעלבסט, אדר חין הפעל בוורקט אדר פעראיטטלט ער נור, דאס
 ארדכי דיוק האנדלונג פערריכטעט . אדער זכר ער דאכטע ,

הזכיר

אויך דיא חרע ביי פאסיץ אלס דאס פֿעל אונד הפעל
קין צווי .

§ 142

דאס פֿעל איז איתגטליך דאס זעלבע וואס דאס בנין חקל איזט ,
עס זינט אלס איינע טהעטיגע אונאיטטלכערע האנדלונג און דאס
הער אויך אמאנע שרשים כאר אין קל , כאר אין פֿעל טטעהן .
יעדאך פֿאלעגט דיא האנדלונג אין איינע גרויסן גראד צרהאכן צו ווערן ,
ווען דאס לייטווארע אין פֿעל טטעהט , ענטוועד אין ריקוויט
דער בטענדיקייט (ווערבוך פֿרעקווענטאטיל) אלס נְשִׁלָּה ער טיק .
טע , נְשִׁלָּה ער פֿאלעגט צו טיקקן , אלס אויך דעס אעהערן נאכ .
דווקא איז וועלכע און זיז אויסמיכט , אלס שְׁבֵר ער לערבראך ,
שְׁבֵר ער לעראמאטע , א . ו . עס גיבט אויך גוויסע שרשים
וועלכע זיז אין קל האנדלן אימאר אין פֿעל טטעהן , אונד אלס
חר דיז בייטונג דעס קל האכן , אלס דָּבָר ער רעדטע , צָנָה
ער בפֿמהל , בָּהָר פֿילטע , פֹֿדֶר לערטטרייעטע , א . ד . ג . א .
דאס סימן הבנין איזט דאס דגש חזק אין דעס ע' הפעל (זייע
פֿאלגנדע §) .

פֿערנד טטעהט דאס פֿעל אמאנעמאל און דער טטעאלע דעס הפעיל ,
אונד לייט אלס , וויא דוועס , איינע איטטלכערע האנדלונג און
(§ 144) , אלס שִׁמַּח ער האט ער פֿרייעט , לָמַד ער האט
לערנען לאסן , ער האט גלעהרט א . ו .

§ 143

דאס פֿעל איזט דיא תוקף אדר דאס פאסיץ פאן פֿעל , וויא
דאס נפֿעל פאן קל . ווען און אלס אין פֿער זאגט , נְשִׁלָּמָה
תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה (טאה האט פילע גלייכניסע ענטווארפן) ,
זא הייסט אין פֿעל : מְשָׁלִים הַרְבֵּה תִקְנֵן מְשִׁלָּמָה (פילע
גלייכניסע זינד פאן טאה ענטווארפן אחרון) זיין סימן הבנין איזט

קלד

דען דגש חזק אין דעם פ' הפעל מוים לו דריקן (ווייל קיין דגש
חזק איז אנגענוגע דעם ווארטם טטעוין קאן (28 §) (מלם הפקד
געדאכט ווערן , השמר , היטעט מייך ! ת. י. ו. .

פערנר דינעט דאס בנין נפעל אפט אלס החפערל אדר רעליפראקוס /
עס לייגט נעמליך אלס דינעט איינע לוריקקעהרנדע האנדלונג און אלס
נשקאט ויט האבן זיך פערמאנענדיגעט / יפירד , ער
טרענט זיך א. ו. וי. / וואכט עס אקטיף אונד פאסיף לויט
מינט

אויך גיכט עס אייניגע שרישים דיא איאטור אין נפעל טטעהן / זעלבסט
 נאכן דיא האנדלונג מקטיל מייט (ווערבוס דעפאנענס) ; דאס נפעל
 לערטרעט בייא דין דיא טטעלע דעם קל / אלס : בלחם ער
 פטרעט / נשבע ער טוואר / נשקף ער טויעטע / אונד
 גאך אייניגע . אין דער מרט נפעל פינדעט אמן אויך ספעליע עומדים
 אלס בהלכתי מיד וואנדעלטע / נאלכתי מיד לערסטוואס
 מ. א. מ.

אנמערקונג

ווען און איין צוויי אדער גביטענדע ארט אין דיוועק בנין
 פֿינדעט, ווא אַזויט עס נאר אין דעם לוויען לעזערן בדייטונגן
 דינעט בנין'ס, אלס הַשְׁמֵר היטטע דיק! הַפֶּרֶד טרענעט
 דיק! אדר הַלָּחֶם טטריטע! הַשְׁבֵּעַ טוועהרע! קיינעס
 וועגנס אבר קאן איין צוויי אין דער ערסטן ארט גפערל,
 געאליך ווען עס איין פאסיך אנלייגט, טטאטט פֿינדען,
 חייל אין פאסיך קיין געביטן אנגעהט, און קאן וואהל יע-
 טאנר בפֿעהלן עטוואס לז טהון, אבר ניכט עטוואס לז לידן,
 דאס הייסט גטהאן לז ווערדן, אינדעם דאס טהון ניכט פֿאן
 זייהן: ואדרן פֿאן איינע אנדרן אבהענגט, דאזער האבן

מז"ר

(קלג)

אין בנין הקל שטעהן / אלס שמר את תצאן / עד היטעטע
דאס קליינע פיהע / שמרתו , שמרתם , שמרנו אר-
הצאן / איך היטעטע / מיהר היטעטע / וויר היטע-
טען דאס קליינע פיהע א . ז . ו . ארבע ישוב ער זאמ
ישבת דוא זאמסט / ישוב זיאזמען א . ז . ו . דאס בנין הקל
האט קיין סימן הבנין / (דאהער צום אויך קל / לייכט / הייסט)
עס זיינעט זיך אבר דאך דארין פאן אנדרן בנינים מויס / אינדעם
עס גיכט וויא יענע איין קארמקטר לייכן האט .

§ 998

ראם נפֿעל בליינעט דאס פאסן פאר לידן, אייר מונאטטאגארן
 האנדלונג (עס קאן אלס גור אין פעל יוצא קינעס ווענעס מבר
 אין פעל עומד אין דיע סרט נפֿער גועלט ווערן) מונד טאג דיט
 תולדה פאן קל : ווען אמן לוס ב"ט אין קל וואגט : אברהם
 שלח את עבדו מברק שיקטע זיין קנעכט / ווא הייסט עס אין
 נפֿעל : העבד נשלח מאברהם, דער קנעכט איזט פאן מברק
 גטיקט ווארדן : מונד עכן ווא אין דען שיברין פערמאנען, געלעכטערן
 מונד לאהלן, אלס : האמה נשלחה, דיט מאנד איזט גטיקט
 ווארדן, אנכי נשלחתי, הם נשלחו, אתם נשלחתם,
 איך בין, איזט זינד, מיר זינד גטיקט ווארדן מ. ז. ו. דאס
 סימן הבנין איזט דאס נ', וועלכט אימאר אין חידק בקעאט, עס
 זייע דען ווען דער ערשטע ווארלל בולסטאב אין קעהלויט איזט,
 וואבייט עס איין סגור פאר פח האט (זיהע טאבעלע) - אין עתיד
 ווא וויא אין אופן המקור והצויי ווירד דאס נ' וועגלסטן מונד
 דורך איין דגש הזקמן דעס פ' הפעל ערזעלט, אלס, אברהם,
 איך ווערדע געעהרט ווערדן, תקבר דאס ווירפט
 בנרמבן ווערדן, שטאט, אנקבר, אנקבר מ. ז. ו. ו.
 אין מקור מונד צויי ווירד פאר דעס שרש איין ה' גועלט, מוס

(קלב)

היר פעהלט דאס ב' אור ווירד דורך דען דגש ערוועלט / וויא מאלע
 חסרי פ' נ' / אור דאס א' טענהט נח נסתר נאך מיינס קמץ וויא
 דיא נחי ל' א' / אור דערנאייבן / פערנר דיא מרפעים (פיערלינגע)
 וועלכע פיר בולטעמכן לור ווארללז חמבן / אלס ברבל אואהילון /
 זרזק טריפאן מ. ג. וו. * זיא אמכן אבר קיינע בואנדרט רובריק
 אונטער דען גזרות אים / ווייל טרפטערע אונטער דען אונפיהרטן גזרות
 טאן איט בנריפאן / אור לעטערע נעהר וועניג / אור נאך דער
 איינונג פילער גראמאטיקער גאר קיינע עבריתע ווערטער זינד *

פ י נ מ ט ע ר א ב ש נ י מ

נעהערע פרקלעכונג דער זיבען בנינים
 אור דער סמני הבנין אדער קארקטערלייכען *

§ 140

פני

וויר חמבן גאנגע (§ 122) דאס דיא בנינים אדער פארמא דיא
 פערטירנע האנדלונגסמארטען דעם פעל בעלייכען / אור דאס עס
 איחרער זיבן גיבט / געאלד 1 בנין קל , 2 נפעל , 3 פעל ,
 4 פעל , 5 הפעיל , 6 הפעל , אור 7 התפעל * יעלט וואלון
 אור זיא מינס איינלענע אור בטויאאטער פרקלעהרן *

§ 140

דאס בנין קל אדער בנין פעל בעלייכעט איינע טהעטיגע מא.
 איטטאבארע האנדלונג / דאס הייפט / דאס לייטווארט וועלכס מין
 דיוק בנין טענהט / בשרייבט דאס אונאיטטאבארע ווירקן מיעעס
 פוביעקטס / דיא פאן דעם פעל בלייכענטע ווירקונג קאן זא וואהל
 איין אנדרן געגנטטאנר אלס אויך קיינן לוק ליל דער האנדלונג הפכן /
 פס קאן אלזא זא וואהל איין פעל יוצא אלס אויך איין פעל צומד

(קלא)

הייסט עם : אינק, ייבש, תיטב מ. ו. ו. • אויך דאס
הפעיל ווייכט ביים דיוען פאן מנרן נחי ע' יוד מכ (זיהע
טאבעלע) •

(e) קחי ע' ו' • ווען דאס ע' מדר דער לוייטע וואורלז בוכטטאב
פין ו' מיוט, יא פעהלט עם אייסטענדהילס איין ווארט •
מדר עם טעהט נח נסחר, אלס פאן קום, שוב, סור,
הייסט עם : קם, אקום, שבה, הוסר מ. ו. ו. •

(ס) קחי ל' א' • ווען דאס ל' איין א' מיוט, טעהט עם לואר
אימאר איין ווארט, חירד אבר גרעסטן טהיילס ניכט פער
נעמליך אויסגספראכן / אונד דער קורלע וואקאל, דער פאר
הער העטטע טעהן ואלן, פערואנדלט זיך אין איין אנגן •
אלס פאן מצא, קרא, רפא ; מצאת, יקרא, נרפא
מ. ו. ו. • אונד ענדליך

(e) קחי ל' ה' • ווען דער דריטע וואורלז בוכטטאב איין ה' מיוט,
יא גיבט עם פינף פעלע • (1) ענטווער דאס ה' טעהט
אונד מיוט נח נסחר אלס פאן בנה, אבנה תבנה מ. ו. ו. •
(2) מדר עם פעהלט גאר אלס פאן בנה, יבנה, תבנה, (3) מדר
עם פערואנדלט זיך אין איין ד' אלס פגתה, לבנות, (4)
מדר אין איין אונהערבארעס י' אלס פגית, תבנית, מדר
(5) אין איין הערבארעס י' אלס חסיו, ירביון פאן חסה,
רבה מ. ו. ו. •

§ 138

אויסער דיוען גיבט עם נאך אייניגע ארטען גזרות, אלס דאס
מרכבים (לואאמאגזעלטע) • וועלכע פאן לוייטען דער ערוועהנטן
גזרות לואאמאגזעלטע זינד, אלס נשא מיוט איין פאן חסרי פ' •
אונד פאן נחי ל' א' לואאמאגזעלטע שרש, אונד ריכטט זיך אין דער
בילדונג נאך בידן, יא הייסט עם פאן מיהק אין עתיד הקל א' •

וואקאלט אינט) ערועלט, אלס פאן סבב, קלל, גוז היינט
עס: סב סבתי, קל קלים, גוז יגוז, מי יי וו.

בָּחִים אדר רוענדע גיבט עס פינפע:

(א) בָּחִי פ' א', ווען דאס פ' איין א' איזט, זא האלט עס איינע
פערענדונג אין דעם פוטורוס דעם בנין קל. דאס א' שטעהט
לואר איין ווארטע, ווירד אבר ניכט פערנעאליך אויסגערמאכט
מאנדרן איזט גח נסתר; אונד דיא פערמאן בוכטט. א' י' ת' ז' וועלכע
אין עתיד גוועהנליך איין קורלן וואקאל האבן, בקאמאן חיר איין
למאן, אלס פאן אכל, אמר, היינט עס: יאכל תאמר.
אין דער ערסטן פערמאן פעהלט דאס א' גאר, אלס אכל,
אמר טאט אאכול אאמור (יעראך גיבט עס אייניגע
אויסגאאן, ווא ביידען אלפיין שטעהן, אלס פאן אסר
פינפעט און אאסור). אין דעם איבריגן זעניס אונד בנינים
אבר האלט דאס א' קיינע פערענדונג אין דער גוועהנליך
פונקטאטיאן אלס דאס, וואס דיא קעהל בוכטמאכן איברחויסט
אמאן. (זיהע טאכעלאע)

(ב) בָּחִי פ' יוד, ווען דער פרסטע וואורל בוכטמאב איין י' איזט,
זא פעהלט עס אין עתיד פאן בנין קל, אונד דער למאנע וואס
קאל דער פערמאן בוכטמאבן א' י' ת' ז', נעאליך איין צירי,
ערועלט עס, אלס פאן ישב, ילד, יצא, זאגט און:
אישב, תלד, יצא ו אונד אין אייניגע בנינים ווירד אויס דעם
י' איין ו', אלס אין נפערל היינט עס: נושב בוסתני מ.
ס. וו. ו אין הפעיל: הושיב, הוליד, אוציא. אייניגע
ווערטן דינער גזרה בהמאטן אין פוטורוס דעם בנין קל דאס י'
וועלכע אלס גח נסתר נאך דעם חיריק (וועלכע דיא פערמאן בוכטט,
א' י' ת' ז' מאנדרן בקאמאן) שטעהט, אלס פאן ינק, יבש, יטב,

היינט

(קכט)

חסרים חרר אמנו להמלטע גיבט עם דריערלייט :

א) חסרי פ' נון , וואלכע שרשים , דערן פ' מיין נ' מיוט : וואס
לחטן דאס פ' אין אייניגן זמנים אונד בנינים ווען , אונד מיין
דגש חזק אין דעם ע' ערוועלט דאס פעהלדע פ' , ווען נעמט
ליך מיין וואקאלטער בוכטמב פארהער געהט , אלס פאן נגש ,
נשך , נשע הייפט עם אין עתיד פאן בנין קל : אגש , תשך ,
יטע , אונד אין הפעיל : הגיש , תשיך . מ . ו . ו . געהט
חבר קיין וואקאלטער בוכטמב . פארהער , וואס פאלעגט דאס פעהלדע
פ' גיבט ערוועלט לו ווערדן , וואס הייסט דער מקור פאן נגש ,
נשע , גשית , טעית .

אגמערקונג

עס גיבט אבר חוץ פילע שרשים , דיס מיין נ' לוק ערשטן
וואורלל בוכטמב האבן אונד דאך שלמים זינד : דיס מוים ,
נחשטן אום דיס מיבונג לערן : מיוט דער לעייטע בוכ .
שטאב מיין קעהלויט , וואס זינד וואס אימאר שלמים , ווייל
היר דאס פעהלדע נ' גיבט דורך מיין דגש חזק אין דעם
לוייטן וואורלל בוכטמב . ערוועלט ווערדן קאן , אלס פאן
נאף , נעם , נהם הייסט עם תנאף , ינעם , ינהום
אונד וואס ווייטער .

ב) חסרי פ' יוד , וואלכע דערן פ' מיין יוד אונד דאס ע' מיין
צ' מיוט , וואס גלייכן אין אלן פעלן דען חסרי פ' נ' , אלס
פאן יצג , יצק , יצל , הייסט עם : אציגה , אצק , הציל
מ . ו . ו . מיין מויסנאמע האלט דער שרש יצא , וואלד
אונטער דינע גזרה גיבט גהערט (ויהע ווייטער אונטן) .

ג) כפודים (דאפפעלטן) וואלכע דערן ע' אונד ל' מיין אונד עכן
דערוועלבע בוכטמב מיוט , היר פעהלט דאס ע' גרעסטן .
טהיילט אונד ווירד דורך מיין דגש חזק אין דעם ל' (ווען עם

(קבכ)

שרש, פ' הפעל אדר פ', דען לוויטן, ע' הפעל אדר ע', אונד
דען דריטטן, ל' הפעל אדר ל' גנענט; ווייל דאס פ' דער ערשטע
דאס ע' דער לוויטע, אונד דאס ל' דער דריטטע וואורלל בוכטמב
פאן דעם שרש פעל מיט.

אנמערקונג

אמן דענקע אלס: אונד פ' פערטטעהט אמן דען ערשטן,
אונד ע' דען לוויטן, אונד אונד ל' דען דריטטן וואורלל
בוכטמב מיט יעדן שרש.

§ 137

פס גיבט דרייז הויפט גזירות וועלכע ווירד אין אונדערע אבטהיילונגן
לערנאלן, זיט זינד:

(1) שלמים (פאלקמאנע) פאן וועלכן אלע דרייז וואורלעל
בוכטמבן אין יעדן ביגונג מיט ווארטע טענהן אונד פער.
נעאלד אויסגספראכן ווערדן.

(2) חסדים (אמנהאפטע) פאן וועלכן אין אלער ביגונג מיט
אדר לוויט וואורלל בוכטמב, פעהלן, אונד דורך מיטן דגש חזק
פרועלט ווערדן.

(3) נחיים (רוהענדע) פאן וועלכן מיט אדר לוויט וואורלל בוכטמב.
לואר דא טענהן אבר ניכט פערנעאלד אויסגספראכן ווערדן,
אדער זיט פעהלן גאר אונד ווערדן דורך מיטן אמנן וואקאל
דער אן דער טעאלע מיטעם קורלן טענהט ערוועלט.

שלמים אדר פאלקמאנע זינד די שרשים, דערן פ' קיין נ',
דערן ע' אונד ל' ניכט מיטלויט בוכטמב, אונד קיין פאן דען
בוכטמבן א' ה' ג' אונד מ' זינד. די וואורלל בלייבט אלסדאן
אין יעדן ביגונג גאנץ אונד פעהלט קיין פאן זיין בוכטמבן, אלס
פקד, קשר, שמח, סגר, שמר, מי, ד, ג, א.

חסדים

פירטער אבשניט

פאן דען גזרות אדער בפטמנהייטן דער ווארלד

בוכשטאבן .

§ 135

איינע קאמפאזיציע פון אדער ווארלד ווערט, דיא איינע גאנצע פאמיליע
לייכט אנמאכענדיג האבן, דאס הייסט, דיא זיך אין אונזערע דער
בילדונג אונד ביגונג גלייך זינד, נענט און: גזרה אדער ווארלד
בטמנהייט, אלס לוס ב"ט: פקד, שמר, זכר האבן איינע גלייכע
אנמאכענדיג אונד אמאן אלס איין גזרה מיינט, עס הייסט פאן מיהן גלייך
אין דער לויטן פערזעקטוס: פקדת, שמרת, זכרת,
אונד אין פוטרוס: תפקד, תשמור, תזכור מ. ז. ו. י. ילד
ישיב, ירד אמאן ווידר איינע בואנדע גזרה, וויל זיג געאיינע
טאכטליך מיהרן ערשטן ווארלד בוכשטאב, נעמליך דאס י' אין פוטרוס
רוס וועגלעסן, אלס אלד, אישיב, אירד, אונד דער גלייכן. עס
קענט נון דארויף אן, פאן וועלכער קאמפאזיציע בוכשטאבן דינר אדער יענר
זיךש לואאונגעלט מיינט, דאס זיך לו דינער אדער יענר אנמאכענדיג
געהערט. ווען איהרער שרייב פאן איינר ארט בוכשטאבן לואאונגענדיג
גסטעלט זינד, זא האבן זיך מיינט גאנצע פאמיליע אנמאכענדיג
אונד אמאן אלס איינע גזרה מיינט.

§ 136

בעפאר וויר דיא אלעמאל דער גזרות אונד דאס געהערט דערזעלבן
אנגעבן, איין וויר ערשט דאס ווידרהאלן וואס וויר טאן (§ 89)
ערוועהנט האבן, דאס דיא מוקדקים לור בקוועאליטעט דעם גראמ
אמעטן מויסדרוקס דאס ווארט פעל געוועהלט, וואס זיג דיא אנא
אמיש דער בילדונג אונד ביגונג דער הויפט: אונד לייטווערט בע
לייכטן. זא האבן זיך דאן ערשטן ווארלד בוכשטאבן איינעם יעדן

(קבו)

ניס חוגר לרבינדרונגט ווצרער ביים דעם בינוני חוגר מקור / דאס
ב' בעדייטעט חוגר חורן דיא פרעפאזיטאן אין אדר סינד עס /
אלס בסקר אותם / אינדעם וואן וואל נעהלט / בנשית איס היינ /
טרעטן : אדר דיא פערבינדונג אלס / בקחתו אלס ער גאט /
חוגר עבן ויועם לייגט דאס ב' כראותו אלס ער זעהן ווירד /
פערנר בעדייטעט דאס ב' דיא קאמפראטיאן אדר פערגלייכונג /
בשפחה בנבירתה וס דיא אמר / יא דיא ווירטהין . דאס ל' לייגט
דיא פרעפאזיטאן לו / להיות לו ויין / חוגר דאס ב' דאס פער /
העלטנים ווארט פאן / מכרות במס עלמאן מ. ו. ו. .

אנמערקונג

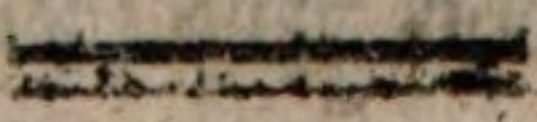
דיא פונקטאטאן חוגר נעהרע בעדייטונגן דורך בוכטמאכן
זיהע לוייטן טהייל .

§ 134

נוספות אדר איברפליסיגן בוכטמאכן וינר ביס פעל דיוע : א' כ'ה'
מאס הקלכוא (יהושע י' כ"ד) טמא הקלכו, וקאם (יהושע י' י"ד)
טמא וקם : אלקה נא ואשובה (שמוס ד' י"ח) טמא אלקה
נא ואשוב : ישמרון, ילמדון טמא ישמרון, ילמדון מ. ד. ג. .

אנמערקונג

דאס א' סטעהט זעלטן איברפליסיג / דעסטא הייסיג
מבר מיוט דאס ה' איס מקור חוגר אין דער ערטטן חוגר
לוייטען פערואן אענליך אין דער איינהייט איס עתיד /
זא ווא דאס ו' אין דער לוייטן חוגר דרייטן פערואן אין
דער אעהרהייט אלס איברפליסיג איס ווארטע אנלוצרעפן .

אותיות השמות ש מדר הילפסבוכטמבן נאך דער מדר
 נוג דעם א' ב' דיטליך אויסמינאנדער זעטלן ; יעלט וואלן
 וויר היר נור פארלייפן דאס יעניגע פאן דען בוכטמבן
 ש' ו' ה' ב' כ' ל' ם אנפיהרן , וואס נור פערלענג דעם
 פעל געהיג מיט .

§ 133

דיא בוכטמבן ש' ו' ה' דינען פאן דער שטעלע גאלער ווערט
 פונד לומר : דאס ש' דינעט אנטשטוט דעם פערבינדונגס ווארט
 אשר (אשר) , אלס שייך און מלפניו (קלס ב' י"ג) דאס וואן
 זיך פאר מיהס פירכטע , מדר פאן דער בעדייטונג אלס בעליהענדעס
 פראמאין מכל שיהיו לפני (סס ב' ו') : א פיל אלס מכל אשר
 הייג לפני , מעהר דען אלע דיא פאר איינר לייט ווארן . דאס ו'
 מיט זעהר פרוכטבאר פאן זיין בעדייטונג . בעמלדעס אבר לייגט
 עס דיא פערבינדונג , מונד , פאן ; פאן פעל לייגט עס דיא פער
 וואנדלונג דעם עבר פאן עתיד פונד וואנקעהרט דעם עתיד פאן
 עבר פאן אלס אמר ער זאגט , ואמר ער ווירד זאגן ; יאבר
 ער ווירד עסן , יאבר ער אס . דאס ה' מיט ענטוועדער ה' הידיעה
 (בטיאונגס ה') פונד דריקט דען בטיאונגס מרטיקעל : דער
 דיא , דאס אויס , אלס השמים דער הימל , הארץ דיא ערד
 היילד דאס קינד ; מדר עס שטעלט שטאטט אש , אלס האיש
 ההולך לקראתנו דער און , דער פונד ענטוועדער קעגן ; מדר
 עס מיט ה' הקראתה (אנפונג ה') אלס הקראתה פערמאט
 לונג ! מדר ה' השאלה (פראגע ה') הלכה אתה , ביטט דאס
 דער אונטריגע ? פונד ה' התימה (פערוואונדונגס דו') התייתם
 כל נקבה (נמנר לייט ע'ו) מיהל חבט דיא ווייבס פערמאן לעבן
 גלמסען !

דיא בוכטמבן ב' כ' ל' ם פערטרעטן דיא שטעלע גאלער פערהעלט

זמן בולטט. ה'א'ס'נ'ת'י'ר' אנגהענגט / זאנדרן עס בקאמט נור
 מינע לחול = מור גסלעכטסענדונג אלס פֿקד בערענקער /
 פֿקדא מינע בערענקער / פֿקדים (אצני) פֿקדוֹת (וויבול)
 (אצהרע) בערענקער / מור ווען עס אלס פרעזענט גברויכט ווירד /
 זא מיטן עס גאנצע פערזאן ווערט זיין (85 §) אלס :

זכר

נקבה

אָנכי פֿקד מיך ברענקע	אָנכי פֿקדא מיר פֿקדא
אַתָּה פֿקד דוא ברענקעסט	אַתָּה פֿקדא
הוּא פֿקד ער ברענקט	הוּא פֿקדא
אַנחנו פֿקדים וויר ברענקן	אַנחנו פֿקדוֹת
אַתֶּם פֿקדים מיחר ברענקט	אַתֶּם פֿקדוֹת
הֵם פֿקדים זי ברענקן	הֵם פֿקדוֹת

אנמערקונג

וואהל מבר קאן דעם בינוני / אלס שם התאד / מינע פֿאן
 דען בעזיטן אנלייגענדן בולסטאכן ה'כ'נ'ר'י'ם' אנגועלט
 ווערדן אלס פֿאן שומר, שומרי, שומרה, שומרה מ.
 ז. ו. (זיהע טאבעלאע דעם שמות אין טשקל פֿעל)

§ 132

זו סמני היחס והקשור דינען דיא בולסט. ש'ו'ה. ב'ב'ל'ם'
 וועלכע איאאר פֿאר דעם שרש טעהן. ש'ו'ה' דינען אנטטאט
 גאנלער פֿערבינדונגס ווערט מין אלון טהיילן דעם פעל / מור
 ב'כ'ל'ם' מן דער טטעלאע גאנלער פֿערהעלטניס ווערט / בייס
 בינוני מור מקור / וועלכע אלס הויפטווערט זי בטרמלען ווירד.

אנמערקונג

אין אנדערס לוייטן טהייל ווערדן וויר דיא בדייטונגן דער
 אותיות

(קבג)

מִיךְ הָאָבִיב בַּעֲרַמְלִיט / דָּאס'ה' לִיגט דיא דריטע פֿערזאן
וויבליך אין דער איינהייט / פֿקדֶה זיח האט בערמליט / דאס
'ר' דיא דריטע פֿערזאן אין דער אעהרהייט ביידע געלעבט, פֿקדֶה
זיח האבן בערמליט ו' אונד 'ר' דיא ערשטע פֿערזאן אין דער
אעהרהייט ביידע געלעבט, אלס פֿקדֶה וויר האבן בערמליט
אגמעדיקונג

דיא דריטע פֿערזאן אענליך אין דער איינהייט האט זיך
עֶבֶר קיין בואדרן פֿערזאן בוכטאב, דיא בואסע בילדונג
דעם ווארטם לִיגט דיא זעלבע אן / אלס פֿקדֶה ער בע
דאכטע / קָם ער טאגד אויף א' . . .
דיא בוכטאבן א'י'ת'ן' דינען אלס פֿערזאן ווארטד אין דער קינע.
טיין לייט אונד טעהן פֿאר דעם שרש . אייניגע פֿערזאן האבן
אויך איין איר לויט פֿאן דעם בוכטאבן י'ר'נ'ה' נאך דעם שרש,
אלס : אַפֿקֶד (אענליך אונד וויבלי.) איך ווערדע בדענקן / תִּפְקֶד
(אענ.) תִּפְקֶדִי (וויבלי.) דא ווערט בדענקן / יִפְקֶד ער ווער
בדענקן / תִּפְקֶד זיח ווערד בדענקן / נִפְקֶד (אענ.) אונד וויבלי.)
ווער ווערד בדענקן / תִּפְקֶדֶה (אענלי.) תִּפְקֶדֶה (וויבלי.) איהר
ווערד בדענקן / יִפְקֶדֶה (אענלי.) תִּפְקֶדֶה (וויבלי.) זיח ווערד
בדענקן .

דיא בוכטאבן י'ר'נ'ה' פֿערריכטן אויך זיך איאפראטיף איר צוויי
איהרן דינסט, אלס פֿקדֶה (אענלי.) פֿקדֶה (וויבלי.) בעדענקע !

פֿקדֶה (אענלי.) פֿקדֶה (וויבלי.) בדענקע !

§ 131

דא דאס ביינאגליך איין שם התאור איזט (126 §) זא
ווערד איהם / וויא איינס איהרן הויפטווארט, קיינע פֿאן דעם פֿערזאן

דיא לייגען מלוא דען הויפטבעגריף / מלוא איברייגע בוכטטאכן דעם
ווארטט אבר / זינד הילפסבוכטטאכן / וועלכע דיא נעבנבעגרייכע
מגלייגן • דינע לערפמולן אין פיר קלאסן •

- (1) אין סמני הבנין (קארמקטער לייזן) זינע (122 §)
- (2) אין סמני הגוף (פערזאן מלייגענדע לייזן)
- (3) אין סמני היחס והקישור (דאס פערהעלטניס מונד דיא
פערבינדונג מלייגענדע לייזן) וועלכע מנשטאט גאנלער פער
העלטניס • מונד פערבינדונגס ווערטער דינען / מונד
- (4) הבוספות (דיא איברפליסיגן) / וועלכע גאר קיינע בעדיי
טונג האבן / דיא נור דעם וואהלזויטס ווילן אלס איס ווארטט
סטעהן / מונד מויך וועגנאסן ווערן קענן •

§ 129

לו סמני הבנין דינען דיא בוכטטאכן ת' ב' ה' מונד דער דגש חזק /
מונד לומהר : דאס ה' לוק בנין הפעיל אגד הפעיל ; ה' מונד ת'
וא : דיא דער דגש חזק איס לוייטען וואורלעל בוכטטאב לוק בנין
התפעיל ; דאס ב' לוק בנין נפעיל ; מונד דער דגש חזק איס
לוייטן וואורלעל בוכטטאב לוק בנין פפעיל •

§ 130

לו סמני הגוף דינען דיא בוכטטאכן ה' א' ס' ב' ת' י' ו' / מונד
לומהר : ת' ה' י' מ' ו' בעלייזן דיא פערזאן אס ענדע דעם שרש
אין דער פערזאנען לייט / נעמליך : דאס ת' דיא לוייטע פערזאן
אעמליך מונד וויבליך אין דער איינהייט / אלס פקדתי (אענל.)
פקדתי (וויבלי.) דוא חאסט בעדכט ; ת' מונד דיא לוייטע
פערזאן אעמליך אין דער אעהרהייט / אלס פקדתי (אענל.) מיהר
האבט בעדכט / ת' מונד ב' עבן דינע בעדייטונג וויבליך / אלס
פקדתי (וויבלי.) מיהר האבט בעדכט / ת' מונד י' דיא
ערטע פערזאן אין דער איינהייט ביידער גשולעכטס / אלס פקדתי

לוק אונפערזעהנליכן לייט ווארט / ווירד דיא דריטטע פער /
 זאן גברויכט / אלס וויגד ער זאגטע אדר זאגטע /
 ווישט ער וואורדע געהאן / אדר עס וואורדע געהאן /
 אונד זא ווייטער •

מינים אדר גסלעכטער גיבט עס לוייט / זכר (מענליך) / אלס שמיע
 ער הערטע / אונד נקבה (וויבליך) אלס שמיעה זיא הערטע •
 זעכליכע גיבט עס ניכט •

אנמערקונג

אין דיער טפראכע אונטערשיידן זיך דיא גסלעכטער אויך אין
 דער לויטן פערזאן / אלס חשקת דוא גליסטעסט (מענל.)
 אונד חשקת (וויבלי.) נור אין דער ערטטן פערזאן זינד
 זיא גלייך •

מספרים אדר למהלן זינד אויך לוייט : יחיד (איינהייט) / אונד
 רבים (אעהעהייט) אלס ישמח ער ווירד זיך פרייען / ישמחו
 זיא ווערדן זיך פרייען •

דריטטער אבשניטט

פאן דען הילפסבוכסטאבן מיט פעל

§ 128

אלע כטאפתנהייטן אונד בטיאמונגן דעם פעל / דיא וויר מיט
 פארהערגעהנדן ערוועהנט האבן / בעלייזנעט דער עברי אין דעם
 פעל זעלבסט / דאס הייסט : דאס ווארט / אין וועלכע דיא הויפט
 בעדייטונג דעם ווערבי ליגט / דריקט לוגלייך / דורך הינלוגעפליגטע
 בוכסטאבן אדר דורך דען דגש הוק / אלע נעבן כטאפטיאמונגן אויס
 דרייא בוכסטאבן זינד מיט ווארט / וויא שאן בקאנט / דער שרש /

אדר איין געהערער ; איזט אבר לור געגנווערטיגן לייט ענטלעהנט
ווארדן / אונד דריקט אלס אויך : איך געהע, איזט : דאס בינוני
פעול אבר בלייבט אימאר איין אריעקטיף אדר פארטיליפיוס, אלס
שומר, אויפגעוואהרעט אדר איין אויפגעוואהרעט ; אונד לור
געגנווערטיגן לייט ווירד דאס בינוני פאן דעם בנין נפעל גברויכט,
אלס נשומר ער ווירד (אילט) אויפגעוואהרט :

אנמערקונג

דער לונאמאנהאנג אום אויך הירין ענטטיידן / אב עס איין
אריעקטיף אדער פרעזענס איזט, אלס השומר אחי אנכי
(בראש' ד' ט') בין איך דען דער היטער איינעם ברודרס ?
היר איזט דאס ווארט שומר איין אריעקטיף, אונד איין
השומר אמת לעולם (מהלי קמ"ו) דער דיא וואהר,
הייט עוויג טיטלעט, איזט עס פרעזענס : אויסר דעם
גיבט עס אויך אערקאלע, זיך פאן איינמאנר לו אונטר,
טיידן : דען איך ערטטן פאלע איזט עס איין שים וויא
פאלע שמות התארים (§ 98) / אונד האט אלס אלע
רעכטע איינעם הויפטווארטס ; איך לוייטן פאלע אבר
איזט עס נור איין לייטווארט : זא טטעהט לוק בייאטפיל
דאס בינוני, ווען עס איין האר איזט, איט איינס מנדרן ווארט
אין סמיכות, אלס פאן רעה, ווידען, רעה צאן (איין
טאמפס הירט) וועלכס אבר אלס פרעזענס ניכט אנגעהט,
דען דא אום עס רעה את צאן (ער ווידעט דיא טאמפס)
הייסען א. ד. ג. א.

§ 127

גופים אדר פערזאנען גיבט עס דריי : 1) מדבר בעדו (ערשטע
פערזאן), אלס אמרתי איך זאגטע, 2) נוכח (לוייטע פערזאן)
אלס הלכת דא גינגסט, 3) נסתר (דריטע פערזאן) אלס
כתב ער מריב.

(קיט)

ואמרן עם אום אים דעם עתיד אור פוטרום (§ 125)
אויפגריקט ווערן , לא תאמר , ואנע ניכט , לא
תזכרו דענקט ניכט , אד תלכנה געהט ניכט . ו . ו .

§ 125

זמנים אור ליטען זינד אייגענטליך נור דרייט .

(א) עבר (פרעטעריטוס , דיא פערנאנגע לייט) , אום :

שליח ער האט גטיקט ,

(ב) בינוני (פרעזענט , געגנווערטיגע לייט) אום שורח

ער טיקעט ,

(ג) עתיד (פוטרום , קינפטיגע לייט) אום שליח ער

וירד טיקען .

עס גיבט אבר לוייערלייט בינוני , בינוני פויגל (פארטיליפיוס

אקטיף , טהעטיגעס איטטעל ווארט) אור בינוני פועל (פארטי

ליפיוס פאסיף , לייפנדס איטטעל ווארט) , דאסער אמן גוועהליך

זייהר זמנים געהלט . (זעה פאלגנד §)

אנמערקונג

אין דווער טפראכע גיבט עס גור איינע חרט עבר , וועלכע

זא וואהל דיא קויס פערנאנגע אום אויך דיא פעלויג .

אור לענגסט פערנאנגע לייט אויס דריקט . אמן אום דיא

פערשידנהייט דערזעלבן אויס דעם לואאמנהאנגע ערקעגן .

§ 126

דיא עברים האבן קיין בעזאנדערס ווארט פיר דיא געגענווערטיגע

לייט דעם ווערבי ; דאס בינוני , וועלכס זיח דאפיר ברויכן מיט

אייגנטליך איין מדיעקטיף אדער פארטיליפיוס (דאסער עס אייגנט ,

זיך בינוני , דאס איטטלערע , הייסט) , וואכיע אמן זיך דיא האנדלונג

אין דער פערזאן אעהר ביח גלעגט אלס בייאלעגנד דענקט , אום

לום בייאטפיל אנבי הלק , הייסט אייגנטליך : איך בין איין געהער ,

אור

(קיה)

(ב) אופן המקור (אמרוס אינפניטין, מונכטיאטע חרט) עס
 בעליינגזט נור דען בלחמן בעגריץ דעם לייטווארטס, מהנע
 איהן איט אירגנינד איינעס סוביעקט לז דענקן, אלס הלוח
 געהן, אמור ומן, הבורת טאמן מ. י. ו. ח. חן דיוק
 בעטראכט אייט דער מקור אלס חין שם המקרה אן לז
 זעהן, ווייל ער עבנפאלט דען בגריץ דיינעס אדר יענעס לייט,
 ווארטט פאן איינעס וועגן אבליהט, אונד איהן אלס יעלכסט,
 טטענדיג פארטטעללט. ער ווירד דאזער אויך שם הפעל
 גענוג, אונד האט חין פילען פעלן דיא דעלעטע איינעס
 דויפטווארטס.

(ג) אופן הצויי (אמרוס אינפראטין, געביטענדע חרט) חין
 וועלכער דיא האנדלונג לזמאר אייט דעס סוביעקט, אבר ניכט
 אלס פאן זיינעס ווילוקיהר אבהענגיג געראכט ווירד, זאנדרן
 זיא ווירד איהס פאן איינעס אנדרן ערטט בעפאהלן, אלס:
 זכור דענקע! אמרוס זאגעט! לבנה געהט! מ. י. ו. ח. חן
 אינדעס טפריכט אמן חין דיועס אופן ניכט אלזע אמהל גע,
 ביטענד, זאנדרן אמן קאן אויך חין דיוער חרט ביטטענד אדר
 ערלויבענד רעדן, אלס: קח ממני (בראשי' כ"ג י"ג) ניס
 עס פאן איר אן! ותאמר... לבי (שמואל' ח') זיא טפראך
 לז איהר: געהע! (אין ערלויבע עס דיר) חן דעס
 ביטטענדן פאלזע פאלעגט אמן גוועהנליך דאס ווערטען פא
 הינז לז זעטלן, אלס זכור נא! גרעמקע דאך! אמרי נא
 זאגע דאך! מ. י. ו. ח. חן.

אנשערקונג

דאס צוויי ווירד אבר נור חין איינעס בעיאהענדן, ניפ
 אבר חין איינעס פערניינענדן זאטלע גברויכט, אמן קאן
 אלא ניכט אמן: לא אמר, לא זכור, לא לבנה,
 זאנדרן

פאלגנדע פּינץ בטטיאונגן אנגעבן : (1) האָפּן (אמרוס / דיא
 ארט) , אויף וועלכע ארט אונד ווייזט דיא האנדלונג פאן דעם האנדלונג
 דען טוביעקט גומאט ווירד , (2) האָפּן (טעאפוס / דיא לייט) אין
 וועלכע לייט ווא געטיהט , (3) האָפּן (פערזאנא / דיא פערזאנא)
 פאן וועלכע פערזאנא , (4) האָפּן (געזונט / דאס געלעכט) פאן וועלכע
 געלעכט , (5) האָפּן (אמרוס / דיא למהל) פאן וועלכע למהל
 ווא ערלעהט ווירד .

§ 124

אופנים אדר ארטען ווא דאס לייטווארט פאם טוביעקט געמאכט
 ווירד , ווירד פאלגענדע דרייט :

(א) אופן האהלט (אמרוס אינדיקאטיר / בטטיאטע ארט) , ווען
 דיא האנדלונג איט דעם טוביעקט געדאכט אונד מיהק בטטיאטע
 אונד געוויס לו אדר אבגטפראכט ווירד , אלס פּתבּת דאס
 האסט גסריבן , לא פּתבּת דאס האסט ניכט גסריבן . אינא
 דעם לייגט דיוער אופן אויך איינע אונד וויסע אדר בעדינגענדע
 ארט אן , אין ווא פערן דיא האנדלונג איט דעם טוביעקט
 אונד לומאד פאן ווינס ווילוקיהר אבהענגיג געדאכט ווירד ,
 (עס איזט געמאכט אין דיוער פּראכט דאס אמרוס אינדיקאטיר
 איט דעם אמרוס קאנינקאטיר גויך) , אלס דיינע שפּיטליס
 קאן אומאהל , ווירד ווארען פּראטא , אלס אויך , ווירד
 ווערן פּראטא הייסן : אבדתי בעניי קאן הייסן : אויך
 פערליוויפעלטע אין איינעם עלענדע , אונד אויך :
 אויך ווירדע אין איינעם עלענדע פערליוויפעלט
 האבן . דער לומאנהאנג אום עס לעהרן , אב דאס ווער
 בוס קאנינקאטיר אדר אינדיקאטיר איזט : אויך פּלאטען ביא
 דעם קאנינקאטיר דיא ווערט לוי לולא מ . ו . ו . געברויכט
 לו ווערדן , (ויהע לוויטן טהייל , פאן דעם מלות החבור .)

אופן

אונד ווירד פרהאבן • איינע זאלע לוריק קעהרנדע האנדלונג קאן
אלזא נור פאן איינעם פעל יוצא קיינעם וועגעס אבר פאן איינעם
פעל עומד גזאגט ווערדן • ווייל דיעס זיך נישט אויסרהאלב דעם
סוביעקטס בפנין קאן • פאלגליך לעסט זיך קיין לוריקקעהרן דא
ביי דענקן • און קאן אלזא לוק ב"ט פאן עמוד • טענהן • נישט
התעמד ער דאס זיך גסטאנדן זאגן (זיהע § 146) •

§ 121

אלע דיע האנדלונגסמארטן בעלייכנעט דער עברי אים פעל זעלבסט •
ענטוועד דורך איין דגש אדר דורך בוכטמאבן • דיא דעם שרש
הינלו גזעלט ווערדן • איינע זאלע בלייכנונג נענט און: בִּנְיָן (פאראא) •
אונד דען דגש אדר דיא בוכטמאבן • דיא דאס בִּנְיָן בעלייכנ •
כִּפְיֵי הַבְּנִין (קארמקטער לייכן) • נון דירפטן אייגנטליך נור פינף
בְּנִיִּים זיין • לויט לוק אקטיף דער איטטעל • אונד אונאיטטעלמארן
האנדלונג • אונד לויט לוק פאסטליך דער זעלבן • אונד איינע לוק
רעליפראקוס אדר לור לוריקקעהרנדע האנדלונג • עס גיפט אבר דעם
מהנגעכטעט 7 בְּנִיִּים • דריי אקטיפא • דריי פאסטיפא אונד
איין רעליפראקוס • אקטיפא זינד: בְּנִין קד אדר בְּנִין פֶּעַל •
פֶּעַל • הַפְּעִיל • פאסטיפא זינד: גִּפְעַל • פֶּעַל • הַפְּעִיל •
אונד רעליפראקוס זינד: דאס בנין הַתְּפִיעַל •

אנמערקונג

דיא נעהרע בעדייטונג דער 7 בנינים זיהע (§ 146 — 149)

צווייטער אבשניט

פאן דען איבריגן בטיאזונגן אים פעל

§ 122

אויפער דען ערוועהנטן האנדלונגסמארטן לעסט זיך נאך אים פעל
פאלגנדע

אין פעל עומד חבר קאן ניכט אין פֿערל אדר פאסיר
טענהן , וויל עס הירבייט גאר קיין לידערן געגנטאנד
גיכט , אינעם דיא האנדלונג ניכט אויסגעהאלב דעם טהע
טיגן גטיהט . עבן יא וועניג האט דיא לוייטע ארט פעל
אין פאסיר , וויל דיא פערענדלונג דעם לוסטאנדעם ניט
פאן מיינס דינגע לוק אנדערן איברגעהט .

§ 120

פֿערנר קאן מיינע האנדלונג איטעלכער אדער אונאיטעלכער גטעהן
אונאיטעלכער מיינט זיך / ווען דער טהעטיגע געגנטענר זעלבסט
מויץ דען לידענר הינווירקט / אלס דאזיגן אָבֿל לָחֶם , שְׂמִיעוֹן
בְּבֵה בֵּית מ. ז. ו. / וואכייא ראובן מויל דאס ברוד / אדר טשעון
מויל דאס הויז אונאיטעלכער ווירקט / איטעלכער מיינט זיך / ווען
ער ניכט זעלבסט מויל דען לידענר געגנטענר ווירקט / זאגנרן נור
מיינען אנדערן דורך פֿערמאנטמאטונג אונד פֿעראיטעלונג לוס האנדלן
פֿערמאנאטעט / אלס : דאזיגן הָאָבֿיל אֶת שְׂמִיעוֹן לָחֶם (ראובן
האט דען טשעון ברוד עסן לאסן / ער האט מיהן איט ברוד גשפיינט) .
דאס לייטווארט הָאָבֿיל לייגט היר מיינע איטעלכערע האנדלונג אן /
ווייל ראובן ניכט זעלבסט מויל דאס ברוד ווירקט / זאגנרן נור דאס
פֿערמאנאטעט / דאס טשעון דארויף ווירקן זאלן / מיינען ער עס
מיהט לז עסן ניכט / אדר ערלויבט מ. ד. ג. .

§ 121

ענדליך קאן דער טהעטיגער געגנטסטאנד לוגלייך דער אידעאלער זיך
ער קאן געמליך געלעב האנדלונג / דיא אן איינען אידן איינער
געהן פאלענט / אן זיך געלעבט טהן / אלס : זיך זיך זיך
העבן • הייר געהט דיא האנדלונג דעם ערהעבן
יעקט אונד אונד קעהרט ווידער לז איהם לז • ערהעבט

72. 5

ח ב ז 8

אשר יצאנו ממצרים

2153

ארט / דאס זיך קיין אנדרן געגנטער לוק לילע האט / אלס ישוב
 זיטן / דילוד געהן / קום מויסטעהן / ייזן טאמפן מ. ד. ג. /
 וואכייא און זיך ניכט אעהר אלס זיין האנדלנדן געגנטער לוק רענקן
 ברוך / אינדעק עס קיין אנדרן מויסר מיהס גיכט / דער גזעסן /
 גמאנן / טאמפן ווירד : זא נענט און זיך פערל עומד .

אנמערקונג

זיין און זיין פערל ערקענקן ווילן / אב עס יוצא אדער
 עומד מייט / זא פערזוכט און עס / אב זיך דיא פראגע
 פיה וואט ? דרויף טיקעט / אדער ניכט ? זיך ערטטן
 פאלא מייט עס זיין פועל יוצא אונד זיך לוייטן פאלאע זיין
 עומד / אלס מויל אבאל / בנה / שומר / כתוב / לעסט
 זיך פראגן : מה אבאל ? וואס האט ער גזעסן ? מה
 בנה ? וואס האט ער גבויעט ? מה שומר וואס האט ער
 גהיטעט ? מה כתוב וואס האט ער גטריבן ? אונד זינד
 זיך פעליס יוצאים / אבר מויל לשבב זיין גמור טעהן /
 רבב רייטן / קאן און ניכט פראגן פרה שובב ? מור
 גאס ? מה רבב ? אונד זינד זיך פעליס עומדים .

§ 119

דאס פערל יוצא / אינדעק עס נאטונערדיג לוייט דינגע לוק געגן
 טאמער האבן אום / קאן וויררוס פאלן לוייט זיטן בטרעכטעט ווערד
 עס מייט ענטוועד פראגל (אקטיף / טהעטיג) מור פערל (פאם
 לידענר) . ווען דער טהעטיג געגנטער דאס סוביעקט
 זאטלעס מייט / זא טעהט דאס פערל זיין אקטיף / אלס : אלה
 ברא כל / גאטט האט מלוצט ערטאפן / מייט אבר דער ליד
 געגנטער דאס סוביעקט דעם זאטלעס / זא טעהט דאס פערל
 פאסיף / אלס כל ברא מאדהים / מלוצט מייט פאלן גא
 ערטאפן ווערדן .

נענט אמן פעל שמושי (הילפס לייט ווארט) , ווייל עס ווערט מיינע
האנדלונג נאך דיא פערענדונג מיינעם לוסטאנדעס אנלייגט , זאגערן
דינעט בלום דאס פערענדקאט , ווען עס מיינע מיינעשטאט אדער
בשאפענהייט מיינט , איט דעם סוביעקט מין פערבינדונג לו זעטלן :
מלם דאס לייט ווארט היה (זיין) , והארץ היתה תהו (דיא ערדע
וואר אונפערמאלד) , רעה היא (זיח מיינט טעפערין) , והוא
יתה לעם (ער ווירד לו מיינעם פאלקע ווערדן) , מ. ה. ו. .

אנמערקונג

דער דייטשע נענט דאס פעל : לייט ווארט , ווייל מין
זאלעם ווארט נאך דער לייט , מין וועלכער דיא האנדלונג
אדער דיא פערענדונג דעם לוסטאנדעס גטיהט , פער
ענדערט ווירד , מלם שומר ער האט געהיטעט , שומר
ער היטעט , ישמור ער ווירד היטען , זקן ער מיינט
מלם גווארדן , זקן ער ווירד מלם ווערדן , מ. ה. ו. .
וועלכע בייא מיינעם שם מלם לוס בייאטפיל אפן טיין ,
ניכט אנגעהט , דינעם בהעלט לו יעדער לייט מיינע בלענונג
מאכענדרט .

§ 118

פעלים , וועלכע מיינע האנדלונג אנלייגן , גיבט עס לווייזערייט ,
פעלים יוצאים (ווערנא טראנזיטיבא , איברגעגעדע לייט ווערט
אונד פעלים עומדים (ווערנא אינטראנזיטיבא , אונאיברגעגעדע
לייט ווערט) . ווען דיא האנדלונג פאן מיינעם געגנטאנדע אן דען
זגערן איברגעגעהט , מלם פנה בויען , אכול עספן , שומר היטען ,
כתוב טרייבן , וואבייא אמן זיך האט ווענדיג לווייא דינגע דענקן
יום , דאס , וועלכע בויעט , מיסט , היטעט אונד טרייבט ,
אונד דאס , וועלכע גבויעט , געסן , גהיטעט אונד געריבן ווירד ,
זא נענט אמן זיח פעל יוצא , מיינט מלם דיא האנדלונג פאן וואלד

דריטעס הויפטטיק

פאן דעם פֿעל מדר לייטווארט / דעם

בילקונג מונד ביגונג זאגט

ערשטער אבשיט

פאן דעם לייטווארט דעם פעל

§ 17

דאס פֿעל מדר לייטווארט איזט געלמט דעם שם דער וויכטיגסטע
רעדעטאיל : עס איזט דאס ווארט פֿערמאגט דעם דעם דעם
סוביעקט אין פרעדיקאט בינאמאנט ווירד ; עס איזט געמאכט דאס
ווארט / וועלכס דיא אינגערע אדר איינערע ווירקונג דער דינגע
בשרייבט (וועטהאלב עס אייגענטליך פעל / ווירקען / הייסט) דא
הער אמן זיך איינער דאכונג דיא דינגע אלס סוביעקט / אונד
דאס פעל וועלכס זיא בשרייבט אלס פרעדיקאט דענקט : עס
בעלייגט אלס : 1) דאס טהון אונד לייטען דער דינגע / אלס
ראובן אכל לָחֶם (ראובן האט בראט געסן) / היר לייגט דאס
פעל אכל איינע האנדלונג דעם סוביעקט ראובן און ; אדר
לָחֶם גַּאֲכַל מִשְׁמֵעוֹן (דאס בראט איזט פאן טמען געסן
ווארדן) / היר לייגט דאס פעל גַּאֲכַל אין לייטען אים סוביעקט
לָחֶם און / געמאכט דאס עס געסן ווארדן : 2) דיא פֿערענדונג
דעם לויטאנדעם דער דינגע (וועלכס גוועהנליך דורך איינע אינגערע
ווירקונג גטיהט) אלס : פֿגִּיהֶם יִחְזָרוּ אִיהֶרע גוילטער פֿערבאמטן /
יבִישׁוּ וַיִּכְבְּדוּ יֵשׁוּעַ וְיֵהוֹנָדָב בְּשַׁעֲמֵט / אונד בטרעטען / וַיִּגְרַע
וַיִּמְרֹת / ער פֿערטייט אונד שטארב / א. ר. ג. : 3) דיא בילעגונג
איינער אייגענטליכע אדר בטהנהייט איינעם דינגע ; דינע ארט פעל

(קיא)

אחת מיין אמהל / שני פּעמִים / אדר פּעמִים (אהני שני)
 נויי אמהל / שלש רגלים דריי אמהל / עשרה מנים
 לעהן אמהל א. ז. ו. :

אנמעדקונג

רגלים אונד מנים זינד נור אין דער אעהרהייט ערלויבט :

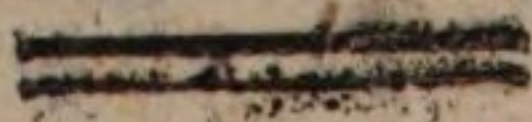
§ 116

ענדליך גיכט עס נאך איינע ארט למהלוערט / וועלכע דאס פֿר
 העלטנים איינער פֿראעהרטן למהל געגן דיא בעקאנטע אנלייגט /
 אלס בֿפֿלים אדר בֿפֿל דאפפעלט / מ'שפּה לויינפֿאך / דאפפעלט
 אדר ווען אמן דעס מספר יסודי דיא ענדונג (ים) גיבט / אלס
 ארבעתים פֿירפֿאך / שבעתים זיבןפֿאך / אויך בעדונט זיך
 דער עברי אלס דעס ווארטט שבע (זיבן) / ווען ער איינע אונג
 בשטיאטע למהלפֿראעהרונג אנלייגן ווילן / אלס שבע ער
 השאיתכם (וירא כ"ח) / שבע תועבות בלבו (מסלי
 כ"ו כ"ה) / ויהיזיקו שבע נשים וכו' (ישעי' ה' א') / ווארונט
 אמן זיך נֿכט גרמער זיבען זאנדערן איינע בלמסע אעהרהייט דענקט :

אנמעדקונג

אויך ברויכען דיא עברים דאס א' ב' נו למהלזיכען
 אנטטאט דער ליפערן / אונד לומהר :

א' 1, ב' 2, ג' 3, ד' 4, ה' 5, ו' 6, ז' 7, ח' 8, ט' 9,
 י' 10, יא' 11, יב' 12, אונד זא פֿארט ביט כ' 20, כא'
 21 א. ז. ו. ל' 30 אונד זא פֿארט ביט צ' 90 ק' 100,
 ר' 200, ש' 300, ת' 400, תק' 500, תש' 700, תתק'
 900 טויזענד פֿלעגט נור דורך אַלף בעלייזגעט נו
 ווערדן / יעדאך קאן עס אויך תת' היטן / פֿאלגן
 איינר / לעהנר אונד הונדערטע דרויז' / זא קאן אמן דיא
 טויזענדע אים דעס לייכען דער איינר בעלייזגעטן / אלס
 א. תת"כ, 1802, ה'תקס"ב 5562 :

קיינע ברוכלמהלן ; אמן קאן זיך אבר פערמיטלסט
 דעם הויפטווארטס הילק (טהייל) גוט אויסצוריקן , אלס
 הילק אחר עשר מיין טיילטעהייל , הילק שני
 ושלשים מיין לויט אונד דרייסיגטעהייל , שני הילק
 ארבעים לויט פירלינגטעהייל מ. ג. ו. . זיך אונטער
 טיירן זיך פאן דעם מספר סדרתי דארין , דאס זיכט
 וויא יענעס דאס ה' היריעה האבן (§ 112) .

§ 114

דאס מספר כללי אדער דיא אלגעמיינע למהלוערטער געבן קיינע
 בטעמטע למהל אן , אונדערן בניכענען נור דאס פערהעלטניס דעם
 גאנצן געגן זיינע טהיילע , זיך זינד פאלגענדע .
 כל , כל , אלעס , דאס גאנצע , לויטלעך אונד , יעדער , פל-הגנע
 בקר , יעדער , דער דען בערג בעריהרט . עס פאלעגט אונד אלס
 נור איינען גראמט טהייל לויט בטעמטען , אלס : וכל הארץ באו
 פילע איינוואהנער דעם לאנדעס קאמפן ; אונד אים דעם פערנייגונגס
 ווארט אין (ניכט) אדער לא , אלס : אין כל ניכט , קיינע ,
 לא תעשו כל מקאבה , מיהר זאלט קיין האנדלעך פערניכטן ,
 ובביתו אין כל ער האט ניכטס אין זיינס הויז .

קצה אדער מקצה , אייניגע , אין טהייל .
 מאומה עטוואס , אונד אים דען פערנייגונגס ווערטן אין אונד
 לא : ניכט .

יש אונדער , אונדע , אונדעס .
 רב , כביר רב , הרבה , פיל , איינע אונדע .
 מעט , לא כביר , וועניג , ניכט פיל .

§ 115

אונד גהערן אונטער דיא שמות המספר פאלגענדע ווערטער : פעם ,
 פארמל פעמים רגלים , מונים , אמהל , פעם אחר , אדר פעם

אחת

פאן לעהן אונד דריכר זינד דיא ארדנונגסלמהאן איט דען גרונדלמהאן
 מיינערלויט ו נור אונטרשיידן זיא זיך דארין : לעלטערע טטעהן איאאר
 פאר דען גלעהלטן דינגן / ערטערע אבר נאך דענעלכן (איט דעס
 ה' הידיעה 33 §) / אלס עשרים יום לואמליג טאג / אונד
 יום העשרים דער לואמליגסטע טאג / אחת עשרה שנה
 איין יאהר / שבת האחת עשרה דאס מילפסטע יאהר .

§ 113

דאס כמות המדה אדער דיא אמאסען גרעסע / בטויאאט דאס
 למהלפערהעלטניס מיינעט אונלערטרענבארן גאנלן / געאליך דער דינגע
 דיא דאס שים הקבוצ פיהרן ו אדער / ווען זאמסט דיא לואמאון
 האפטענדע טהיילע מיינעט מיינליגן גאנלן מין מין למהלפערהעלט
 נים גרעלט ווערדן / דינע זינד פאלגנדע .

האוב	חצי , חצי , מחצית	זעקסטעהייל	ששית
דריטטהייל	שלישית	זיבענטעהייל	שביעית
פירטהייל	רביעית	אכטעהייל	שמינית
פינפטעהייל	חמישית	נענטעהייל	תשיעית

לעהנטעהייל עשרירית

דינע ברודלמהאן זינד איט דען וויבליכן ארדנונגס למהאן גלייך גע
 בילדעט / זינד אבר דארמין גענויט פאן איינאנדער לואונטרשיידן / אינ
 דעס יענע איאאר פאר דעס גלעהלטן דינגע / דינע אבר איאאר
 גאזהער טטעהן / אלס : שנה הרביעית דאס פירטע יאהר /
 אונד רביעית השנה איין פירטהייל יאהר / איפא עשרירית
 דאס לעהנטע איפא / (איין אלטעם אריענטאלישעס אמאס) / אונד
 עשרירית האיפא איין לעהנטעהייל מיינעט איפא .

אנפערקונג

פאן לעהן אונד דריכר פינדעט און מין דער הייליגן טריפט

קיינע

דאס מספר סדורי אדער דיא ארדנונגסלאהל איזט אין אלן פעלן
דעם אדיעקטן גלייך, עס האט דיא גוועהנליכע לאהל - אונד גטלעכטס
ענדונג אונד סטעהט איאזר נאך דעם הויפטווארט, אלס יו-
ראשון דער ערטטע טאג, שנה השנית דאס צווייטע יאהר,
ימים ראשונים דיא ערטטן טאג, היר פאלגן יא פאן איינס
ביס לעהן אפליכן אונד וויבליכן גטלעכטס פון דער איינהייט אהר
אפהרריט.

נקבה

זכר

יחיד	רבים	יחידה	רבות
ערטט	ראשון ראשונים	פרטט	ראשונה ראשונות
צווייטער	שני שניים	צווייטע	שנית שניות
דריטער	שלישי שלישים	דריטע	שלישית שלישיות
פירטער	רביעי רביעים	פירטע	רביעית רבעיות
פינפטער	חמישי חמישים	פינפטע	חמישית המישיות
זעקסטער	ששי ששים	זעקסטע	ששית ששיות
זיבענטער	שביעי שביעים	זיבענטע	שביעית שביעיות
אכטער	שמיני שמינים	אכטע	שמינית שמיניות
ניינטער	תשיעי תשיעים	ניינטע	תשיעית תשיעיות
לעהנטער	עשירי עשרים	לעהנטע	עשירית עשריות

אנמערקונג

אמן פערוועקטלע ניכט חמישים, דיא פינפטען, איט
חמישים פונפליג, ששים, דיא זעקסטן, אונד ששים
זעכליג, יונד גלייך גביורעט, דער צוואנציגסט אום יא
אונטערטיידן לעהרן.

קעמט מיין געלד דער איינער הייליג / זא טענהט זיך אימאר מיין
גפיר / אונד קאן זאמאל פאר אלס נאך דעם לעהנרן טענהן / אלס
אחד ועשרים מיין אונד זואלליג / שנים ושלשים זוייט אונד
דרייסיג / ארבעה וחמשים פיר אונד פונפליג / תשעים
ותשעה ניין אונד זינליג א. ז. ו. .

אנמערקונג

דאסו' החבור דארף אין דעם לויטן למהלוארט ניכט פעהן .

§ 111

דיא הונדערטע האבן אימאר איינע זייבליכע גטלעכטענדונג / אלס
מאה הונדערט / מאת כסף הונדערט כסף / אונד אין רבים /
מאות אדר / מאות הונדערטע . דיא איינער וועלכע דיא מאות
לעהן / האבן אימאר איינע זייבליכע בילדונג (געמליך אהנע הי')
אעגן דא גלעהלטן דינע / אעגליך מיהר זייבליך זיין / אלס שריש
מאות דרייט הונדערט / שבע מאות עבן הונדערט / תשע
מאות ניין הונדערט . דיא טויזענדע האבן אימאר איינע אעגליכע
בילדונג . דיא איינער וועלכע זיך לעהן / ריכטן זיך נאך דעם
גטלעכטערע גלעהלטן / אלס שלשים אלפים איש דרייט טויזענד
און / ארבע אלפים שפחות פיר טויזענד טקלומינגען .

אנמערקונג

לויטא הונדערט אונד לויטא טויזענד בקאמאן דיא ענדונג

דעם רבים הונד / אלס מאתים / אלפים (§ 74) .

לעהן טויזענד אדער אירימאדען / רבוא אדר רבבה זינד זייבליכע
גטלעכטע / אונד עבן זא דיא איינער / וועלכע זיך לעהן / אלס
שתי רבבות / שלש רבבות א. ז. ו. .

אנמערקונג

אויך היר ווירד דאס רבים הונד גברויכט / רבאיתי

לויטא אירימאדען / אדער 20000 .

פאן לעהנע ביט לואאנליג בקעמט דאס לאהלווארט לעהן דיא גוועהנע
ליכע גטלעכטמבילדונג / געאלויך / אענליך אהנע אונד וויבליך איט
דעס ד' - דיא איינר טטעהן איאאר פאר דער לעהנע - אויך בע
דארף עס הייר דעס פערבינדן ו'ו'ס ניכט (ו' החבור 132 §) -
אייניגע איינר טטעהן איאאר אין גפרד אונד אייניגע אונאמער אין
סמייכות / וויא פאלגט :

נקבת

זכר

(אחת עשרה)

(אחד עשר)

(עשרה)

(עשרה)

(שתי עשר)

(שני עשר)

(שתי עשרה)

(שנים עשר)

(שלוש עשרה)

(שלושה עשר)

(ארבע עשרה)

(ארבעה עשר)

(חמש עשרה)

(חמשה עשר)

(שש עשרה)

(ששה עשר)

(שבע עשרה)

(שבעה עשר)

(שמונה עשרה)

(שמונה עשר)

(תשע עשרה)

(תשעה עשר)

§ 110

דיא לאהלו דער לעהנר פאן 20 ביט 100 האבן אין ביידן גטלעכטערן
דיא אענליכע אעהרהייטס ענדונג (דים) / אלס עשרים לואאנליג /
שלישים דרייסיג / ארבעים פירליג / חמשים פונפליג / ששים
זעכליג / שבעים זיבליג / שמונים אכטליג / תשעים ניינליג -

קעמט

דינאליא / ארדנונגסלאהאטן / ווען און דיא דינגע נאך ארדנונג דעם
פריהערן אונד ספעטערן לעהלט / אלס דאס צווייטע ערטער / שני
צווייטער / שלישי דריטער / עשירי לעהנטער מ. ו. ו.

§ 106

דאס דאס שם המספר אייגענטליך איין תאר מיט / וא בעקמאט
עס / גלייך דינעם / איינע גטלעכטענדונג נאך דעם גטלעכט דעם
יעניגען הויפטווארטע דעסען נאמאל עס אנגיבט / אלס : איש
אחד איין און / אישה אחת איינע פרוי / שני אנשים צוויי
מענער / שתי נשים צוויי פרויען • פאן דריי ביס לעהן מיט
דיא גטלעכטענדונג דעם נאמאלווארטע גאנץ דאס געגנטליך פאן
אנדערן הויפט אונד אייגענטלעכע ווערטערן • היר בקמאט דיא
אענליכע נאמאל דאס (ה) אס ענדע / אינדעס עס דיא ווייבליכע
ניכט האט / אלס שלשה אנשים דריי מענער / שלש נשים
דריי פרויען / ארבעה (אענליך) פירע / ארבע (ווייבליך)
פירע / עשרה (אענ.) לעהנט / עשר (ווייבליך) לעהנט • פאן
לעהן ביס צוואנליג בעהעלט דיא לעהנט וויר דיא געגנטליכע
גטלעכטענדונג / אלס שלשה עשר אנשים דרייאלעהן מענער /
חמש עשרה נשים פונפלעהן ווייבר / אונד נא ווייטער ביס צוואנליג •
פאן צוואנליג ביס הונדערט בעקמאט דאס נאמאלווארטע לעהן דיא אענליכע
אעהרהייטע ענדונג (ים) אונד מיט איין ביידן גטלעכטערן גלייך /
אלס עשרים 20, חמשים 50, ותשעים 90 • דיא הונדערטע
האבן אימאער דיא ווייבליכע גטלעכטענדונג / אלס : מאה הונדערט /
שלש מאות דריי הונדערט / תשע מאות ניין הונדערט •
פאן טויזענד ביס איריאדען געהט אלעס / נאך דער אענליכן גטלעכטע
ענדונג / אלף טויזד / שני אלפים אדער אלפים צווייאלעהן
חמשה אלפים פינף טויזד מ. ו. ו. • איריאדען האבן וויר
אימאר דיא ווייבליכע גטלעכטענדונג / רבבה לעהן טויזד /
שתי רבבות וכו' •

התאר / וייל עס גלייכזאם דיא בעטאפענהייט דער דינגע / מין
 אנזעהונג דער למהל בעטרייבט • עס גיבט דעמען לוייערלייט •
 א) מספר מצמצם (בעטטיאטע למהלוערטער) וועלכע דיא
 קוואנטיטעט דער דינגע בטטיאטע אנגעבן מונד ב) מספר כללי
 (אלגעמיינע למהלוערטער) וועלכע נור דאס למהלפערהעלטניס דעם
 גאנצן געגן זיינע טהיילע / מונד חלוא דאס אעהערערע מרעה
 וועניגערע אדער דאס גאנצע אנלייגען •

§ 104

דאס מספר מצמצם מיר בעטטיאטעס למהלוערטער לערעלאט
 וידר מין לוייט טהיילע / א) מין במות המנין (למהל=גרעסע) •
 זאלכע למהלוערטער / וועלכע דיא אנלמהל מיינעט קוואנטואט אנגעבן •
 דעסן טהיילע פאן מייגאנדר אבגעזאנדערט זינד / אלס איש אחד
 מיין אמן / לחם שנים לוייט ברמד / עשרה זהב לעהן גמלר •
 טטיקע / עדים מאתים לויימהונדערט ליגען מ. : מ. : מונד
 ב) מין במות המדה (אמאסען=גרעסע) / למהלוערטער / דיא
 דאס למהלפערהעלטניס מין זאלכען דינגען בטטיאט / דערן טהיילע
 לויאאענהאפטענר זינד / אדער דיא אמן ניכט מיינלען לו לעהן
 פפאענט (אלס דיא דינגע / דיא לו דער לוייטען ארט שם הקבוץ
 גהערן § 65) / דינגע / דיא אמן נאך אמאס מונד געוויכט בערעכנען
 אום / אלס : מחצית השקל מיין המלבר טקל / רביעית ההין
 מיין פירטל הין / עשרית האיפה מיין לעהנטויל איפה מ. : מ. : מ. •

§ 105

דאס במות המנין מיר דיא למהלען=גרעסע מינט ווידרוק פאן
 לויימארלייט ארט / א) מספר יסודי (קארדינאליט / גרונלמהלען)
 ווען אמן בלאס דיא אנלמהל דער דינגע / מהגע ריחיקט מויל מיהרע
 ארדנונג מונד רייהען פאלגע / בטטיאטען ווילל / אלס : אחד מיינס
 שנים לוייט / שלשה דרייט וכו' / ב) מספר סדורי / (אר.
 ארדינאליט)

וידר עם איין אענליכעט אדעקטיל אין דער איינהייט, אלס פֿאן
עבֿר, עבֿרי (איין העבראֿי), פֿאן ירושלים, ירושלים (איין
ירושלמי), פֿאן בוש, בוש (איין כושטער) א. ג. ו. •
אנמערקונג

דיא אייגענאמן, וועלכע דיא אעהרדייטע נערוג (דיים)
אדער (דיים) האבן, אלס הירבייא דאס ׀ וועג, א
דייטע עם פֿאן מצרים, מצרי, פֿאן פֿלשתיים,
פלשתי •

זעלט אמן איהם איין (דיה) אדער (דיית) לו, א וידר עם איין
אדעקטיל פֿעאיניגס דער איינהייט, אלס עבֿריה אדר עבֿרית
(איינע העבראֿין), אונד אין רבים אענליך (דיים), אונד וויבליך
(דיות), אלס עבֿריים, בושיים, עבֿריות, בושיות •
אנמערקונג

דאס שם איהם אין רבים אום אלזא לוייא יודין האבן,
איינע וועלכע דאס יחס אנלייגט, אונד איינע לוק פֿאראן •
יעדאך פֿלעגט אפט, לור ערלייכטרוג דער אויטספראכע
איין י' וועג לו בלייבן, אלס עבֿרים, בושיים, ישראלים •
עבן א גטיהט עם אין דער איינהייט בייא איינעם איינע,
גאנצן, דער זיך אהנע הין איט איינעם " ענדיגט, אלס
פֿאן לוי: זאלטע עם אין יחס דריי הייסן, אבר דיוער
אור: אדך האבר לעסט אמן איין י' אעג אונד טרייכט לוי •

צעהנטער אבשנים

פֿאן דעם שם המספר אדער לאהלווארט •

§ 103

דאס שם המספר אדר לאהלווארט גהערט לוק רעדעטהייל שם
התאר

זאלטע אאן לו סיכטערן זיין עס לו וואגן ? וויא פיל ווער.
 טר האבן וויר ניכט דען מעתיקים דער אלטען ארמביטן
 טריפטן / אייניגע הארטען אבגרעכעט / לו פערמאקן ?
 דאך היר מיט דער ארט ניכט דאסאן לו האנדלן •

§ 101

אעהערע אדיעקטיפא ווערדן דורך דאס סמיכות גבילדעט / אאן
 זעלט נעמליך דאס הויפטווארט איט דעס שם המקרה אין סמיכות /
 דאדורך בקאמט דיא דורך דאס שם בעלייכנטע פערמאן אדער זאכע
 דען בגריץ דעס שם מקרה לור אייגנטאפט / אלס פאן בגדיים
 קליידער / בגדי קדש (קליידר דער הייליגקייט) הייליגע קליידר /
 פאן ימין רעכטע / ימין שקר הייליגע רעכטע א. ז. ו. / אין
 וואלכע פאללע דאס שם מקרה אין אלן למהלן אונד גטלעכטערן אונד
 פערטערט בלייבט / בעמאדערס טהון דיא ווערטן בן / בעל איש
 (אונד) בת / בעלת / אשת (וויבא) הירבייא וויכטיגע דינסטע •

אנמערקונג

אין אונזערס זינטאקט ווערדן וויר אונטערהאלטן דאסאן
 האנדלן •

§ 102

אויך ווערדן פילע שמות עצם פריטיים אדר אייגען נאמען לו
 שמות התאר געבילדעט / ווען אאן נעמליך יעמאנד איט דעס נאמען
 זינר נאטיאן / זינר פאמיליע / זינעס גבורטס • אונד וואהנארטס /
 זינעס פאטראנאדס א. ז. ו. / זינעס אלס : ראובני / גדי / אינר
 אויס דעס שטאם ראובן אדר גדי (אין ראובניטער / אין גאדיטער) /
 מצרי / פלשתי (אין עגיפטער / פליסטער) אונד זא ווייטער • דינע
 ארט שם התאר גענט אאן שם היחס (נאמען געטאליזאס / שטאם-
 אדער פאמיליען נאמען) • דינעס שם היחס ווירד פאלגנד אאמען
 גבילדעט : ווען אאן דעס שם עצם פריטי איין (די) אנהענגט / זא

ווירד

(ק)

אמן וואר גראם / מ. מ. מ. / (אין אשהרם אין זינעקס)

100 §

פאן דען איינטען אייגנשאפטס ווערטערן קאן אמן / ווען יא נעמליך
ביידן געלעכטערן לוקאמאן קעגן / אין געלעכט אום דעם אנדערן
בילדן / ווען אמן לב"ט אין אענליכס לודיעקטיץ פינדעט / קאן אמן
פערדטעלסט דער זילבע (ה) אונד (ת) אין וויבליכס בילדן /
אלס פאן ל"ץ ספעטער / קאן אמן קלצה טפעטערין / פאן יועץ
ראטהגעבער יועצות ראטהגעברין / מ. ז. ו. זאגט / אונד מוא
נקצהרט / פינדעט אמן דאס לודיעקטיץ וויבליך / יא קאן אמן עס
דורך וועגווערפונג דער זילבע (ה) אונד (ת) (פערטעלסט זיך
דורך איינע ריכטיגע אנאלאגיע) אענליך אמאן / אלס פאן זיך
גזר / פערדטעט אונד / קאן אמן במקום גזר / פערדטעט
ארט / פאן צרעת ממארת / נגע מפאר מ. ז. ו. זאגן /
עכטן יא קאן אמן פאן דער איינהייט איינע אשהרהייט / פער
איטעלסט דער זילבן (ים) אונד (ות) אונד אואקעחרט / דורך
אעגווערפונג דיער זילבן / בילדען /
אנאמערקונג

* פילע וואלן איט דעם איינוואנד / ווייל דיעס ספרמלע
איינע טאדעט ספרמלע איינע / דיעס פרייהייט שטרייט
אמאן / אונד איט אללער געאלטדיגע טאן איינגערענקטע
ספרמלע נאך אעהר אין טראנקן זעלן / בעפערע ספרמלע
קונדיגע חבר בעהויפטן דאס געגענטהייל / עכן דארוס /
זאגן יא / ווייל יא איינע טאדעט ספרמלע איינע קאן אמן
איט אעהרער קיהנהייט לו ווערקע געהן / אינדעם אמן
וועניג ווידערפון לו בעפירכטן האט / באהערש ווען
דיא ערקיינטלונג נייערער ווערטער פערדטעלסט איינע
גוטן גראמאטיקאלישען אנאלאגיע געטיהעט / ווארום
וואלעט

עם זיך בעליהט / פאלגערדייטע : (ענטווער עט זעלט דיא
 אייגנשאפט אדער בעשאפענהייט אין דיא פערזאן אדער זאכע אלס
 אייגענע ליכט פארמאגט / אונד טעהט מלוא נור לור נעהערן בטמא
 ונג דערזעלבן / אלס : **המאור הגדול קממשלת היום** (דאס
 גרעסערע ליכט לור רעגירונג דעם טאגעס) : אין דיעסן זאטע
 ווירד ניכט ערלעהט / דאס דאס ליכט גרעסער מיט / זאנדרן דיא
 גרעסער דעם ליכטס ווירד טאן אלס בעקאנט פארמאגט זעלט / אונד
 דאס מדיעקטיף **הגדול** טעהט נור לור בטמא ונג דעם יעניגן ליכטס /
 וועלכס לור רעגירונג דעם טאגעס זעלט ווארדע : אדער 2) דיא
 אייגנשאפט אדער בטאפענהייט ווירד אין דעסן זאטע דעס דינגע
 ערסט בייפאלעגט / אלס : **והאיש משה גדול מאד** (דער מאן
 אשה וואר זעהר גראס) • כידענפאלס מבר מיט דאס שם התואר
 אלס : **זובמטאנטיף** לו בעטראכטן / אין ריקזיכט דער ביגונג / למהל
 אונד געלעכטס ענדונג / זא ווא וויר בערייטס אשהרערע שימות
 התארים אין דער ביגונג טאבעללע אנגפיהרט האבן • נור אונטער
 סיידן זיא זיך אין פאלגענדן •

§ 99

ווען דיא אייגנשאפט אדער בטאפענהייט איט דעסן דינגע אלס טאן
 בייפאלעגט געדאכט ווירד / זא טעהט דאס שם התואר גוועהנליך
 נאך דעסן זובמטאנטיף / אלס **עזרא הסופר** דער טרייבר עזרא
שמעון הצדיק דער פראמאע שמעון / **עיר הגדולה** דיא
 גראסע טאדט / **אשה רעה** איינע בעזע פרויא ח. ו. ו. ווירד
 זיא איהם מבר אין דעסן זאטע ערשט בייפאלעגט / זא קאן דאס
 שם התואר זא וואהל פאר אלס נאך דעסן שרש טעהן / אלס :
נח איש צדיק נח וואר מיין פראמאד אמן / **צדיק אתה ה'**
גמט ! דוא ביסט גרעכט • **גדול** הוא **מכל** **אלהים** ער מיט
 גרעסער אלס אלע געטער / **והיה האיש ההוא גדול** / דינער

וואקאל , עס זיט דען ווען דער לויטשע ווארלט בולטט. פון
א'ה'ח'ע'ר' מיט , דיא קיין דגש מונטהאן , זא פרוואנדלט
זיך דער קורלע , דער פארהער העטטע טטעהן זאלן , זיין מיין
לאנגן , זא וויא וויר בערייטט זיין דען מאערקונגן לו דען
משקלים מייניגע בייאטפילע אנגפיהרט האבן .

4. דיא נאמען דיא אעזר אלס דרייט בולטטאבן לוס שרש האבן ,
דיא און שימות מרבעים נענט , האבן קיין בטשיאטט
משקל , זיט איסן דאזער מוים דער איבונג ערלערנט ווערדן ,
אלס קדקד קדקדי קדקדי , דד מ. ז. ז. ז. קשקשת
קשקשתו מ. ד. ג. ז.

ניינטער אבשיט

פון דעם שם התאור מדער מדיעקטיף

§ 97

דאס שם התאור מדער מדיעקטיף בעלייכעט דיא מיינגשאפט מדר
בעטאפנהייט מיינר פערזאן מדער זאכע , עס בעליהט זיך דא ,
דער מיזאר מויל מייין זובסטאנטיף , אונד ריכטעט זיך נאך דעמאלבן
זיין מונטהאנג דער לאהל אונד דעם גטלעכטס , אלס איש חכם
מייין נויטער און , אנשה חכמה מיינע וויינע פרויז , אנשים
חכמים וויינע אענער , נשים חכמות וויינע פרויען . זיט
פטעהן מויל אלס מאנע זובסטאנטיף אונד לערטערטן אלסדאן דיא
אטעלאע דער פערזאן מדער זאכע אלס גבור מייין העלר , גבורה
מיינע העלרין , גבורים העלרען , גבורות העלרען .

§ 98

דאס שם התאור פעהעלט זיך לוס הויפטווארט , מויל וועלכט

ערטטרן תמלה עלינו (בראשית ל"ח) פאגליך
 מיט מלך דער שרש, אונד דת מיט דאס משקל, דאס פעל
 דעם לעלטערן געהט אבר ובעל בדלת אחריה (ש"ב י"ג י"ח)
 (ער טאמט דיא טהירע הינטר מיהר אב) פאגליך מיט
 בעל דער שרש אונד דאס ט' מיט משקל. עכן זא הייטט
 דאס פעל פאן תקיעה, תקוע, אונד דאס פאן תרועה,
 תריע, פאגליך מיט דער שרש דעם ערטטן תקע, אונד
 דעם לויטן רוע, א. י. ו. י. זא אבר דיא רעגל ניכט אונד,
 ווערן מיט, אונד עס דיא מיכונג לעהרן, (אין טאג דאס
 ווערטבוק נאך).

2. ווען איין שם זיך איט מיינס ד' ענדונג, זא קאן דאס ד'
 ענטווער פאן שרש, אונד איין ד' הנקבה, אונד נוספת
 (מיכרפליסיג) זיין. דעם מיט אבר לייכט לן אונד רשיין.
 דאס ד' שרש האט מיאאר מיין בעטאטעס סגול פארהער,
 גשהן, אלס מבססה, מקרה פאן כסא, קרה, אין סמיכות
 ווירד אויס דעם סגול מיין צירי, מבססה התבה, מקרה
 לילה, אונד אין בנויים פעלזש דאס ד' גאר וועג, אלס:
 מבססו, מקרהו, דאס ד' הנקבה האט מיין בעטאטעס קסין
 מיאאר פאר זיך הערנעהן, אלס ברבחה מצוה, אין
 סמיכות ווירד מיט דעם ד' מיין ד' אונד אויס דעם קסין
 איין פתח אלס: ברבחה יי מצוה אל, אונד אין בנויים,
 ברבחה, מצותי א. י. ו. דאס ד' הנוספת ענדליך האט
 מיין קסין אהנע גיגה פאר זיך הערנעהן, אלס לילה, דאס
 ד' פעלזש היר אין סמיכות אונד בנויים גאר וועג אלס ליל
 שמורים, לילי א. י. ו.

3. דיא נאמען דער לויטן טאבעלאצ, וועלכע איין דגש אין דעם
 לויטן ווארלן בוכטטאב האבן, פערענדרן נייע מיהרן ערטטן
 וואקאלן

פֿ-ל עס גיבט לוייערלייח משקל פֿ-ל (1) וואו דער
 לוייטע וואורלל בוכטמאכ מיין ו' מיט / אלס צד לייגע
 פֿאן צוד / אונד 2) ווען ער איט דעם דריטטן מינער
 ליח בוכטמאכ מיט / אלס קין פֿאן חבן / מיין דער
 ביגונג קאן און זיט לייכט צרקענען / אינדעם ערשטערע
 זיין צירי גיכט פֿערענדערט / לעלטערס אבר דאס צירי
 מיין חיריק פֿערענדערט אחרון מיין דגש פֿאלגט / אלס
 דאָבי קבר מי : : וו .

אלגעמיינע רעגען אונד אנאערקונג

דער משקלי השמות

1. דא מיין שם פֿאן לוייערלייח ארט בוכטמאכן לומאמן געלט
 זיין קאן / פֿאן אותיות השרש אונד אותיות המשקל אדר
 וואורלל אונד אבלייטונגס בוכטמאכן / זא דאס עס ווערט גיבט /
 דיא טיינע גלייכע בילדונג האבן / אונד דאך גיכט פֿאן אייערלייח
 ארט בוכטמאכן זינד / אלס שרש מיט וויא מקום גבילדעט /
 ווירד אויך איט מיהס גלייך געבאן / אונד דאך זינד מיין
 שרשם אלע בוכטמא שרש / אונד מיין מקום מיט דאס מ'
 מיין אות המשקל / דען דער שרש דאפאן מיט קום : דא
 הער אום און גענויט דיא וואורלל דעם ווארט נאכאנאן בעפאר
 און זיין משקל אנגיבט : דירלן קאן פֿאלגענדע רעגען דינען :

ווען עס מיין שרש הנגזר מן הפֿעל (61 §) מיט / זא
 זייהט און וויא דאס פֿעל בעטאפן מיט / אלס מלכות אונד
 מקצוע זינד גלייך גבילדעט / הינגעגן געהט דעם פֿעל פֿאן

ערשטער

בוכטט. וועלכער איין " מיט : געהט איין משקל בוכטט.
פאר דעם שרש , זא פרוואנדעלט זיך דאס " אין ו' מוס :
מושב מולדת תושב פאן ישב ילד .
אין דיען נאמען בים פֿעהא מיט דער לויטע ווארלע .
בוכטט. איין ו' מדר " , וועלכע ביימ אייניגן פעהאן ,
מאנד ביימ אייניגן מוס נח נסתר טעהן .
ליל היינט מוזך לילה מיט דעם אברפליסין ה' ,
וועלכע אין דער ביגונג וועג פֿעלט .
דינע מרט נאמען האבן איין ה' לוס דריטטן ווארלע .
בוכטט. , וועלכע , ווען קיין משקל בוכטט. דרויף פֿאנגט
מאס נח נסתר טעהן , מאנד דער פֿארהערגעהנדע
וואקאל מיט איין סגור ; פֿאנגט אבר איין אות המשקל
דרויף , זא פרוואנדעלט זיך דאס ה' אין ו' מדר " , מאנד
דער פֿארהערגעהנדע וואקאל קאן איינר פֿאן מאלען ווא
קאלען זיך .
שפה געהט אין רבים שפתיים שפתי וכו' , מדר
שפתי שפתי שפתי וכו' .
מאלע נאמען דינעט משקל'ס פרוואנדעלן מיהר שוא
אין סגור , ווען זא איינס פֿאן דען ביידין טאמלייכען
אחבהתא מאנד סילוק האבן , מאל פֿאן בכי פֿרי
שבי היינט עט בכי פֿרי שבי .
אב היינט מוזך אין סמיכות אבי .
מאלע דינע נאמען בים לוס ענדע האבן איין דוש אין
מיהרס דריטטן ווארלע בוכטטאב , (ווען דינער לעמליך
איין וואקאל האט) וועלכער דען פֿעהאענדן לויטן מלייגט
דער מיהק גלייך מיט , מאל גלים מדה פֿאן גלל
פֿדר מ' ז' ווי .

פֿל

פֿיל

פֿעה

פֿעה

פֿעי

פֿע

פֿד

ပံင်ကံပ ပံင်ကံပ - - - - -

ကံင်ကံပ - - - - -

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ - - - - -

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ - - - - -

ကံင်ကံပ ကံင်ကံပ ကံင်ကံပ - - - - -

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ - - - - -

ကံင်ကံပ ကံင်ကံပ ကံင်ကံပ - - - - -

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ပံင်ကံပ - - - - -

ကံင်ကံပ ကံင်ကံပ ကံင်ကံပ - - - - -

ပံင်ကံပ ပံင်ကံပ - - - - -

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ - - - - -

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ - - - - -

ဝံင်ကံပ ပံင်ကံပ ပံင်ကံပ ပံင်ကံပ ပံင်ကံပ

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ပံင်ကံပ ပံင်ကံပ

ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ

ဝံင်ကံပ

(ဝံင်ကံပ) (ဝံင်ကံပ) (ဝံင်ကံပ) ဝံင်ကံပ (ဝံင်ကံပ) ဝံင်ကံပ ဝံင်ကံပ

ပုံလေး - - - - -

ပုံငါး - - - - -

ပုံရှစ် - - - - -

ပုံဆယ် - - - - -

ပုံဆယ့်တစ် - - - - -

ပုံဆယ့်နှစ် - - - - -

ပုံဆယ့်သုံး - - - - -

ပုံဆယ့်FOUR - - - - -

ပုံဆယ့်ငါး - - - - -

ပုံဆယ့်ခြောက် - - - - -

ပုံဆယ့်ခုနစ် - - - - -

ပုံဆယ့်ဆယ် - - - - -

ပုံဆယ့်တစ်ဆယ့် - - - - -

total total total

LC.O

total total total total total

စံလူ မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ

စံပု မံပု မံပု မံပု
မံပု

စံပု စံပု စံပု စံပု
စံပု

စံလူ မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ

----- မံပု မံပု မံပု *

----- စံပု စံပု စံပု *

စံလူ မံလူ မံလူ မံလူ *

စံပု မံပု မံပု မံပု
မံပု

စံပု မံပု မံပု မံပု
မံပု

စံလူ မံလူ မံလူ *

စံလူ မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ

စံလူ မံလူ မံလူ *

စံလူ မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ

မံလူ မံလူ မံလူ

မံပု မံပု *

စံပု စံပု *

မံလူ *

မံပု *

မံလူ မံလူ *

မံလူ မံလူ မံလူ မံလူ

မံလူ မံလူ *

မံလူ မံလူ *

မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ / မံလူ မံလူ မံလူ မံလူ မံလူ မံလူ

မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ

မံလူ မံလူ

မံလူ မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ

မံလူ မံလူ မံလူ
မံလူ

三

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846.

卷六

[illegible]

6. Adg

Ἐν τῇ ἑκτῇ

ἡ δὲ γὰρ τῆς ἀπορίας

neal dural nre nre nre nre

ပံင်ဒံပ	ပံင်ဒံပ ပံင်ဒံပ ပံင်ဒံပ
ပံင်ဒံပ	
ဝံင်ဒံပ	ဝံင်ဒံပ ဝံင်ဒံပ ဝံင်ဒံပ
ဝံင်ဒံပ	ဝံင်ဒံပ
ံင်ဒံ	ံင်ဒံ ဝံင်ဒံ ဝံင်ဒံ
ဝံင်ဒံ	
ဝံင်ဒံ	ဝံင်ဒံ ဝံင်ဒံ ဝံင်ဒံ
ဝံင်ဒံ	ဝံင်ဒံ ဝံင်ဒံ

1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944
 1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944 1944

נִשְׁמָה נִשְׁמָה יְיָ, / לְעֵם נִשְׁמָה נִשְׁמָה, נִשְׁמָה
 שׁ. י. י. : וְאֵל לֹא עָלָה וְאֵל לֹא יָרָד / נִשְׁמָה
 נִשְׁמָה דָּל יְיָ, / לְעֵם, נִשְׁמָה נִשְׁמָה, נִשְׁמָה, דָּל
 לֹא עָלָה וְאֵל לֹא יָרָד / וְאֵל לֹא : נִשְׁמָה
 וְאֵל וְאֵל לֹא עָלָה וְאֵל לֹא יָרָד עָלָה וְאֵל לֹא יָרָד / וְאֵל
 נִשְׁמָה (יְיָ) / וְאֵל לֹא עָלָה וְאֵל לֹא יָרָד : (יְיָ) לֹא עָלָה
 וְאֵל לֹא יָרָד. נִשְׁמָה וְאֵל : עָלָה וְאֵל וְאֵל וְאֵל
 וְאֵל / וְאֵל לֹא עָלָה (יְיָ) / וְאֵל וְאֵל וְאֵל וְאֵל
 עָלָה וְאֵל / וְאֵל וְאֵל לֹא עָלָה וְאֵל עָלָה / וְאֵל
 וְאֵל / לֹא עָלָה וְאֵל לֹא עָלָה וְאֵל עָלָה עָלָה וְאֵל
 נִשְׁמָה : וְאֵל וְאֵל עָלָה עָלָה וְאֵל וְאֵל לֹא עָלָה
 עָלָה וְאֵל וְאֵל.

עָלָה
 עָלָה

לֹא עָלָה. עָלָה עָלָה. עָלָה עָלָה, / וְאֵל וְאֵל לֹא
 עָלָה עָלָה לֹא עָלָה וְאֵל לֹא : עָלָה עָלָה
 וְאֵל עָלָה.

עָלָה

יְיָ, / וְאֵל עָלָה וְאֵל עָלָה.
 עָלָה עָלָה וְאֵל לֹא עָלָה עָלָה, עָלָה, עָלָה
 עָלָה יְיָ, /

עָלָה

עָלָה, עָלָה, שׁ. י. י. / נִשְׁמָה עָלָה וְאֵל לֹא
 עָלָה עָלָה עָלָה, שׁ. י. י. / לֹא, עָלָה, עָלָה
 וְאֵל וְאֵל לֹא עָלָה וְאֵל עָלָה / עָלָה עָלָה
 (יְיָ) : עָלָה וְאֵל וְאֵל לֹא עָלָה עָלָה.

עָלָה

עָלָה עָלָה עָלָה, וְאֵל עָלָה וְאֵל עָלָה עָלָה
 עָלָה עָלָה.

עָלָה

עָלָה עָלָה עָלָה עָלָה וְאֵל לֹא, עָלָה
 עָלָה עָלָה / וְאֵל עָלָה עָלָה וְאֵל עָלָה.
 עָלָה עָלָה עָלָה עָלָה עָלָה וְאֵל וְאֵל עָלָה

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

စိန်ငွေ ချိတ်ငွေ ယူဆာ ၅၀၆ ၅၁ ၁၁၀၀ ချိတ်ငွေ .

9.17 (237) §

[illegible]

והוא יתברך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

১২ম খণ্ড ৫৭৮ / প্রাপ্ত লঙ্কা নন্দন ১১৭৮/৯ চিত্র

[illegible][illegible]

စံင်္ဂေယျံ စံင်္ဂေယျံ ပိန္နဲယျံ၊ ဖုလ္လံ ပိန္နဲယျံ၊ ၄၀ ၁၀ ၁၀ ၀

omni / quia dicitur. etc.

[illegible]

ပြင်စံလှ ၁၈.

ᠪᠠᠭᠤᠨ ᠵᠢᠰᠦᠳᠡ ᠶ᠋ᠣᠨ ᠲᠤᠯᠠᠭᠤᠨ ᠴᠢᠸᠠᠨ

၇၂၀ ဝိသုဒ္ဓါဝဂ်၊ ဝိသုဒ္ဓါဝဂ်၊ ၇၂၁

האנא הנה מלך מלך מלך / מלך מלך מלך

and also that / the whole of the /

אֵלֶּיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְעַתָּה

ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ, 10.

५५५! ५५५! ५५५!

[illegible]

Ἐξ ὧν καὶ ἐκείνη ἀποκαταστάσεται ἡ πόλις ἡ πρώτη ἡ μεγάλη ἡ ἁγία ἡ πόλις ἡ ἔτι μὴ καταβυθισθεῖσα.

4. 25544

גיל ל, עשר שנים.

ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ ἔργου τοῦτο ἐστὶν ὅτι

בינוני דער פאלקאמאענען נאמען / דיא דאס וויבליכע

יחיד

טאבעלע 3.

מישקל נפרד נסמך בנויים

^{זעטען}
פֿרֿכָּה פֿרֿכָּת פֿרֿכָּתִי פֿרֿכָּתֶךָ פֿרֿכָּתוֹ
פֿרֿכָּתֶהּ פֿרֿכָּתֶנוּ פֿרֿכָּתֶכֶם - כֵּן
פֿרֿכָּתֶם תֵּן	פֿעֵלָה
^{זעטען}
גִּזְלָה גִּזְלָת גִּזְלָתִי גִּזְלָתֶךָ
גִּזְלָתֶהּ גִּזְלָתֶנוּ גִּזְלָתֶכֶם - כֵּן
גִּזְלָתֶם תֵּן	פֿעֵלָה
^{זעטען}
נִגְיָנָה נִגְיָנָת נִגְיָנָתִי נִגְיָנָתֶךָ
נִגְיָנָתֶהּ נִגְיָנָתֶנוּ נִגְיָנָתֶכֶם - כֵּן
נִגְיָנָתֶם תֵּן	פֿעִילָה
^{זעטען}
תוּעֵבָה תוּעֵבָת תוּעֵבָתִי תוּעֵבָתֶךָ
תוּעֵבָתֶהּ תוּעֵבָתֶנוּ תוּעֵבָתֶכֶם - כֵּן
תוּעֵבָתֶם תֵּן	פֿוּעֵלָה
^{זעטען}
עֲלָמָה עֲלָמָת עֲלָמָתִי עֲלָמָתֶךָ
עֲלָמָתֶהּ עֲלָמָתֶנוּ עֲלָמָתֶכֶם - כֵּן
עֲלָמָתֶם תֵּן	פֿעֵלָה
^{זעטען}
בִּקְשָׁה בִּקְשָׁת בִּקְשָׁתִי בִּקְשָׁתֶךָ
בִּקְשָׁתֶהּ בִּקְשָׁתֶנוּ בִּקְשָׁתֶכֶם - כֵּן
בִּקְשָׁתֶם תֵּן	פֿעֵלָה
^{זעטען}
שִׁפְחָה שִׁפְחָת שִׁפְחָתִי שִׁפְחָתֶךָ
שִׁפְחָתֶהּ שִׁפְחָתֶנוּ שִׁפְחָתֶכֶם - כֵּן
שִׁפְחָתֶם תֵּן	פֿעֵלָה
^{זעטען}
גִּבְרָת גִּבְרָת גִּבְרָתִי גִּבְרָתֶךָ
גִּבְרָתֶהּ גִּבְרָתֶנוּ גִּבְרָתֶכֶם - כֵּן
גִּבְרָתֶם תֵּן	פֿעֵלָת
^{זעטען}
עֲטָרָת עֲטָרָת עֲטָרָתִי עֲטָרָתֶךָ
עֲטָרָתֶהּ עֲטָרָתֶנוּ עֲטָרָתֶכֶם - כֵּן
עֲטָרָתֶם תֵּן	—
^{זעטען}
קִטְרָת קִטְרָת קִטְרָתִי קִטְרָתֶךָ
קִטְרָתֶהּ קִטְרָתֶנוּ קִטְרָתֶכֶם - כֵּן
קִטְרָתֶם תֵּן	פֿעֵלָת
^{זעטען}
כְּתָנָת כְּתָנָת כְּתָנָתִי כְּתָנָתֶךָ
כְּתָנָתֶהּ כְּתָנָתֶנוּ כְּתָנָתֶכֶם - כֵּן
כְּתָנָתֶם תֵּן	פֿעֵלָת
^{זעטען}
יְדִידוֹת יְדִידוֹת יְדִידוֹתִי יְדִידוֹתֶךָ
יְדִידוֹתֶהּ יְדִידוֹתֶנוּ יְדִידוֹתֶכֶם - כֵּן
יְדִידוֹתֶם תֵּן	פֿעִילוֹת
^{זעטען}
מַלְכוּת מַלְכוּת מַלְכוּתִי מַלְכוּתֶךָ
מַלְכוּתֶהּ מַלְכוּתֶנוּ מַלְכוּתֶכֶם - כֵּן
מַלְכוּתֶם תֵּן	פֿעֵלוֹת
^{זעטען}
שְׂאֲרִית שְׂאֲרִית שְׂאֲרִיתִי שְׂאֲרִיתֶךָ
שְׂאֲרִיתֶהּ שְׂאֲרִיתֶנוּ שְׂאֲרִיתֶכֶם - כֵּן
שְׂאֲרִיתֶם תֵּן	פֿעִלִּית
^{זעטען}
חֲמִישִׁית חֲמִישִׁית חֲמִישִׁיתִי חֲמִישִׁיתֶךָ
חֲמִישִׁיתֶהּ חֲמִישִׁיתֶנוּ חֲמִישִׁיתֶכֶם - כֵּן
חֲמִישִׁיתֶם תֵּן	פֿעִלִּית

מיינען דגש מיט לויטן ווארלעז בוצט' לוס משקל האבן

רבים

נפרד נכמד כנויים

גנבים גנבי גנבי גנבי גנבי גנבי גנבי

גנבינו גנביכם קן גנביהם הן

שבתות שבתות שבתות תיה - - -

צוארים צוארי צוארי צואריכם - - -

מקלות - מקלות מקלות - - -

אדירים אדירי אדירי אדירי - - -

רתוקות - - - - -

אלמים אלמי - - - - -

חרשים - - - - -

גבורים גבורי - - - - -

בכורים בכורי - - - - -

זרועים - - - - -

סלמים סלמי - - - - -

סבליים סבלי - - - - -

יהוד

עמעלע 2.

מ שקל נסמך נפרד לנויים

גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי
גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי גַּנְבִּי

שֶׁבֶת שֶׁבֶת שֶׁבֶת שֶׁבֶת שֶׁבֶת שֶׁבֶת

צִוָּר צִוָּר צִוָּר צִוָּר צִוָּר צִוָּר

מִקֵּל מִקֵּל מִקֵּל מִקֵּל מִקֵּל מִקֵּל

אֲדִיר אֲדִיר אֲדִיר אֲדִיר אֲדִיר אֲדִיר

רְחוֹק רְחוֹק רְחוֹק רְחוֹק רְחוֹק רְחוֹק

כָּבֵד כָּבֵד כָּבֵד כָּבֵד כָּבֵד כָּבֵד

אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים

חֵרֶשׁ חֵרֶשׁ חֵרֶשׁ חֵרֶשׁ חֵרֶשׁ חֵרֶשׁ

גִּבּוֹר גִּבּוֹר גִּבּוֹר גִּבּוֹר גִּבּוֹר גִּבּוֹר

בָּבוֹר בָּבוֹר בָּבוֹר בָּבוֹר בָּבוֹר בָּבוֹר

זְרוּעַ זְרוּעַ זְרוּעַ זְרוּעַ זְרוּעַ זְרוּעַ

סֵלֶם סֵלֶם סֵלֶם סֵלֶם סֵלֶם סֵלֶם

סָבֵל סָבֵל סָבֵל סָבֵל סָבֵל סָבֵל

גנבים

רבים

דוד

נפרד נסמך פנויים

חַתָּנִים	חַתָּנִי	חַתָּנִי	נִיָּה • •
אֲנִים	אֲנִי	אֲנִי	• •
נָרְנוֹת	נָרְנוֹת	נָרְנוֹתִי	תִּיָּה • •
קִדְשִׁים	קִדְשִׁי	קִדְשִׁי	• •
אַרְחוֹת	אַרְחוֹת	אַרְחוֹתִי	• •
עוֹגְבִים	עוֹגְבִי	עוֹגְבִי	• •
נְתָבִים	נְתָבִי	נְתָבִי	• •
וְאֵבִים	וְאֵבִי	וְאֵבִי	• •
בְּאֵרוֹת	בְּאֵרוֹת	בְּאֵרוֹתִי	• •
בְּנָדִים	בְּנָדִי	בְּנָדִי	• •
מְלָכִים	מְלָכִי	מְלָכִי	• •
צִמְחִים	צִמְחִי	צִמְחִי	• •
זִרְעִים	זִרְעִי	זִרְעִי	• •
נְעָרִים	נְעָרִי	נְעָרִי	• •

ס'מא

רחיק

טאכעל

משקל נפרד נסמך כנויים

פועל

התן חתן חתני חתנה נו נה

חתנה חתנים בן חתנים בן

פעל

און און אגני נה

גערן גערן גרני

קדש קדש קדשי

ארח ארח ארחי

פועל

עוב עוב עובי

כתב כתב כתבי

ואב ואב ואבי

פעל

באר באר

פעל

בגר בגר בגרי בגרה דך

מלה מלה מלכי

פעל

צמח צמח צמחי

זרע זרע זרעי

נער נער נערי

פעל

פעל

נפש נפש נפשי

נפח נפח נפחי

בולטטאב אדער דגש נוס משקל האבען

רבים

נפרד נסמך בנויים

דברים דברי דבריה (א) דבריה (א) דבריו דבריה

דברינו דבריהם (א) דבריהם (א) דבריהם דבריהם

בנפיש בנפיש בנפיש בנפיש בנפיש בנפיש בנפיש בנפיש

גהרות גהרות גהרות גהרות גהרות גהרות גהרות גהרות

זקנים זקני זקני זקני זקני זקני זקני זקני זקני

נדיבים נדיבי נדיבי נדיבי נדיבי נדיבי נדיבי נדיבי

גדולים גדולי גדולי גדולי גדולי גדולי גדולי גדולי

עצומים עצומי עצומי עצומי עצומי עצומי עצומי עצומי

שבועות שבועות שבועות שבועות שבועות שבועות שבועות שבועות

אונים אוני אוני אוני אוני אוני אוני אוני אוני

ענבים ענבי ענבי ענבי ענבי ענבי ענבי ענבי

משקל ד"ח אבר נ"סח ח"ן דער בינונה שטער

אבוסים אבוסים אבוסים אבוסים אבוסים אבוסים אבוסים אבוסים

אפודים אפודי אפודי אפודי אפודי אפודי אפודי אפודי

שבטים שבטי שבטי שבטי שבטי שבטי שבטי שבטי

חלקים חלקי חלקי חלקי חלקי חלקי חלקי חלקי חלקי

יחיד

טאבעלאצ. י.

נושקל נפרד נסמך כנויים

דבר דבר דברי דברה דברו דברה
דברנו דברתם דברכן דברם דברן

פעל

כנה כנני

כנה

נהר נהרי

נהר

נקו נקי נה נה ננו נקכם כן נקנם נ

פעל

נדיב נדיבי

נדיב

נדול גדולי

נדול

נעים עצים עצומי

פעול

נשיע נשיע

נשיע

נאן נאני נה

פעל

נעב ענב ענבי נה ענבם כן ענבם כן

פעל

חבל

פעל

חילל

אבוס אבוס אבומי סה

פעול

אסוד אסוד אסודי דה

פעול

שבט שבט שבטי

פעל

חלק חלק חלקי קה

ווארט : דין (אפעל) : דין (ווייניג) : דין : איהר :

מוטער : איהר : (א) : איהר : (א) : איהר : איהר ווארט

פארגען

טראכט

אלטער

פרישט

אין גרעסער

אין אפגעטיגט

וואס

אונערשטעוויקייט

ווייניגער

וואס

גאנצענער טעקע

קריסטע

פרישער ווארט

טאמק איר הויפט

טאמק

ביגונגם טאבעללען

דער

שמות נאך איהרען פערטיגענען משקלים

אין פינף טאבעללען בעשטעהנד

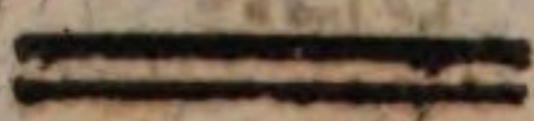
(א) דער פאלקאמענען הויפטווערט / וועלכע קיינען בוכטאב
אדר דגש לוס משקל האבען •

(ב) דעריינענען / נא איס לויטען ווארלל בוכטא. איינען דגש
חזק האבען •

(ג) דיא אס ענדע אויף דאס וויבליכע (דָה) (פֿת) (דָת) אונד
(דָת) לויטענען •

(ד) דיא פאר אדער נאך דעם שירש איינען פאן דען בוכטאבן
ה'א'מ'נ'ת'י' לוס משקל האבען / אונד

(ה) דער אונפאלקאמענען שמות איט אונד אהגע משקל
בוכטאבן •

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.]

22

1. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 2. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 3. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 4. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 5. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 6. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 7. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 8. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 9. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*
 10. *Handwritten text in a cursive script, likely a list or index.*

ענדונג , אלס דיא וויבליכע נאמען דיא זיך אויף (דָה) ענד יגן ,
 פערזאנלעך זיך מיט סמיכות אין (דָת) אונד אין דער אשה הייט
 אין (דָת) אלס מִיִּתָּה, מִנְחָה, מִנְחָה, מִנְחָה, מִנְחָה, מִנְחָה,
 צִדְקָה, צִדְקָה, אונד אין כנויים, מִנְחָה, צִדְקָה, תו,
 תָּךְ, דיא יעניגט נאמען אבר דיא אויף (דָת) אונד (דָת) לויט.
 געהן, בלייבן אין סמיכות אונד כנויים אונפערענדערט, אונד אין
 רבים ווירד אויס איהענען אין (דָת) (§ 73) .

§ 96

דיא אשה הייט נאמן, וועלכע דיא אענליכע ענדונג (דָים) אונד
 (דָים) האבן, למען אין דער ביגאג דאס ׀ ווען, אונד דאס
 פארהערשטע חיריק פערזאנלעכע זיך אין צירי, אלס מִיִּתָּה,
 מִיִּתָּה, מִיִּתָּה, עיני, עיני איש, אונד אין כנויים מִיִּתָּה,
 עיני, א. ו. ו. דיא יעניגן אבר דיא זיך אויף (דָת) ענדיגן,
 בעהאלטן אויך אין דער ביגאג דיע ענדונג, אלס: אֲזָרוֹת,
 אֲזָרוֹת רַשִׁי, בְּרָבוֹת, בְּרָבוֹת שָׁמַיִם .

רעל, שחל, נער, טאטט תחש, רעל, א. א. א.
 מלוא זינד דינע אונד דערנאיינן ווערט דא (-) אדער
 (-) געבילדעט זינד חייגעטליך פאן משקל פער-
 אונד ווערדן אויך נאך דינעס משקל געבאן, אלס פאן
 זרע, נער, הייטט עס אין דער ביגונג זרעו, זרעים,
 נער, נעריה, א. א. א.

איינט ער ענדליך מיין חולם, זא פערומערלט ער זיך אין קאפ
 דאס, אונד לואער גור ווען דער לוייטע וואקאל מיין סגול איזט,
 אלס און, אונד, קאש, קאשי, קאשי, א. א. א.

§ 93

דער לוייטע וואקאל דעם הויפטווארט פערומערלט זיך נור דאן,
 ווען ער איין קאפ אדער צירי איזט, אונד לואער אין איין פתח
 אדער שוא, אלס: גאָר, אָר, אָר, אָר, שכן, שכן
 שומרון, א. א. א.

אגמערקונג

דיא גאטען דיא פאן דינען רעגעלן אבווייטן, זיהע אין
 דער ביגונג טאכעלע דער הויפטווארט.

§ 64

דיא יעניגן הויפטווארט, דיא אעהר אלס לוייט וואקאלע האבן,
 ריכטן זיך אין אנהאנג איהרער ביגונג נאך דעם לוייטען לעלטען
 וואקאלן, אלס: תפארת, עהט נאך דעם משקל פער-
 ביאכעהאלטונג זינד ערטען ילפע, אלס תפארת, תפארת-
 תה, א. א. א. משקל ויא פערל, אלס משקלתו,
 זכרון ויא פערל, אלס זכרון זכרון, א. א. א.

§ 95

אויך דיא בולטע, דיא אנהאנג הויפטווארט לור בילדונג אונד אנדערן
 בעדייטונגן אנהאלטע ווערדן, לידן אין דער ביגונג איינע פער-

קָצִיר , קָצִיר , קָצִירִים , קָצִירוֹ ,
 קָרוֹשׁ , קָרוֹשׁ , קָרוֹשִׁים , קָרוֹשִׁיךְ , קָרוֹשָׁה ,
 בָּרוּךְ , בָּרוּךְ , בָּרוּכָה , בָּרוּכִים , א. י. ו. .

מִיֹּט מִכֵּר דַּעַר עֲרֻטָּע וּמִקָּאָל מִיִּין צִירִי , וּמִפֶּעֶר וּמִנְדֹּלֹט עַד
 יֵךְ גֹּר מֹלֵס דָּאָן מִיִּין שְׁוֹא , וּמִן דַּעַר לִוְיִטָּע וּמִקָּאָל מִיִּין
 קָמֶץ מִיֹּט , מֹלֵס פֶּאָן לִבֵּב הִיִּטָּע עִם לִבֵּב , לִבֵּבִי , לִבֵּבוֹת ,
 פֶּאָן שְׁעָר , שְׁעָר , שְׁעָרוֹת א. י. ו. . מִיֹּט מִכֵּר דַּעַר לִוְיִטָּע
 מִיִּינֵר פֶּאָן דַּעַן מִיִּבְרִינֵן וּמִקָּאָל מִיִּינֵר סָגוּל , וּמִבֹּיִכֵּט דָּאָס
 צִירִי מִוִּנְפֶּעֶר עֲנִידֵט , מֹלֵס : אֲזוּב , אֲזוּבִי , אֲבוּס , אֲבוּסִי
 בְּעֶלְיוֹ . מִיֹּט עַד מִיִּין סָגוּל , וּמִוִּינֵר מִיִּין דַּעַס צִירִי מִיִּין
 הִירִיק , מֹלֵס סִפֶּר , סִפֶּרִי , רֶךְ , רֶךְ־א. י. ו. (וְהֵע טִמְבֵּלֹט)
 וּמִן דַּעַר עֲרֻטָּע וּמִקָּאָל מִיִּין סָגוּל מִיֹּט , וּמִפֶּעֶר וּמִנְדֹּלֹט עַד יֵךְ
 (מִיִּין דַּעַן דִּרְיִיעֵן מִגִּדֵּן בִּיגֻנְגִּם פֶּעֶלֹן מִיִּינֵר דַּעַס סְמִיכֹת) מִיִּין
 פֶּתַח , חִירִיק , מֹלֵס שְׁוֹא , מֹלֵס פֶּאָן בָּגֵר , בָּגֵדוֹ , בָּגֵדִים ,
 פֶּאָן מֶלֶךְ , מֶלֶכָה , מֶלְכִים , מֶלְכִיו א. י. ו. .

אֲנִמְעִיר קוֹנֵג

מִיִּין פִּיִּטְעֵט קִיִּין הוֹיִפֶּט וּמִאֲרֵט , דַּעַסן עֲרֻטָּע וּמִקָּאָל מִיִּין
 סָגוּל־יִיֵּא , וּמִן נִכֵּט דַּעַר לִוְיִטָּע מִיִּין סָגוּל
 מִיֹּט , וּמִעֲלֵכֵּט מִיִּין מֹלֵס דָּאָן מִשְׁקֵל פֶּפֶל גֵּעִט , מֹלֵס
 מִיִּין וּמִעֲלֵכֵּט פִּילֵע הוֹיִפֶּט וּמִאֲרֵט מִיִּין מִלִּוְטֶרעֶסן יִיֵּר . דָּאָךְ
 פֶּעֶר וּמִנְדֹּלֹט יֵךְ מִכֵּט דָּאָס לִוְיִטָּע סָגוּל מִיִּין פֶּתַח , וּמִן
 מִיִּין קֵעֵה לִבֹּכֶטֶט . דָּאָרױף פֶּאָלֵט , מֹלֵס : כָּלֶח , צָמַח .
 פֶּרַח , זָרַע , טִמְטֵט כָּלֶח , צָמַח א. י. ו. (24 §) .
 וּמִן מִכֵּר דַּעַר בֹּכֶטֶט , וּמִאֲרֵט דַּעַר לִוְיִטָּע סָגוּל מִיִּין
 מִלִּוְטֶע , זַעֲלִבֶט מִיִּין קֵעֵה לִבֹּכֶטֶט . מִיֹּט , וּמִגֵּעֵהט מִיִּין
 דָּאָס עֲרֻטָּע סָגוּל מִיִּין פֶּתַח מִיִּין , מֹלֵס : תַּחֲשׁ ,
 רַעַל

סידנע דעקלינאטיאונען דער הויפט . אונד אייגנשאפט
 ווערט פערזאנלעך , אאכען אין דינער ספראכע קיינע
 פערזענלעך , דאס גענעטיקל אונטערשאפן , וועלכע היר דאס
 סמיכות מיט : איט דעם אונטערטייע אבר , דאס היר
 אימאר דאס ווארט וועלכע ערקלעהרט ווארט , אונד ניכט
 דאס וועלכע לור ערקלעהרט טענהט גבאנן ווארט , אלס
 פון יבדלים (דינער) הייטט עס : עבדי המלך, דעם
 קעניגס דינער : אין דעם איבריגן פעלן אבר טענהט דאס
 הויפט : אדער אייגענשאפט ווארט אימאר מיט גאנצן
 טייל אונד דיא קאנעס ווערדן דורך בעיאנדרע דאלן בטמא
 טען ווערט , אדער דורך אנגעהנגטע בוכשטאבן בעלייכע
 געט : (ויהי דפן לוויטן טהיל , פאן דעם אותיות השמוש) .

§ 91

ניכט אלע משקלים ווערדן אין דעם ערשטענען פיהר ביאונט , פעלן
 פערזענלעך : עס קאמט נאך אויף דיא וואקאלע , וועלכע דאס ווארט
 בילדן , און , אב זיא פערזאנלעכאר זינד אדער ניכט : פערזאנלעך
 בארע וואקאלע זינד קמץ , צירי , סגול אונד חולם , אלע
 איבריגן אבער ווערדן אין דעם פעלן ניכט פערזאנלעך : דיא
 פערזאנלעכע דער געדאכטן פיהר וואקאלע גטיהט , ענטוועדער אין
 איינעם אנדערן וואקאל אדער אין שווא , אלס פאן זקן , זקן ביתו ,
 פאן קספה , כספו , פאן און , אוננים , ווארט .

§ 92

ווען דער ערשטע וואקאל דעם נאמען איין קמץ מיט , זא פערזאנלעך
 ער זיך אין דער ביאונג אין איין שווא , אאכען דער לוויטע וואקאל
 זיין וואס פיר איינער עס וואלע , אלס
 חכם , חכם , חכמים , חכמיה , חכמה ,
 זקן , זקן , זקני , זקנה

קציר

אײַט דײַם גראַמאַטישן קאָנטעוואַרט לעטט עס זיך לײַכט
 אונד קורץ אויסדריקן / ווען אַמאן דיא בוכשטאבן אײַנעס
 וואַרטס בײַמאָן ווילל / וועלכע ראַדיקאַלס אונד וועלכע
 באַמט לוקס משקל זײַט / זאָגט אַמאן לוקס ב"ט אױף /
 מַקל (טטאב) / עס אײַזט פֿאַן משקל פֿאַל / היראײַט
 האַט אַמאן זאָ פֿיל גאָגט / אַלע בוכשטאבן דײַנעס וואַרטס
 זײַנד ראַדיקאַלס / אונד דאָס דאָש חזק אין דעם ק' אײַזט
 צײַכן דער בילדונג / אונד אױף מַגש (דאָרברײַגער) גאָגט
 אַמאן / עס אײַזט פֿאַן משקל מַגל / דאָס הײַסט זאָ פֿיל /
 דער ערשטער וואַרטל בוכשטאב פֿעלזט / אונד ווירד פֿאַם
 דאָש חזק אין דעם ג' ערשט / (דען דיא וואַרטל אײַזט
 גאָש) / אונד דאָס מ' אײַזט אין מ' המשקל /

§ 90

- חפּן דיא לוקס משקל געהערנדן בוכשטאבן אונד וואַקאַלע דורך דיא
 בילדונג פֿרעגערט ווערדן / זאָגט אַמאן דאָס גבאָגע וואַרט שׂם
 הַבִּיטָה / אונד דיא בילדונג איפֿרהויפט : כְּבִיטָה / דיא אײַנע נְבִיטָה
 אדער בילדונג פֿערמאָרשאַכערע פֿעלזט זײַנד פֿאַלגערע /
 1 פֿאַמײַכות (זײַהע § 78)
 2 רבּוּיִים (ווען דאָס הויפטוואַרט אין דעם אעהרהײַט
 טטעהט) /
 3 כְּבִיטָה (ווען דעם הויפטוואַרט אײַנער פֿאַן דען פֿערזאָג
 בוכשטאבן ה' ב' ו' י' אָגזעלט ווירד) /
 4 נְבִיטָה (ווען דאָס שׂם אײַנע וויבליכע בילדונג בקעאט) /
 זאָ הײַסט עס לב"ט פֿאַן דעם הויפטוואַרט הָבָה, חָבָה, חֲבָמִים
 חֲבָמִי, חֲבָמָה /

אנמערקונג

דיא קאָנעט אדער פֿעלזט / דיא אין אונדן טפראכטן פֿער

דיא יעניגן וואקאלע אונד בוכטמבן און , דיא דיוועט אדער יענעם
 ווארט בילדן . זא פֿרעטעהט און אונטער כשקל פֿעל זאלע הויפט ,
 ווערט דיא ניכט אשהר אלס דרייט וואורלל בוכטט , אונד לוייט
 קמציס לז וואקאלן האבן , אלס : דבר , זהב , חכם , אונטער
 פֿעל : זאלע דיא לוייט סגולים האבן , אלס : כסף , מרה ,
 עבד , אונטער פֿעל פֿרעטעהט און און , קדש , הדש א .
 ז . ו . : אונד ווען איינר אדער לוייט בוכטט , איינר וואורלל לז בילד
 דונג אונגעלט ווירד , זא זעטן זיט זאלע דעס ראדיקאל פֿעל און ,
 אונד בלייבן דאדורך יענע אנהאנגע , אלס אונטער מפעל פֿער ,
 סטעהט און דיא ווערט בלשכין , מקדש , משפט , אונד דער ,
 גלייכן ווערט , דענען איין מ' פֿאר דעס שרש לז בילדונג און ,
 געלט ווירד , אונד דיווע וואקאלע האבן , אונטער פֿעלקה פֿרעטעהט
 און זאלע ווערט , דענען איין ד' פֿעמינינוס נאך דעס שרש און ,
 געלט ווירד אונד עבן דיווע בילדונג האבן , אלס : צדקה , ברכה ,
 רעה , אונטער תפילות פֿרעטעהט און תהבושת , תגבורת ,
 אונד דערגלייכן ווערט דענען איין ת' פֿאר אונד איין ת' נאך דעס
 שרש אנהאנגע ווירד , אונד דיווע וואקאלע האבן .
 ווארן זיט איין ווארט בלייבן , דעס איין וואורלל בוכטמב פֿעהלט ,
 זא נעהאן זיט פֿאן דעס שרש פֿעל דעניעניגן בוכטמב וועג ,
 דער איין יענר וואורלל פֿעהלט , אונד געבן איהם דאן איינע בילדונג .
 ווען לז ב"ט דער ערשטע וואורלל בוכטט , פֿעהלט , זא נעהאן זיט
 דאס פ' פֿאן פֿעל וועג אונד בלייבן יענע בילדונג , אלס אונטער
 יעלה פֿרעטעהט און זאלע ווערט דערן ערשטע וואורלל בוכטט ,
 אנהאנט , אונד איין ד' פֿעמינינוס נאך דעס שרש האבן , אלס :
 שנה , לדה , דעה פֿאן יד , ישן , יד , אונטער פֿל פֿרעטעהט
 און יר , גר , שן פֿאן זור , גור , שנו א . ד' ג' ווערט דענען דער
 לוייטע וואורלל בוכטט , גברית , אונד זא פֿארט .

בשטראמט ווערדן / אלס לוק נ"ט פאן דעם שרש כפר היינט עס:
 כפר לעצ געלד / כפר אין מענער פאמטן / כפר אין יונג
 לעווע / אונד דאס ווערבוס כפר פערזעהן * אייניגע שרשים
 ווערדן אויך איין אדער מעהרערע בוכסטאבן פאר אדער נאך
 דער ווארללז אבגלייטעט / אלס: משפט רעכט / שלחן טיש /
 פאן שפט / שלח: תחבולות פאמטר / משלח: ענדונג / פאן
 חבש / שלח א. ו. ו. * די אייניגן בוכסטאבן אונד וואקאלע אלז
 דיא דייטש אדער יענעס ווארט בילדען / נענט אמן משקל (בילדונג) *
 דיא זיך לוק משקל קוואליפילירערן בוכסט. זינד ה'א'מ'נ'ה'י'
 (§ 53) / וועלכע אמן אותיות המשקל (בילדונגס-אדער אב-
 לייטונגס בוכסט.) נענט *

אנמערקונג

דיא דרייט ווארללז בוכסט. זינד ניצט אלזע אמהל גאנץ אין
 איינס ווארטע אלזטרעפן / אדערן עס פעהלט אויך איינער
 אדער צווייט פאן דענעלכן אין אהעלן ווערטן / אונד
 ווערדן טהיילט דורך דען דגש חזק אונד טהיילט דורך דיא
 פראמנדלונג איינעס קורלן וואקאלס אין איינן לאנגן ער
 זעלט / אדער זיט שטעהן איינס ווארטע אלס נח נסתר *
 זיהע (§ 135) בים (38) *

§ 89

דיא מרקדקים אדער גראמאטיקער האבן / לוק בקוועאן גראמא-
 טיקאליטן אויסדרוק / דען שרש פיעל גוועהלט / אדורך זיט דיא
 מנאלאגיע דער בילדונג אונד ביגונג דייטש אדער יענעס הויפט / אונד
 לייטווארטע בעלייכען * אמן פערטטעהט נעאלויך אונטר פעל דיא
 דרייט ווארללז = בוכסטאבן איינעס יעדן ווארטע / אונד צוואר אונטר
 פ' דען ערסטן / אונטר ע' דען צווייטן אונד אונטר ד' דען דריטן
 ווארללז בוכסטאב איינעס יעדן שרש * דייטש שרש פעל זעטן זיט

האילן סריצט / מונד לומהר נאכסט דעם פערזאן בוך
 סטאב / מלם : פֿרֿמי שְׁלִי לֹא נִמְדָּתִי (גיר ח' ו') :
 ווארדק עבנפאלס דער בייטלענדן פערזאן היין נאכדורק
 געבן ווירד .

מויט דיוען דרייט הויפט בנניים גיבט עס נאך אייניגע / מלם דיא
 בנניי היינוד (פרמאמין דעמאנסטראטיוו / מנלייגנדע פירוערט)
 זא, הֶלְיָה, הֶלְיָה דיוער, זאת, זו דיוע, אֵלֶּה דיוע (פלוראל)
 אינליך מונד ווייבליך) : פערנר דאס בנניי הֶלְיָה מִשְׁך, וועלכס
 דיא דעטעראמינאטיוו מאנד רעלמטיב / אדער דיא בטמאמאנדע
 מונד בליהנדע פרמאמין מין מלון למהלן מונד גטלעכערן ענטהעלט .
 לו דיוס בנניי מיט דאס בינדע ווארט אֲשֶׁר ענטלעהנט (זיהע זינט
 חקט) : מונד דיא בנניי הֶשְׁאָלָה (מיטראמאטיוו / פֿרמאגנדע
 פירוערט) מלם : מי ווער ? וועלכר ? לְמִי וועס אַתְּ מִי ווען ?
 שְׁלִמִי וועטטען ? מ. : ווי . מלוע דיוע בנניים אמען קיינע פֿר
 ענדונג מיט לָצֵם / דמהער וויר זיט מונד דיא מלכות לעהלן /
 מונד מין מונדקס לוייטן טהייל נעהר בטמאמאן וואלון .

אכטער אבשניט

פֿאן דעם מִשְׁקָל מונד דער נִפְיָה דעם הויפטווארטס

§ 88

מלוע הויפט מונד לייטווערט האבן / וויא וויר פֿאן וידרהמלענטליך
 גימנט / דרייט ווארלן בולטמאבן / דיא אאן שְׁרֵשׁ נענט / מונד
 וועלכע דען הויפטבגריף דעם ווארטס בטמאמאן / יעדער שרש האט
 זיינע גויסע וואקאלע / דיא עס לו איינס ווארעע בילדן / ווארדק
 מלם דיא פֿרטידען בעדייטונגן איינעם מונד עבנדעסמאלבן שרש

בטמאמאט

דיא פערזאן בוכטמבן ה'כ'ג' ו'י'ב' טענהן אזאזר הינטר
 דעם פערל מורד זינד גברייכליכר אלס דיא גאנצע פערזאן
 ווערטער : בואמדרס מין גריכטן מורד פאעטישען רעדן •
 עס ווירדע פיל אן טענהייט מורד אן קראפט דעם אויסדרוקס
 פערלירן / ווען אמן לוס ב"ט טמטט : סלסלה
 ותרוממה תבבדה כי תחבבנה (מליד'ח') (ד"ה)
 טעטלע : דיא (דיא ווייהייט) מורד זיט ערהעבט דיק ; זיט
 עהרט דיק / ווען דאס זיט אזאמאסט) זאגן : אלטע :
 סלסל אורה ותרומים אותך תבבד אותך כי
 תחבב אותך • הינגעגן זינד דיא גאנצע פערזאן וועהרט
 ווידראוס געטהיג / ווען מין דיא פערזאן מין גוויסר נאכ
 דרוק גלעגט ווערדן זאלל / אלט : אהתבבה דהרגתי
 ואותה החייתי (במדבר כ"ג"ג) (זא העטטע איך דאך
 ערטלאגן מורד זיט לעבן געלאסטן) / וועלכע דהרגתיך
 ודהחייתך גאר ניכט אויסדריקט •

§ 87

לו דען כנניי הקנין ענדליך גהערן עבן דיא פערזאן בוכטמבן
 ה'כ'ג' ו'י'ס' וועלכע / דא זיט דען בעזיטן אנלייגן / נור נאך הויפט
 ווערטער (אדער נאך דעם אינפייניטן דער לייטווערט) גברויכט
 ווערדן (§ 81) •

אנשערקונג

גאנצע בעזיטן אנלייגערע פערזאן ווערטער זינד נור מין דען
 טפעטערן עבריסן טריפטן אנלוצרעבן / זיט זינד פאלגערע :
 שלי אין / שליני מורד / שליך (אענלי) / שליך
 (ווייב) דיין / שליך זיין / שליך מיהר / שליכם (א)
 שליכן (וו) אייער / שליכם (א) שליכן (וו) מיהר •
 זעלטן פירט אמן אויך אייניגלע מין דען 24 ביסערן דער

דאס פערזאן ווארט ענטהאלט היר לוגליך דאס הילפס
 ווערבוס היה (יין) (זעה § 117) , אַנְכִי מִיך פֿין
 הוא ער מיט , אַתָּה דאס ביט , אַנְחֵנוּ וויר זיט א.
 ז. ו. , וועלכס אבר דאך אין דער פֿערפֿלאסנען אונד
 קינפֿטיגען לייט ניכט וועג גלאסען לו ווערדן פֿעלעגט ,
 אלס : הִייתי מֶלֶךְ (מיך וואר מיין קעניג) וְהוּא יְהִיה
 לַעַם (ער ווירד לו איינער נאטיאן ווערדן) א. ז. ו. ,
 מיט אבר דאס פרעדיקאט מיין לייט ווארט , זא קאן זא וואהל מיין
 גאנצעס פערזאן ווארט אלס אויך איינער פֿאן דען פֿערזאן בוכסטאבן
 ה' א' מ' נ' ת' י' ו' טעהן , אין דער פֿערגאנגענען אונד קינפֿטיגען
 לייט דעם פֿעל , זא ווא אויך אין דעם צוויי אדער דער געביי
 טענדען ארט פֿעלעגן פֿארנעמליך דיא פערזאן בוכסטאבן געברויכט
 לו ווערדן , אלס הִלְבֵּתִי מִיך גיג , אֶלְלֶךְ מִיך ווערדע געהן ,
 לִבְנֵה געהט ! א. ז. ו. (§ 130) , אין דער געגענווערטיגן לייט
 אבר קאן נור מיין פערזאן ווארט אונד ניכט מיין פערזאן בוכסטאב
 געברויכט ווערדן , אלס : אַנְכִי הוֹלֵךְ מִיך געהט הֵם הוֹלְכִים
 זיא געהן , (§ 131) .

אנמערקונג

עס קאן אבר אויך אין דער פֿערגאנגענען אונד קינפֿטיגען
 לייט מיין פערזאן ווארט נעבסט דעם פערזאן בוכסטאבע
 טעהן , ווען נעמליך דער פערזאן מיין גאנצער נאכדרוק
 געבן ווערדן זאל , אלס : וְאַתָּה אֹמְרָת דאס האסט
 איר דאך פֿערטפֿראכען , וְאַתָּה הִיירָת גִּיעֲבָדִי (דאס
 ווארט אונטער דענען , דיא איך בעטריבן) , אדער אין
 געדיכטען אונד בעגייסטערטען רעדן , אלס : אַנְכִי לִי
 אַנְכִי אֲשִׁירָה (סופעי' ס' ג') , הוא אֹמֵר וְיָהִי (ער

ספר מלכ: זמן: יצחקי (אין יצחק), גרשון (אין גרשון) מ. : . ו. :

אנכער קינג

ווייל זאמן אבער דאך אין דינג פאן איינעם אנדערן גלייכען
נאמענס אונטערשיידען, יא אום עס דורך אין הייל
געטלטעם שם כללי אדער תלמי גטעהן, מלם :
אדרן הבהן (דער פריסטער אהרן) שושן הבירה
(די ארענדיגען שושן), וועלכע אויך דיא בעניי אנטעהאן,
מלם : בנה יצחק (דיין זאמן יצחק), עברי יעקב
(אין דינער יעקב) מ. : . ו. : אדער דיא בעלייכנונג
אום דורך אירענע איינע אונטערייכונג גטעהן, מלם :
הוא משה ואהרן המדברים אל פרעה וכו' .

זיבענטער אבשיצ

נעהערע בטשיאאונג דער בלויים אדער פראנצאזן

§ 83

דיא בלויים אדער פראנצאזן ווערדן אין דיוער ספר מלכ זיין אין
יעדער אנדערן אין דרייז פערזאנען איינגעטיילט, 1. מדרב
בעדו (ערטטע פערזאן), 2. גובה (לויטע פערזאן), 3. אדר
גסתר (רדיטטע פערזאן). הייל דינען ענטוועדער גאלע אדער
מלם אהרי מין, אהיה דומה, הוא ער, זה דיוער, אלה דיוער
מ. : . ו. : אדער איינלענגע בוכשטאבן, וועלכע דיא טעאלע דיוער
אדערטער פארטעטען, אונד פיל לור פארקירלונג דעם וועלטעם ביי
טראגן, מלם : אשימרה, מין ווייל דין בעזאמהרען, יאהב
ער ווירד איד ליבען מ. : . ו. :

וּמִן דָּאָס שֵׁם רוּרֵךְ דָּאָס בַּעֲוִיטֵן אָנלייגערע פֿירנארט (וועלכע דער
 עברי אָבר אײַט באַמטן בולשטעמבן אויסדריקט) געהער בַּסְטִיאַט
 ווירד, יאָ געט און עס: שֵׁם הָבֵא בְּכֹנִי, וועלכע עכען אײַנע
 בײַגונג פֿרמורזלעט. עס ווערן לֹא דיועס בעהוועדעס אויספֿונארט
 גאָיסע בולשטע אָנלייט דײַא און הַכְּנִיִּים (פֿראַמאין) געט,
 וועלכע אָנלייגן, דאָס דײַא פֿאַן דער שֵׁם בעלייגענטע זאָלע, אײַס
 בײַוײַטן דער טאָן פֿרועהנטען פֿערזאָן אײַזט. דײַא הירלֹא דײַעגערען
 בולשטעמבן אײַד ה' ב' ב' ר' י'ם, אָלס פֿאַן חֶלֶק טהייל, חֶלֶק־אײַן
 טהייל, חֶלֶק־אָדער חֶלֶק־דײַן — חֶלֶק־אײַן — חֶלֶק־אָדער
 אײַהר — חֶלֶק־אָדער אָנז — חֶלֶק־אָדער אָנז — חֶלֶק־אָדער אָנז —
 חֶלֶק־אָדער אָנז אײַהר טהייל.

אָנמערקונג

דאָס וואָרט הַכְּנִיִּים הײַסט אײַגענטליך: בַּעֲוִיטֵן גאָנג,
 פֿאַן דעם וואָרטלעל וואָרט כְּנָה גענען, אָנז אײַט דיועס
 דריקען דײַא עברִים דאָס קאָנטוואָרט פֿאַר אָנז אײַן אָדער
 פֿיר וואָרט אײַזט. עס אײַזט אָבר אָנזערבאָר דאָס עכען
 דײַא בולשטעמבן דיועס וואָרט דײַא בעֲוִיטֵן אָנלייגערע
 פֿראַמאין אויסאָמבן.

דאָס שֵׁם עצם פֿרטי, וועלכע טאָן אָן אָנז פֿיר זיך בַּסְטִיאַט
 גאָנג אײַזט, קאָן ווערען אײַן סְמִיכּוּת נאָך אײַן כְּנִי טענהן,
 אָן קאָן אָלס גיכע זאָגען: אָבְדָהּם הַבֵּית (דער הײַז אָברהם)
 יֶאֱחָקִי הַמְדִּינָה (דער אָנז יֶאֱחָקִי) ווײַא אָן לֹא ב"ט גוט זאָגען
 קאָן: יֶעֱבֹד הַכְּנִי (דער אויסקגעט) שׁוֹר הַמְדִּינָה (דער
 אָנזערע הערר) אָן ווײַא עכען ווײַא אָנז לעסט זיך אײַן דיועס
 פֿראַמאין

דאס סמיכות ווירד געברויכט / ווען דאס הויפטווארט / פאן דעם
 אייגענטליך דיא רעדע איזט / דורך איין אנדערע ערקלעהרט אונד
 בטויאט ווירד • דיע ערקלעהרונג געשיהט אויף לוייערלייז ארט •
 ענטוועדער דיא בידען הויפטווערט טענהן אין דאס צווייטע קאפיטל
 (איין פרהעלטניס דעם בעזיכענט נעמליך איין
 דינג קורץ איין אנדערט / אין דעסטן בעזיכען עס איזט / אלס פאן
 בית הויז / בית לוי / לעוים הויז / פאן ישיבה פעלד / ישיבה
 עפרון עפרונס פעלד / לבב הערץ / לבב אנוש דעם מענטש
 הערץ א. ז. וו. : אדער דאס לוייטע הויפטווארט בלייכענט דיא
 אייגענטליכע אדער דיא בטאפענהייט דעם ערשטן / אלס פאן ישיבה
 יאהר / שבת קעב / איין יאהר דער הונדערטמאט / פאן בגדים
 קליידער / בגדי קדש הייליגע קליידער א. ז. וו. (זעה § 101) •
 אנמערקונג

אין דיעסן לעלטען פאללע איזט דאס לוייטע הויפטווארט
 אלס איין אדיעקטיו דעם ערשטערן אנלעהן • עס ווירד
 געמליך דער בגרין דעם לוייטען פראגע דעם סמיכות /
 דעם ערשטן לור אייגענטליכע ביא. לעגט • אויף דיע ווייזע
 ווערדן פילע אדיעקטיבא געבילדט / אונד דיא טפראכע
 געווינט דאכייא אייגע גראסע קירלע / אינדעם אפט פילע
 אואטרייבונגן ערשפארט ווערדן : זא : עלט אאן לב"ט דאס
 ווארט **אֲנָשִׁים** (מענער) איט דעם ווארט **אִמָּה**
 (ווארהייט) אין סמיכות / אונד טרייבט **אֲנָשִׁי אִמָּה** /
 זא : אגט עס זאפיל / אלס : **אֲנָשִׁים הָאוֹהֲבִים אֶת**
הָאִמָּה (ווארהייט ליבענדע מענער) • איין אעהערער
 איס זינטמקס •

ז ע ק ט ע ר א ב ש נ י ט

פֿאן דעם סמיכות אונד דען פֿונעם

§ 78

ווען איין נאָם פֿאר זיך אלליין שטעהט / אהנע דאס און עס דורך
 איין אנדער הויפטווארט אדער דורך איינע הייליגע פֿיגטע זילבע
 נעהער בטמאט / זא נענט און עס נפֿרד / אדער מוֹבָרָרַת
 (טמאט אבזאלוטוס / זעלבסטשטענדיגעס הויפטווארט) / אלס :
 דָּבָר איין ווארט / קָצִיר ערנדטע / בֵּית הוֹיז / אֵל הוֹיז . הוֹיז
 בהעלט דאס הויפטווארט זיינע אייגענליכע בילדונג / אונד זיינע
 בוכסטאבן אונד וואקאלע בלייבן אונפֿערענדערט . ווילן און עס אבר
 דורך איין אנדער ווארט נעהער בטמאט / אלס דָּבָר אֱלֹהִים
 גאטטעסווארט / קָצִיר חֲשִׁים ווייטלען ערנדטע / בֵּית הַמֶּלֶךְ
 דאס קעניגליכע הוֹיז : זא נענט און עס נסמך אדער סמיכות /
 (טמאט קאנטרוקטוס / פֿערבונדענעס הויפטווארט) .

§ 79

דורך דאס סמיכות ווערדן דיא וואקאלע אאנלעס ווארטס פֿרענדערט /
 אונד איס פֿאָרמל ווערדן אויך בוכסטאבן וועגלאסען / אלס דיא
 יעניגן הויפטווארטער דיא זיך אויף (הִים) אונד (הֵים) ענדיגען :
 זא הייסט עס נבֿ'ש פֿאן דָּבָרִים ווארטע / דָּבָרִי הַבְּרִיית
 ווארטע דעם פֿערבונדעס / פֿאן עֵינִים אויגען / עֵינִי אָרֶם
 דעם אענטן אויגען אֵל . הוֹיז .

אנמערקונג

עס זינד אבר ניכט אלע שמות איס סמיכות דער פֿר
 ענדערונג אונטרווארען / זאנדרן עס קעאט אויף דאס
 מִשְׁקָל אדער דיא בילדונג אן (§ 91) .

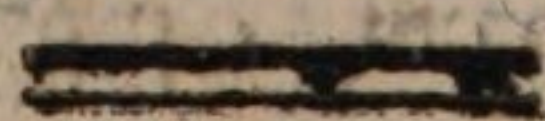
חיים דאס לעבן / שמים דער האלד אי דג. א. אייניג האבן
 דיא ברייטונג דעם פארמאס / אבר קיינע פארק פיר דאס זינאלאר /
 אלס : בתיים ויטע / מושרות פעסון א. ו. ו.

אנמערקונג

עס איזט אבר גיט אהנע גרונד / דאס גראכטע אונד
 דערנלייזן מערער אימאר אין רביס טענהן / עס איזט
 אימאר / ווען און זיא נעדר בטרמלטט / בייא דענעלעכן
 איינע אנהרדייט / אין אנגעהנג איהרר בשטאנדטיילע
 אנלערעטן / אלס בייא דען אנגעהרטן עקספאטן פגרים /
 ערומים פ. ו. ו. בטענהט דאס גיטע אים לוייען במקן
 איינר גאנצע / אונד אלס וואס האטט דארטן זיכטבאר איזט /
 דיא יונד איזט איינע רייע פאן אנהררן יאהרן דעם
 פריהרן אטנאליכן לעבנס / אונד זא איזט'ס בייא אלן
 איברין / וועלכע אויפלעווען דער ארט ניכט איזט /

77 §

דא שמוח עצם פרטי אדער אייגענאמען / אינדעם זיא גור איין
 אייניגס בקאנטס דינג בלייזן / האבן ווער דאס לייזן דעם
 גטלעכטע נאך דער למהל / און קאן אלזא פאן אברהם, שרה,
 גיטע אברהמים, שרות זאן / אונד עבן זא וועיג אברהמה
 יצחקא א. ו. ו. יעדאך נעהאן זיא למהל אונד גטלעכטע ענדונג
 אן / ווען זיא אלס אדיעקטיבא דער עמולת היחס (§ 102)
 שטעטן / ד"ה / ווען זיא איין פאמיליען - אדער סטאמאנאמען אונד
 אונד / אלס פאן לוי, מצרים, צידון היסטעט דויד (אע
 ויטער) לוי (איינע לעוויטן) מצרים (עגיסטרינן) צידונים
 (לואיטער) /

דיא פלאקע פאס אעטאל / איין אויסווארץ דער אענטן
 זינד / פארטאנדן ווערדן •
 אויך דיא שמוח המקרה ארעה אבנלאנגן נאמען לאסן זיך ניכט אלע
 אמהל אין דער אעהרהייט זאגן / וויל עס טאן אין דעם בגריפפע
 דער אבנלאנגע חייגנשאפט ארעה בשאגהייט אעהררע דערגלייכן
 לינט / אלס : תפארת פראכט / קבוד עהרע / ארך לענגע /
 קמה היצע מ. ד. ג. (וועלכע זאגן בייאגמהע אלס דיא ערטטע ארט
 שם הקבוצ בטרמלען קאן •

אנמערקונג

דעם חונגשאפט זעלט דער עפרי פילע שמוח המקרה
 אין פלוראל / ווארוגער זאגן אבר אעהררע דינגע פאן
 דיור אדער יעגד קוואליטעט פערטטעהט / זא זאגט ער
 פאן חכמה וייהייט / חכמות / ווארוגער זאגן אעהר.
 דע ווייזע האנדלונגן אדער חונטרוגעהאנגן מ. ד. ג. גער.
 שטעהט : אדער : פאן גבורה טאפערקייט / טערקע /
 גבורות טאפערטהאטן / קראפטאלע זאגאן מ. ד. ג.
 א. (דאהער זיך אויך דער לעזר ניכט וואנדערע / ווען ער
 אין דער ביגנאטטאכעללע דער שמוח / דיור ארט הויפט.
 ווערט אים פלוראל טעהן זיהט / דיא זיך פאסט אינ'ס
 : דייטשע גאר ניכט איברזעטלן לאסן) / עס האט אבר אויך
 דיא דייטשע טפראכע דער ייכן אעהרהייטס נאמען / זאגן
 זאגט אויך לוק ב"ט פאן : גלעגנהייט / גלעגנהייטן /
 פאן גטיקליכקייט / גטיקליכקייטן מ. ד. ג. •

§ 76

אויך טעהן ווידרוק אמאנע נאמען אימאר אים פלוראל / ווען זי
 אויך נור דיא בייטונג דעם אינאלארט האבן / אלס : פנים דאס
 ג. כט / עלומים דיא יאנער / בתולים דיא יונגפראכט /
 חיים

מְקוֹם, מְקוֹמוֹת, אוֹצָר, אוֹצְרוֹת, ח. ז. ו. / מוֹד מוֹד
 מוֹד מוֹד מוֹד, ווערט דאס מין דער מיינהייט מיינע ווייבליכע מוֹד
 מין דער מיינהייט מיינע געלעבטע מוֹד, מוֹד: דבורה
 מיינע בינע, דבורים בינען, נְמָלִים מאינע, נְמָלָה, תְּאֵנָה
 מיינע פיינע, תְּאֵנִים ח. ז. ו. .

אגמערקונג

יערמך בלייבן דאס מין פלורמל מוֹד מיינע מוֹד געלעבט
 ענדונג מוֹד מוֹד מוֹד, מוֹד מוֹד, מוֹד מוֹד, וועלכע
 זיט מין זינגולאר זינד, מין דער ריקויזיט דאס דאס פעל
 מוֹד מוֹד וועלכע זיך דאדורך בעליהט, זיך גאך דעם
 געלעבט דער מיינהייט ריקטן אום, מוֹד: לא יומתו
 אָבוֹת (דברים כ"ד י"ג), בְּאִשֶּׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבֹרִים
 (סס א' מ"ד), דאס זייטווארט יומתו טענהט דאס אום
 קולנא מ' גלייך דאס הויפטווארט אָבוֹת מוֹד מוֹד עס זיך
 בעליהט מיינע ווייבליכע געלעבטע ענדונג מוֹד, מוֹד זיט
 מוֹד דאס ווערבוס תַּעֲשִׂינָה ווייבליכער בילדונג, מ' זיט
 זיך גלייך מוֹד דבורים וועלכע מיינע מיינע בילדונג
 מוֹד בעליהט. עס קאמט מוֹד גור מוֹד דאס געלעבטע
 בילדונג דער מיינהייט מין .

פִּינפטער אבשניט

פִּינע דעם מִסְפָּר מוֹד מוֹד

§ 72

ווען גור פִּינע מיינע מיינע מוֹד מוֹד מוֹד, זיט טענהט
 עס מין יחיד (מיינהייט), מוֹד מוֹד פִּינע מוֹד מוֹד מוֹד

עס גיבט אבר אויך אונזער דיין אייניגע אויסנאמען / וועלכע
אבראמאס אויט דער אייבונג פארשערט ווערדן איסן .

§ 70

דיא יעניגן ווערט / דיא קיינע ווייבליכע געלעכטפערונג האבן /
זינד לונדער גרעסטנהייט אענליך / אבר אויך אפט ווייבליך . וויר
ערקענן דאס געלעכט איינעם הויפטווארטס (אין דעם אלטן עברישן
טריפטן) אן דאס פעל אונד תאר / אדער ווערבוס אונד מדינה
טיפוס / וועלכע זיך אונאיטטלעכער דארויף בעליהט / ד"ה / וויר
זעהן / אבר דינע איינע אענל. אדער ווייב. בילדונג האבן / ווייל דאס
פעל אונד תאר אימער איינע געלעכטפערונג האבן איסן . ווען
וויר לוק ב"ט לוייטלן / אבר דאס הויפטווארט יתד (איינע גראבטטייל)
אמסקוליוס אדער פאעניוס איזט / אונד וויר פינדן : וויר
תהיה לך (דנרי' כ"ג י"ג) / זא וויסן וויר דאס עס ווייבליך איזט /
דען זאמסט ווירד דאס דארויף בעליהנדע ווערבוס : יהיה לך הייסן
איסן . עבן זא וויסן וויר / דאס בית (הויז) אענליכן געלעכט
איזט / ווייל וויר בית חדש (אין נייעס הויז) אונד ניכט בית
חדש פינדן . זא וויסן אמן אויך דאס דאס הויפטווארט אבן
(אין טטיין) ביידער געלעכט איזט / ווייל אמן דינעס איט לוייען
זיך דארויף בעליהנדע אדיקטימא פינדעט / וואסאן איינס אמסקול
לינא אונד דאס אנדערע פאענינא טעהט / אלס : אבן שלמה
וצדק (סס כ"ה ט"ו) .

§ 71

עס גיבט נאמען דיא ביידער געלעכט זינד / אלס : רוח וויר /
אש פייער / דרך וועג / מחנה לאגער / אבן טטיין מ. ז. וו.
אנדערע דיא אין דער איינהייט איינע אענליכע / אונד אין דער אעהר-
הייט איינע ווייבליכע געלעכטפערונג האבן / אלס : אבן אבות
מקום

אדער דיא דער לעבאלאזען דינגע, זינד טהיילט מענליך אונד טהיילט
זויבליך. מענליך זינד אונגעטער פאלגענדע:

(א) דיא גאטטונגס אונד אייגענאמען דער נאטיאנען, אלס:

גוי, עבם איין פאלק, לאם נאטיאן, ישראל,
מצרים, ימלק, אשר, מ. ז. וו.

(ב) דער מערע אונד פליסע, אלס: ים מער, נחל באך,

נהר טראס, יאר פלום, חדקל, פרת, ירדן,
שבילת מ. ז. וו.

(ג) דער בערגע אונד היגעל, אלס: הר בערג, גבע היגעל,

סיני, תבור, הרמון, הרב, הר, גלבע מ. ז. וו.

(ד) דער אמאטע, אלס: ודש, ירח אמאט, אביב,

בול, זיו, מדער גיסן, איר, סיון מ. ז. וו.

(ה) דעם מעטאלס, אלס: זהב גאלד, כסף זילבער,

ברזל מיינען, ברזל זין מ. ז. וו.

זויבליכע זינד עטומ פאלגענדע:

(א) דיא יעניגען נאמען דיא זיך אויף איין ד' ענדיגען, פאר

דעם איין בעטאנטער קאמץ פארהערנעהט, אלס:

ברכה זעגען, נמלה מאינע, תשורה גטענק, יצחק

ראטה, יענה ערפאהרונג, אדער דיא אויף (דית), (דת)

אונד (דית) אויסגעהן, אלס: אחרית דיא פאלגע,

תפארת דיא פראכט, עטרת דיא קראנע, מלכות

קעניגסוירדע מ. ז. וו.

(2) דיא נאמען דער לענדער, דער פראפיינלן, אונד דער טטעדע

טע, אלס: ארץ לאנד, עיר טטאדט, פנעץ, מוף,

גשן, שומרון, הברון, ירושלים.

(3) דער לויאפאכען גלידער, אלס: יד האנד, רגל פוס,

אין אהר, עין אויג, לחי וואנגע מ. ז. וו.

§ 67

אין יעדעס הויפטווארט איזט ענטוועדער אענליך אדער ווייבליך /
 זענליכע גיכט עס אין דיווער ספראכע ניכט / אויסער אייניגן
 לעבליכן דינגען / דיא בארד אענליך בארד ווייבליך געברויכט ווערן
 קענן (זי §) .

אנמערקונג

עס לעטט זיך היר זאנעניג וויא אין אאנלען אנדרן ספראכען
 בטטיאט אנגעבן / וועלכע הויפטווארט אענליך / וועלכע
 ווייבליך / אונד וועלכע ביידער געלעכטט איזט / דיוועס
 אום אום דער איבונג ערלערנט ווערן / דאך קאן און
 פאלגענדעס דאסאן בטטיאטן .

§ 68

אלע לעבענדיגן דינגע / דיא פאן נאטור אענליך זינד / האבן איין
 אענליכן / אונד דיא פאן נאטור ווייבליכן / איין ווייבליכן נאמען .
 הירונטער פרעטעהט און זא וואהל דיא אענליכן אונד ווייבליכן
 אייגענאמען / אלס אַבְרָם , חָגָה , יִצְחָק , פְּנִינָה , אלס אויך
 דערען גאטטונגס נאמען / אלס : שׁוֹר חֵם , אֲרִיָּה איין לעווע /
 אֵיל איין ווידער זינד אענליכע / אונד פֶּדָה איינע קוהע / אֶתוֹן
 איינע עזעלין / אֲדָה איינע הינדן א. ז. וו. זינד ווייבליכע נאמען .
 פֶּערנר זינד : אלע אייגענאמענאמען / דיא נור דעס אענליכען
 געלעכט לוקאמאען קענן / אענליך / אלס : אַב פֶּאטער : בֵּן זאחן /
 אֶדוֹן הערר / עֶבֶד קנעכט / מֶלֶךְ קעניג / שׁוֹר בפֶּעהלסהאבר
 א. ז. וו. / אונד דיא נור דעס ווייבליכען געלעכט איינפֶּערלייכט ווערן
 קענן / ווייבליך / אלס : אֵם אומטער מִינְקֶה מאמע / מִלְּדָה
 העבמאמע / פֶּלְגֶשׁ קעבמווייב א. ז. וו. .

§ 69

דיא יעניגן נאמען אבר דיא ביידען געלעכטערן לוקאמאן קענן /

אדער

דיא נור איינער גאלין : אאאלונג אונד ניכט דערן איינלעאנען טהיילן
 נוקאאאן , אלס : צום פאלק , קהל פרוואאלונג , עדה גאיינדע
 מחיה לאגער , יער וואלד , קהר געבירגע מ. ו. ו. .

אנמערקונג

הירן אונטערשיידעט זיך דאס לעלטע ארט יים הקבוע
 פאן דעם יים עצם כללי , אינדעקס דער גאטטונגס
 נאמען אויך זיין טהיילען , דאסער אבר נור דעם גאנצן
 אונד ניכט זיין טהיילען בייאגלעגט ווערדן קאן . אאן קאן
 לב"ט ניכט איינען אדער וועניגע , צום פאלק אדער מחיה
 לאגער נעמען , וויא אאן איין איינלעגעט שטיק פיה וואגט
 וויא דאס גאנצע גאלעכט ביהמה נעמען קאן .

פירטער אבשיטט

פאן דעם בטויאונגן אין איינעם יים ,
 אונד פאן דעם מין אדר גאלעכט .

§ 66

אין איינס יים לעסט זיך פאלגענדע דרייז דינגע בטויאמען : (1)
 דהמין (גענוס , דאס גאלעכט) , עס איזט ענטוועדער זכר
 (אמקוליווס , אענליך) אדער נקבה (פעאיינוס , ווייבליך) , (2)
 דהמספר (נומרוס , דיא לאהל) עס איזט ענטוועדער יחיד (יינגולאר ,
 איינפאלך) אדער רבים (פלווראל , אעהערפאלך) , אונד (3) דהחם
 (דאס פרהעלטניס) אין וועלכע פרהעלטניס עס איזט אנדערן ווערטערן
 סטעהט , עס איזט ענטוועדער נפרד (סטאטוס אבזאלאטוס ,
 אונגבונדען אן איינעם אנדערן ווארט) אדער נקמה (סטאטוס
 קאנטראקטוס , אן איינעם אנדערן ווארט געבונדען) . ערשט מוזט
 פאן דעם מין .

היראית ווירד איין גאנלס גטלעכט אדער איינע גאטטונג /
 וועלכע אנהערע איינלונג אין איהרע וועגעטליכן גלייכע
 דינגע אין זיך בגרייפן / בטויאט / אלס : אָדָם מענט
 בַּהֶמָה פִּיה , חֲיָה טהיר , אֲרִיָה לעווע / אדער בֵּית
 הוּי / חֲלוֹן פענטער , יַד האַנד , רֶגֶל פֿוס מ. ז. וו. •
 אנשערקונג

עס ווירדע דיא קראפט דעם מענטליכן געדעכטיסעם איבער
 שטייגן / ווען יעדעס איינלעבן גליד איינעם גטלעכטע אדער
 איינר גאטונג / איין באזאנדער אייגען נאמען ביאגלעגט
 ווערדן זאלטע : אויך זינד פֿילע לז אינדער וויכטיג אלס דאס
 יעדעס אינדיווידואלס איינן באזאנדערן נאמען פֿיהרן זאלטע •
 און נענט אלס יעדעס איינלונג איט דעם נאמען זיינעם
 גטלעכטע אדער זינד גאטטונג / זא הייסט ל"ב שוור איין
 איינליגער אקס אלס אויך דאס גאנלע אקסן גטלעכט •

(ג) נִשְׁמַת הַקְּבוֹיָה (נאמען קאלעקטיפֿוס / זאאעל נאמען) /
 דיוועס איזט ווידרוס פֿאן דרייערלייז ארט / עס בטויאט
 א) דיא אטעריא דער דינגע / איין וועגן / וועלכע אין
 אונלערטרענבארן טהיילן בטעעהט / וואסאן איינס פֿאן דעם
 אנדרן ניכט לז אונטרשיידן איזט / אלס : זָהָב גאלד , כֶּסֶף
 זילבר , בְּחֻשֶׁת ערלט , עֵץ האֵלץ , אֶבֶן שטיין מ. ז. וו. •
 אדער פֿליסיגע אטעריען / אלס : יַיִן ווין , חֶלֶב אילך /
 דָּבֶשׁ האַניג מ. ז. וו. • 2) זאלכע דינגע דיא אין פֿילען
 איינלעבן טהיילן בטעעהן / דערען טהיילע אבר לז קליין
 אונד לז אונוויכטיג זינד / אלס דאס און זיא לעהלן / אונד
 פֿילע פֿאן איהנן זאאאן איינע גאטטונג נענן זאלטע / אלס :
 דָּגָן קארן , גטריידע , חֶסֶה ווילען , חוֹל זאנד , קָמַח
 אשהל , אָבֶק שטויב מ. ז. וו. / אונד ענדליך 3) דיא נאמן /

ווייל זאלע דינגע דיא וויר לוס ב"ט אנגפיהרט האבן /
 ניכט נאטהווענדיג זאנדרן נור לופעלויג אין מיהרע
 פובסטאנץ זיך בפינדען / אונד זא נענטען דיא אלטע
 עבריים דען אבגלאגן נאמן . אייניגע נייערע מדקדקים
 האבן מיהן נשם מופשט אבגלאגער נאמן / נאך
 דעם לאטיינישן אבסטראקטוס געגעט / ווייל וויר דיא
 אייגענטלעכע אדער בעסאפנהייט איינעם ווירקליך זאגן
 האנדען דינגס אין גראנקן פאן דעאזילבן אבליהן / אונד
 זיא אונט אלס זעלבסטשטענדיג פארשטעלן . זא ליהן וויר
 לוס ב"ט דיא אייגענטלעכע איינר זיסען ספייזע פאן דער
 זעלבן אב / אונד נעמען זיא פּתק אדער מתיקור /
 זיסיקייט . דיא זיסיקייט איזט לואהר אויסער דעם
 זיסען געגענטאנד ניכט לו פינדן / דעמאלך רעדן וויר
 אפט פאן דערזעלבן אהנע דען געגענטאנד / וועלכע
 זיסע איזט / דאכייא לו דענקן .

§ 65

ראם נשם עצם לערפעלזט וויררוס אין דרייא קלאסן / דינע זינד :
 (א) נשם עצם פּרטי (נאמען פראפאריוס / אייגען נאמן) /
 דינעם איזט דיא בנעגונג איינלעלער דינגע אויס איינע גאנצן
 גטלעכע אדער איינר גאטטונג / וואכייא אמן זיך ניכט אעהר
 אלס איין איינלינגס בטטאטעס אונד בקאנטעס דינג דענקט .
 איין זאלכע נאמען ווירד נור דעם אענטן / אדער זאנטע
 וויכטיגן דינגען אין דער נאטור / אלס לענדן / סטעדטן / בערגן
 אונד פליסען ביאגלעגט / אלס : ראובן , יעקב , שרה ,
 כנען , מדי פּרס , ירושלים , חברון , תבור , סיני ,
 ירדן , חדקל א . ו . ו .

(ב) נשם עצם פּללי (נאמען אפעלזאטיפּוס / גאטטונגס נאמען)

אמן פֿינדט אויך אונטער דען מלות גוויסע ווערטער דיא אייגענטליך
נאך איהרר אורטפרינגליכן בעדייטונג שמוח, אונד נור לו נעבן
ווערטערן ענטלעהנט ווארדן זינד, אלס: מְבִירָה (אינווענדיג),
מִהוּץ (אויסווענדיג), וועלכע אורטפרינגליך איז הויזע,
אויף דער טטר אסע בעדייטען, אונד לו דען מלות דרויסען
אונד דרינגען, אויסווענדיג אונד אינווענדיג ענטלעהנט
ווארדן.

דריטער אבשניט

פֿאן דעם נאָמען אדער הויפטווארט

§ 64

דאס נאָמען אדער הויפטווארט איזט, וויא טאן ערוועהנט, פֿאן לוייער,
לייז ארט, עס בעלייכענט ענטוועדער ווירקליכע פֿאר זיך: עלבסט,
טטעהנדעדיגע, אלס: שמים היאמל, אָרץ ערדע, עץ צוים,
בֵּית הויז, דאן נענט אמן עס: שם עצם (נאמן)
טובסטאנטיפֿאן, אדער זאלכע דינגע, דיא קיינע: עלבסטטענדיג,
קייט האבן, דיא וויר אבר אין גראנקן פֿאן איהרס טובסטאנץ אב,
ליהן, אונד זיא אונס אלס: עלבסטטענדיג פֿארטעלן, אלס
חֶבְרָה ווייהייט, גבולה טאפפערקייט, אהבה ליבע, מתיקות
זימיקייט א. ז. וו., דינעם ווירד: שם המקרה אדער שם
מופֿשט (נאמען אבסטראקטן) גלענט.

אנמערקונג

דאס ווארט מִקְרָה הייסט: לופעלויגקייט,
לופאל; שם מִקְרָה אלזא: נאמן דער לופעלויגקייט

ווייל

עם גיבט אויך ווידראוס פעלים, דיא פאן שמוות ענטשטאנדען
 זינד, ד"ה, אאן האט דיא בנענונג גוויסער האנדלונגן, דיא אן
 דיין אדער יענען געגענטסטאנד גטעהן, פאן דעם גרונדווארט
 דעסזעלבן געגענטסטאנדעס הערגעלייטשט, אונד דיוועס נענט אאן
 פֿעל הַנֶּגֶד מִן הַשֵּׁם (איין אויס דעם הויפטווארט גבילדעטשט
 זייטווארט), אלס: וַיֵּאָהֶל (ער טונג זיין לעלט אויף) פאן אָהֶל
 (לעלט) תִּשְׁרֶשׁ (זיא ענטווארלעלט) פאן שֶׁרֶשׁ (ווארלעלט)
 יִמָּסֵר (ער לעסט רעגן) פאן מָסַר (רעגן) אלס: וו. דערן
 עם אבר נור וועניגע גיבט.

אנמערקונג

וויסגיריגע לעהרלינגע, דעמען עם, אלס איך מיהן דיוס
 פארטרוג, ניכט זא בארד איינלייכטען וואלטע, פֿעלעגטן
 איינזירפֿע דאגעגן לו אמאן. איך וויל עם מיהן אונד
 מיהרעם גלייכן היראייט איין וועניג אנטויליכער אמאן.
 איס ערשטן פֿאלע מיוט דאס פֿער פֿאר דעם שם פֿאר,
 הערגעאנגן. אאן האט לוס בייאטפיל ניכט דעסוועגן
 געמפֿערט וויל איין אלטאר דא וואר, זאגערן אאן האט
 איין אלטאר גבויעט, וויל אאן דארויף אפֿערן וואלטע.
 דיא האנדלונג דעם אפֿערן מיוט אלזא פֿאר דעם בויא דעם
 אלטארס געדאכט ווארדען. דאהער שטאט מִזְבֵּיחַ פֿאן
 זבח אונד ניכט אואגקעהרט אב. איס לווייטען פֿאלע
 אבער מיוט דאס שם פֿאר דעם פֿער פֿאר הערגעאנגן.
 דען דיא ווארלעל וואר פֿריהר אלס דאס ענטווארלעלן,
 דאס לעלט עהער אלס דאס אויפֿטלאגן, דאהער שטאט
 תִּשְׁרֶשׁ פֿאן שֶׁרֶשׁ, וַיֵּאָהֶל פֿאן אָהֶל, אונד ניכט
 אואגקעהרט אב.

פֶּעַל ענטהעלט לװאר ניכט אעהר אלס דאס לייטווארט ליעראך ווערן
אויך אאנכע אדיעקטיבא אונד אדווערביא אין פעל גזעלט, וועלכס
איינע אייגענהייט דיור טפראכע איזט, אלס: קשנתי (איך בין
לװ גרינגע), טאט קשן אנכי, הגדלתי מעשי (איך האבע
עס גראס גפיהרט) טאט עשיתי מעשים גדולים א. ו. ו. .

אנמערקונג

זיהע (§ 153), דען דיזס איזט איין וויכטיגער פונקט
אין דיור טפראכע, פֿאן וועלכס אייניגע איינר פֿאר,
גענגר גאר ניכטס, אונד אייניגע נור וועניג ערוועהנט
האבן, דער אבר, זינר וויכטיגקייט האלבר, אואשטענד,
ליך אנגעפיהרט לװ ווערן פֿערדינט.

דער רעדע טהייל מלה ענדליך ענטהעלט דאס תאר הפער
אדער אדווערביא, דאס מלת היחס אדער פרעפאזיטליאן, דאס
מלת התבור אדער קאניונקטיאן, אונד דאס מלת הקריאה
אדער אינטעריעקטיאן, ווילדע גאיינטאכטליך נור נעבן דעם שם
אדער פער גברויכט ווערן, אונד פֿיר זיך אליין קיין פֿאלל
טענדירן בעגריף האבן.

§ 61

עס גיבט שמוות דיא פֿאן איינס פעל הערגעליטעט זינר, ד"ה,
אאן האט אאנכעס לװ איינר גוויסמען האנדלונג בטשיאטען געביידע
אדער אינטערווענט, אדער וואס זאנסט לװ דערזעלבן גהערט,
איינן נאאן בייאגלעגט, דער דען שרש אדער דאס גרונדווארט דער,
זעלבן האנדלונג ענטהעלט, וועלכן אאן לשם הגגזר מן הפער
(איין אויס דעם לייטווארט געבילדעטעם הויפטווארט) נענט, אלס:
מזבח (איין אלטאר) פֿאן זבח (אפֿערען), משכן (וואהנונג)
פֿאן שכן (וואהנען), מפות (איין בלאזעבאלג) פֿאן נפח (בלאזען),
תושב (איין איינוואהנר) פֿאן ישב (זיטלען), וואהנען) א. ד. ג. א.

אָהָה פּ ! אַךּ ! אַזי וועט ! ה'דד יזכיר / הָבָה וואָלן !

א. ז. ו. •

אנמערקונג

אין אייניגן ספראכן ניכט עס נאך אעהר רעדעטהיילע אלס
אין אומער טייטשען ספראכע / דער ארטיקעל / דער בייא
דעם הויפטווארט טעהט אינד איינע באגדרע קלאסע
ווערט אויסמאכט / פֿאן וועלכע אבר דיא עבריים זא
זיא דיא לאטיינער ניכטס וויסן • (זיהע אונזרן לויטן
טהייל : פֿאן דעם גבויך דעם ה' הידיעה) •

צווייטער אבשניט

פֿאן דעם רעדעטהיילן דער עברישן ספראכע •

§ 59

דא עס נון אונטער דיין אלט רעדעטהיילן / איהרר פֿערטידענהייט
אונגעזאכטט / דאך אייניגע גיבט / דיא אין איינר גוויסן ריקייכט
עטוואס גאיינטאכטליכט האבן / אונד דיא זיך אויך אין אונזעהנג דער
פֿלעקטיאן אדר ביגונג (§ 90) גלייך זינד : דאהער טהיילן דיא
עברים איהרע ספראכע נור אין דרייא טהיילע איין / וועלכע מאלע
איבריע אונטער געארדענט זינד / נעמליך : 1 אין שם אדר הויפט
ווארט / 2 אין פֿעל אדר לייטווארט / אונד 3 אין מלך בייא אדר
געבענווערט • (זיהע איינלייטונג לו אונזרס לויטן טהייל) •

§ 60

דער רעדע טהייל שם בגרייכט אין זיך דאס תאר השם אדר
אריעקטיף אונד דאס כבוי השם אדר פראנמאין / ווייל דיוע גלייכ
פֿאלס הויפטווארט זינד אונד דיגע בלייכען • דער רעדעטהייל
פֿעל

צִמָּח וּמִקְמָעַן, פָּרוּחַ בְּלִהֶעַן, אֶכְל עֵסֶן, בְּכֹה בּוֹיֶעַן,
 וְשׁוֹב זִיטְלֵן, א. ז. ו. : אדער דיא פֿערענדונג דעם לוי
 טטאנדעס דער דינגע, אלס בִּלְלֵה פֿערמאטען, גִּוֵּעַ פֿער
 טירען, מוֹת טטערבן א. ז. ו. :

(ה) הַאֵר הַפֶּעַל (אדווערביום, בטאפֿנהייטס = אדער אומ
 טטאנדעס ווארט) עס דריקט דיא ארט אונד ווייזט אויס וויא
 דיא פֿאס פֿער בעלייכנטע האנדלונג געטיהט, אונד בליהט
 זיך מיאמר אויך איין ווערבוס, אדער אויף איין אדיעקטיף,
 אלס: רב פיל, מַעֲט וועניג, מְאֻכָּה עטוואס, מֵהֶר
 אייליג, במלך, אִיך וויא, מֵאֵד זעהר א. ז. ו. : אדער
 עס בלייכנטע דיא נעבן אומטטענדן בייא איינר האנדלונג,
 אלס: פֿה היר, שָׁם דארט, לְפָנֶיךָ פאר דויען, עֲתָה
 יעלט א. ז. ו. :

(ו) מִלֵּת הַיָּחַס (פרעפאזיטאן, פֿערהעלטניס ווארט) עס
 לייגט דאס פֿערהעלטניס לוייער אונד אעהררע געגנטטענ
 דע געגנאיינאנדר אין ריקזיכט איהרר ריכטונג אן, אלס:
 בֵּין לִוִּיטֵן, עַל אויף, תַּחַת אונטער, עִם אַיט, אַפֶּל
 בייא א. ז. ו. :

(ז) מִלֵּת הַחֲבִיר (קאניונקטיואן, בינדע ווארט) עס דינעט לוי
 פֿערבינדונג איינלעגער ווערטער, אדער גאנצער רעדע זעטלע,
 אוק איין גאנלט לויאמאנהענגדס גטפרעך לוי בילדן, אלס:
 אָף, גַם אויך, אונד, יַעֲזֵן דיא ווילן, לְבֵן דארוס,
 אַדָּם אבר, א. ז. ו. : אונד ענדליך

(ח) מִלֵּת הַקְּרִיָּאָה (אינטעריעקטיואן, אויסרוֹפֿונגס = אדער
 עאפֿפֿינדונגס ווארט) עס איזט נור איין בלאסער ליידינטאָט,
 לייכר אויסרויף, וועלכֿן אאן בייא פֿערטידנן עאפֿפֿינדונגען
 אונד געמיטהמטיאמאנג אויסלויטטאסן פֿעלעגט, אלס: הָהָה

וועלכע און חלקי הדבור (פארטעט אראליאנעס / רעדעטהיילע)
נענט .

(א) שם (טובסטאנטן / הויפטווארט) / דיעס בלייכנעט פער-
זאנען אדער זאכן / דיא ענטוועדער זעלבסטטענדיג זינד /
אלס : ראובן , שמעון , אדם מענט , שמים הימאל ,
ארץ ערדע , עץ האלץ , בויס , אבן טטיין אי : וו .
אדער אלס זעלבסטטענדיג גראכט ווערדן , (דיה / דיא
בענענונג : אלער דינגע , דיא ניכט פאר זיך זעלבסט , זאנדרן
נאטווענדיג אן איינס אנדרן געגנטטאנד בעינרליך זינד , דיא
וויר אונט אבר :א פארטטעלן אלס ווען זיח פאר זיך זעלבסט
פארהאנדן ווערן , אונד פאן איהן אלס פאן פארהאנדענן
דינגן רעדן) / אלס : רעב הונגער , אהבה ליבע , צדקה
וואהלטעטיגקייט , שמועה נאכריכט , מעשה טהאטן ,
א. וו .

(ב) תאר השם (אדיעקטיוו / אייגנטשאפט : אדער בטאפנהייט
ווארט) דיעס בלייכנעט דיא אייגנטשאפט אדער בטאפנהייט
איינער פערזאן אדער זאכע אונד בעזיהט זיך אימאר אויף
אין שם , אדער זובסטאנטן , אלס חכם ווייזע , אין
ווייזער , גבור טאפפער , אין טאפפער , גדולה
גראס , איינע גראסע , קטנים קליין , קליינע א. וו .
(ג) כבוי השם (פראנאמין / פערזאן ווארט) עס פערטריטט
דיא טטעלע דער פארהער גראכטן אונד בקאנטן פערזאן
אדער זאכע , אונד טרעגט פיל לור אבקירלונג דעם אויס ,
דרוקס בייא , אלס : אנכי איך , הוא ער , לך דיר ,
איתם זיח , להן איהנען א. וו .

(ד) פעל (ווערבוס / לייטווארט) עס לייגט דיא ווירקונג
אדער דאס טהון אונד ליידען דער דינגע אן , אלס :

וואו איט יעדע טפראלע בואנדערס דיא באריכטע בקלידעט / אונד
אין ריקויזיט דער בואנדערן אויסדריקע / פאן איינאנדער אונטערטיידן .

§ 57

ווען אאן עטוואס טפריכט / געהט אאן גוועהנליך פאן איינע געגנ
טפאנדע אום / דעס עטוואס לויט אדער אבגשפראכען ווירד / אאן
נענט דען געגנטאנד / פאן דעס דיא ערלעהונג אויסגעהט :
נאשא (סוביעקט) / אונד דאס / וואס פאן איהס ערלעהלט ווירד :
נאשא (פרעדיקאט) . לויט בייאטפיל : וועבר אברם בארין
אברס דורכרייטע דאס לאנד / אברם איזט היר דאס נאשא אדער
סוביעקט / דען פאן איהס ווירד עטוואס געזאגט / וועבר בארין
איזט דאס נאשא אדער פרעדיקאט / ד"ה / דיא ערלעהונג / דיא
פאן דעס אברם געטיהט / אדער ושרי אשת אברם לא
ילדה לו / שרי אברם פרויס / געבאהר איהס קיינע קינדע .
שרי אשת אברם איזט היר דאס נאשא / אונד לא ילדה לו דאס
נאשא . ביינע / דאס נאשא אונד נאשא לואאאן / נענט אאן :
משפט (אין זאטן) . לעגעט דאס נאשא דעס נאשא עטוואס
בייא / ד"ה / ווען אאן פאן איינע דינגע עטוואס ערלעהלט / וואס
עט יא איזט / טהוט אונד האט / אלס בייא דעס ערשטן בייאטפיל
וועבר א. : : . / נענט אאן דען זאטן : משפט מחייב (בעיא)
הענדער זאטן) / טפריכט עס איהס אבר עטוואס אב / אלס בייא דעס
לוייטן ב"ט ושרי א. : : . / נענט אאן איהן : משפט שוללי
(פערניינערער זאטן) . אעהררע משפטים אדער זעלטע לואאאן
נענט אאן באאמר (איינע פערזאנע) .

§ 58

דא נון זא וואהל דיא דינגע פאן דענען אאן טפריכט / אלס אויך דאס /
וואס פאן איהן גטפראכען ווירד / פערטיידן גראכט ווערדן קענען :
זא טהיילט אאן דיא אייסטן טפראכען אין פאלגנדע זכט טהיילע איין /

וועלכע

צווייטעס הויפטשיק

פֿאן דער קלאסיפֿיקאטאן דער ווערטער / דער
בילדער אונד ביגונג דעס הויפטווארטס •

ערשטער אבשיט

פֿאן ספראכע אונד ספראכטהיילן איברהויפט

§ 55

ספראכען הייסט / איינע אנדערן פֿעראיטטלפט פֿערנעהאליכע לויטע
זיינע גראנקן איטטהיילן • עס זינד נעהאליך דיא מענטשן דיוער אדער
יענער נאטיאן איבראזין גקאמאן / איט גוויסן לויטען אונד טענען / דיא
וויר איט דען ארגאנישן אויסטטאסן / גוויסע בגריפֿע לויט פֿערבינדן /
אונד דורך זיינע פֿאלגע פֿאן פֿערטידן טענען זיינע גאנצע רייהע
פֿאן גראנקן לויט בטיאמאן / דאזיט דער לועהערנדע דיא גראנקן דעס
ספראכענדן וואהרגעהאט • דיא באזונדערע ארט וויא דיוע אדער יענע
פֿעראמאלונג פֿאן מענטשן מיהרע גראנקן דורך טענען אייטערן / נענט
אמן : לִשׁוֹן אדער ספראכע / אונד דיא יעניגע פֿעראמאלונג
דיא זיינע גאיינטאפֿטליכע ספראכע אונטראינאונד פֿיהרט / הייסט :
עם איין פֿאלק •

§ 56

דער גאנצ איינער יעדן ספראכע אום אלזא לוס גאנגע דער גראנקן
לוריק גפֿיהרט ווערדן • דעס לופֿאלגע אום איינע יעדע ספראכע
דאס יעניגע / וואס דאס ווענענטליכע אדער דען קערן דער ספראכע
אויס אפֿט / אין אנועהונג דער ארגאניש אונד איינטהיילונג דער
ווערטער אונד רעדענעטלע / איט דער אנדערן גאזין האבן / אויס
גאמאן דאס / ווארין זיא זיך / אין אנועהונג דער פֿערטידן לויטע /
וואזיט

בייא דיין אונד דערגלייכן ווערטערן / ווירדע דער שרש אהנעדיא
בילדונגס בוכטאכן איין גאנץ מערן בגרין האבן • (זיהע § 88) •

§ 54

דיא זעקס בוכטאכן ה' א' מ' נ' ת' י' פ' ינ' דעט און אויך אין אייניגן
ווערטן דער כתבי הקדש גאנץ איברעליטיג טעהן / זיא טראגן
ווער לור בילדונג נאך לור אהרעליטונג דעס בגרישע עטוואס בייא /
אלס וקאם (זאטע י' י"ד) טאטט וקאם, ילמדון (דזרי' ד' י')
טאטט ילמדון, ולדבק (זאטע י"א כ"ז) טאטט ולדבק,
וסופתה (זאטע ח' ו') טאטט וסופתה א. ד. ג. א. •

אנמערקונג

און נענט דערגלייכן בוכטאכן אותיות נוספות (זיהע
§ 128) •

• דיוע זינד אבר נור אין דער הייליגן טרישט (פילזלייכט
לו באמערן בדיטונגן) אנלוטרעפן • עס איזט אבר אונג
ערלויבט זיך דערגלייכן אין איינר נייערן טרישט לו ברינען •
דאך ברינט און זיך גערן אין גריכטע / דעס וואהלקלאנגס
וילן / דעס איברעליטיגן ה' איס מקור אונד אין אייניגן
פערזאן דעס פוטוראט • דער הייליגע דיכטער האט זיך
אפט דעס איברעליטיגן י' ברינט / (זיהע תהלים קאפ. ק"ג
אונד קיין אונד אעהררע טעאלן) •

לויסדריקן , לו וועלכס אמנע ספראכען גאנלע ווערטער
האבן איסן . עס לעסט זיך אבר אויך אין דייער ספראכע
אלעס דיוט איט באגרייפן ווערטערן לויסדריקן , אלס בייאדעס
אנגעפיהרטן בייאטפילע קאן אמן אויך גם אַבְרָהָא אָנְכִי
אוֹתָךְ זאגן , וואכייא דער לויסדריק אבר פיל אן גטאמק
פערליהרן ווירדע . (זיהע § 86 אנהא.)

§ 52

דיא אותיות השמוש פערריכטן מיהרע דינסטע פאר אונד נאך דעס
שרש , אונד לואר , דיא בוכטע . א' ל' ב' ש' נור פאר דעס שרש
אלס : אֶפְקֹד (איך ווערדע ברענקן) , לְשֹׁמֵר (לו היטען)
בְּבֵית (מיט הויזע) , שְׂיֵאֲבָל (דאס ער עסטע) , דיא בוכטע
ת' כן ה' י' ו' ס' , אבר זאומהל פאר אלס נאך דעס שרש , אלס :
תְּשַׁלַּח (דוא ווירסט טיקן) , שְׁלַחָה (דוא האסט גטיקט) ,
כְּשֶׁמֶעַ (אלס ער הערטע) , שְׁמַעָה (דיין רויף) א . ו . ו .

§ 53

דיא זיבן הילפסבוכטאבן ד' א' מ' נ' ת' י' ו' ווערדן אפט דעס שרש
אנגעזעלט בלאס דעס ווארטע איינע בילדונג לו געבן , אהנע דאדורך
איינן באגרייפן לו בטטיאמן , אלס יְבִישָׁת (טראקן) , דאס
ת' טעהט אין דיוט ווארטע בלאס לור אבלייטונג , אינדעס דער
שרש דעס זעלבן , יבש , עבן זאפיל זאגט ; אדער זְבֹרֶן (אנדענקן) ,
זאגט ניכטס אעהר אלס זְכָר . עס ווערדן אויך ביסוויילן אעהרערע
פאן דיוט בוכטאבן איינער וואורלן לור בילדונג אנגעזעלט , אלס :
תְּפַאֲרֶת (פראכט) וועלכס אויך פֶּאֶר , מְשַׁכְּרֶת (לאהן , בעס
לאהנונג) וועלכס אויך שֹׁכֵר הייסען קאן . אינדעס דינען אויך דיוט
בוכטאבן איין ווארט לו בילדן , אונד לוגלייך דען בגרייף דעס שרש
דאדורך לו אדאפילירן , אלס שְׁלִחָן (טיט) , אֶצְבָּע (פינגער) .

איינגעהיילט • איין צאן מיהן אונד לואר : דיא בוכטע. ח'פ' פ'ר'ט' ג'ז'ע' צ'ד'ק' זינד נור שרשיות (רמדיקאליס / ווארלל בוכטע.) : אונד דיא איבריגען מילפע / נעאליך : א'י'ת'ן מ'ש'ה' ו'ב'ל'ב' זינד : א וואהל שרשיות אלס מייך שמושיות (סער-פיליס / הילפס בוכטעאבן) • עס האט נעאליך יעדעס הויפט אונד צייטווארט (§ 58) אין דיער טפראכע דרייא ווארלל בוכטע. דיא אאן שרש (ווארלל-אדער גרונדווארט) נענט • דיא דרייא לוק שרש גהערנדן בוכטעאבן בטמאאן דען הויפטבגריף דעס ווארטס / אונד דיא איבריגן אין איינע ווארטע בפינדליכן בוכטע. דיא נעבן-בגריפע אדער דיא אדאפצירונג דעס הויפטבגריפע / אדער זיא זינד דעס שרש בלומס לור בילדונג אונד אבלייטונג אנגעזעלט •

אנמערקונג

דיא אותיות השמוש אדער הילפס בוכטעאבן א'י'ת'ן מ'ש'ה' ו'ב'ל'ב' ווערדן אלס איינעס שרש אנגעזעלט אוק דען בגריף דעסזעלבן נעהר לו בטמאאן / אונד דינען אן דער טעללע גאנלר ווערטער • אין דען פאלגנדן הויפט-טטיקן ווערדן וויר איינעס יעדן בטמאאונג גנויא אנגעבן : דאך וואללן וויר היר נור איין עקסעמפל אנפיהרן • ל'בט דאס ווארט נאָבֿלֿעך (אונד מייך ווערדע דיק זעעגן) : דיא בוכטע. ב'ר'ב' זינד היר דער שרש, אונד לייגן דען הויפטבגריף זעעגן / אלע איבריגן בוכטע. דינעס ווארטס אבר דיא נעבן בגריפע אן : דאס ו' לייגט דאס פעקבינדונגסווארט אונד / דאס א' דאס פערזאן ווארט מייך / אונד לוגלייך דיא קינפטיגע צייט ווערדע / דאס ד' דיא לידענדע לווייטע פערזאן דייך •

• אאן זעהע וועלכע קירלע דינע טפראכע דורך דיא הילפסבוכטע. גווינט / אינדעס איינלונג בוכטעאבן דאס

אויסדריקן

פונקטאטאן אנגפיהרט / וועלכע זיך פערטידן לויטענד אאכען ;
 יעלט וואלן וויר זיך אין אנזעהונג איהרר פערטירענן לוזאמאנעלונג
 בטרעכטן / אין זא פערן זיך ווערטער זינד / אונד בגריפפע בלייבן •
 אויס דען בוכשטאבן ווערדן / פערמיטלט דער וואקאלע / זילבען /
 אונד אויס דיעזען ווערטער לוזאמאן געלט •

אנמערקונג

איינע זילבע מיט איין טהייל דעם ווארט / דאס / וואס
 אאן איט איינע אויפטהון דעם אונדעם אויספערעכן קאן •
 זא פיל וואקאלע אין איינעם ווארטע זינד / זא פיל זילבען
 האט עס / וויל אאן בייא יעדער אויספערלעכע איינעם וואס
 קאלט דען אונד איינמאל אויף אונד לו טוהט / אלס :
 בִּשְׁתָּקִים • איינע זילבע קאן איין בייט פיר אונד ניכט
 אעהר בוכשטאבן ענטהאלטן / אלס : אֵלֶּךָ תוֹךְ רְחוֹב •
 איין ווארט קאן איין בייט זעקסזילביגט זיין / אלס : אֵל
 תְּבַשֵּׁחַ בְּנֵי־בָיִם, בְּזֹה־בִירְהֶם, וּבְאוֹצֵר
 רוֹתֵי־הֶם, וּבְתַבְרֵנֶהֱיָה •
 אעהרער זילביגטע ווערטער גיבט'ס אין דיעזער טפראכע
 ניכט • אויך קאן איין איינזילביגטע ווארט ניכט וועניגער
 אלס לוייט בוכשטאבן האבן / ענטוועדער איינע תנועה גדולה
 איט איינע נַח נְסָתָר אלס : בִּי, לֹא, מָה, אדער איינע
 תנועה קטנה איט איינע נח נראא / אלס : גַּם לָךְ בֶּן,
 אדער אויך אואנקעהרט / ווען דיא איינזילביגטע ווערטער
 איינע גגידה האבן • איינלונגע בוכשטי אאכען קיינע ווערטער
 אויס / זיך איסטן דען איט אנדרן ווערטן לוזאמאן געלט
 זיין (זיהע פאלגנדען § אנמערקונג) •

§ 51

דיא לוייט אונד לוזאנליג עברייטע בוכשטי ווערדן אין לוייט גלייכע טהיילע

ג ב א 3 איינגעהיילט

בקעאט נור דאס לעלטע ווארט דען טאן / דיא ערטטע האבן
 איהן אבר ניכט / אלס : אַת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל • דאדורך ענטטעהט
 איינע פֿערוואנדלונג איינעם לאנגן וואקאלס אין איין קורצן • ווען
 נעמליך איין ווארט / וועלכס זיך איינעם נח נראה נאך איינעם
 לאנגן וואקאל ענדיגט (וועלכס נור נאך איינעם בטאנטן לאנגן וואקאל
 אנגעהט (§ 35) דורך דען מקף דען טאן פֿרליהרט / נא פֿרוואנדלט
 זיך דער לאנגע וואקאל אין איין קורצן / אום דאס נח נראה לו
 ערהאלטן / אלס : פֿן־יִפְרָץ (שחז י"ט) / פֿן־יִפְרָץ־בָּם
 (שס י"ט י"ג) :

אנמערקונג

דינע פֿרוואנדלונג גסיהט אימאר פֿאן איינעם אב לו זינר
 חולדה / אלס בייא דעס אנגפיהרטן בייחטפיל ווירד מוים
 דעס חולם איין קמץ חטף / אונד נא איינעם עט בייא מלון
 איברין וואקאלן / פֿאן בֵּן־הַיִּיטט עס בֵּן־אֲבִרְהָם מ. ו. ו.

§ 42

זאל אבר דער לאנגע וואקאל וועגן זיינעם / לוק גרונדווארט אדער לו
 זאנסטיגן בדייטונגן נעטהיגן נח נסתר'ט בייאבהאלטן ווערדן : נא
 קעאט אן דיא טטעלע דער נגינה איין מתג / אלס בֵּית־אֵל •
 דיור מתג האט דאס רעכט דער נגינה / דאס איין נח נראה דא
 ריז פֿאלגן קאן :

נײַנטער אבשניט

פֿאן דעס גברויך דער בוכטמאן

§ 50

ביפהער האבן וויר דיא בוכטמאן איינלזן בטרעכטט / אונד לואמהר
 נור אין נא ווייט זיא טענע אונד לויטע זינר / אונד דיא פֿרטידנע

פֿונקטמאן

פאלגליך איזט יערט שווא , וועלכס נאך איינס מתג טעהט , איין
שווא נע אונד ניכט גח , אלס : אמר : וְחִיתָהּ מִ. א. א. .
אנמערקונג

היראין אונטרטיידעט זיך אלס דער מתג פאן דער גגינה ,
אינדעס דאס שווא , וועלכס נאך איינר גגינה טעהט
אימאר גח איזט (§ 36) , אונד דאס נאך איינס מתג
אבער אימאר נע . אויסער דעס אונטרטיידן זיט זיך אויך
אין ריקויכט איהרעס טטאנדארטס ; דען דיא גגינה טעהט
גוועהנליך אין דער לעלטן אדער פארלעלטן זילבע דעס
ווארטס (§ 37) , אונד דעס מתג'ס טטעלע איזט אייגנט ,
ליך נור אין דער דריטטן אדער פירטן זילבע פאר דער
לעלטן .

דער פּאָקא איזט איין אומסן לוייטן ווערטן אין דער ברייטע איגנדר
סטריך (- -) ; ער ליהעט אעהררע ווערטן לומאמן אונד אכט
זיט לו איינס איינליגן ווארט . ווען נעאליך דיא בגריפּע אעהרערע
ווערטן איינן איינליגן הויפטבגריף אויסמאכן , זא ווערדן דיזע ווערטן
דורך דען מקף לומאמן גלאגן , אלס : אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ (אלס
זייגנע) ווערטליך : אלס דאס , וואס זיין איזט ; אדער וּבֶן-בֶּנֶךְ
(דיין ענקל) , ווערטליך : דיינעס זאהנט זאהן , מ. ז. ו. .

אנמערקונג

דיזעס איזט נור פארלייסיג דער פאלל , ווארום איין פּאָקא
אעהררע ווערטן לומאמן פערבינדט ; דאס נעהרע פאן
דעס מקף ווערדן וויר אין אונזרע דריטטן טהיילע לעהרן .

ווען אעהררע ווערטן דורך דען מקף לומאמן גלאגן ווערדן ,

אײַזט עס אײַן פֿיהר: ילביגטס וואַרט / וועלכס דען טאן אין דער לעלטן
 ילבע האט / זא בקעאט דער לווייטע וואקאל (נעמליך דער דריטטע
 פֿאר דעס לעלטן) דען מתג / אלס : **נִפְשֵׁיכֶם** ; האט עס דען טאן
 אבר אין דער פֿארלעלטן ילבע / בקעאט דער ערשטע וואקאל דען
 מתג / אלס **תִּפְּיָנָה** .

אנמערקונג

נאך דער אין דער פֿאריגן אנמערקונג געבונדע ערקלעהרונג

לעסט זיך אויך דיעזעס לייכט בגרייפֿן .

געהן פֿאר דעס מתג נאך לווייט וואקאל פֿארהער / ווען עס נעהמליך
 אײַן פֿינפֿילביגטס וואַרט אײַזט / וועלכס דען טאן אונטן האט / זא
 בקעאט דער ערשטע וואקאל דעס ווארטס (וועלכר דער דריטטע
 פֿאן דעס מתג אײַזט) אויך אײַן מתג / אלס **מֵאוֹתֵיהֶם** .

§ 44

עס קאן אויך אײַן לווייטילביגטס וואַרט דען מתג בקאמאן / ווען נעמ
 לײַך אײַן **שָׁא נַע** פֿאר דעס בטאנטן וואקאל פֿארהער געהט / אלס
אֲבִלָה , **שִׁמְרוּ** . אויך ווען אײַן שווא נע פֿאר אײַנעס מתג טעהט /
 זא בקאט דער וואקאל דער עטווא נאך פֿארהער געהט אײַן מתג /
 אלס **מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם** .

§ 45

אײַן וואקאל / וועלכר אײַן דגש חזק אדער אײַן נח נדאס נאך זיך
 האט / אײַזט ניכט פֿעהיג דען מתג אנלונעהאן ; ווייל דיעזער אײַן
 בוכשטאב פֿאן דען פֿאלגנדן בוכשטאבן טרענט (§ 41) / אונרענט
 לעדיגליך לור פֿאריגן ילבע געהערן . דאדער אויך דער בייא אבען
 ערוועהנטן פֿעלן ערפֿארדליכע מתג וועגאלאטן ווערדן אום / אלס :
הַנִּתֵּן , **פִּתְרוֹנוֹ** . אין דיין ווערטן געהן דריי וואקאלע פֿאר
 דעס טאן לייכט פֿארהער / אונר ערשטער האט דאך קיינן מתג .

פֿאלגליך

אכטער אבשיט

פאן דעם מרתג אונד מקף

§ 41

ענדליך גיבט עס נאך לוייזא שטריכע / דערען איינע אויפערעכט
אונטער דעם בוכשטאבע שטעהט () , וועלכע מרתג / אונד דעם
אונדערע אין דער ברייטע לויטן ווערטערן ליגט (—) וועלכע
מקף הייסט / דינע שטריכע זינד ענטגעגנעלטער ברייטונג / דער
מרתג טרענט דען וואקאלטן בוכשט. / ווארונטער ער שטעהט / פאן
דען איינער פאלגנדן בוכשטאבן דעם צולבן ווארטט / זא דאס איז
איינע ווארטע בייאנאהע לוייזא ווערדן / אונד דער מקף זייהעט
לוייזא אדער אערהערע ווערטער לויטאזן / זא דאס איז פיר
אין איינליגט ווארט אנהייט / לועערסט פאן דעם מרתג .

§ 42

אין דרייזא זילבטעס ווארט / וועלכע דען טאן אין דער לעלטן זילבע
האט / בקצאט אין דיא ערסטע זילכע איין מרתג / אלס האבל /
מעמה / אנכי / א. ז. ו. . איז אבר דער טאן אין דער לויטן
זילבע / זא בלייבט דער מהג וועג / אלס הארץ / אהיה / א. ז. ו. .
אנמערקונג

עס איזט אונדקוועס דרייזא וואקאלע אין איינע ווארטע
העטראניאדער אויסלעסערעכען / דאזער בקצאט דער
ערסטע וואק. איין כחג / וועלכע אנלייגט / דאס איז דא
אין וועניג איינע האלטע . שטעהט אבר איין טאן לייכט
אין דער שיטטע / זא קעמט דאס דעהן דעם בעטאנטן
איטטל, וואקאלט דער אויסשפראכע לור היילפע / אונד בע
דארף אלזא דעם מתג'ט ניכט .

אויט

טאן אונטן בהאלטן זאלטע, לויט בעטמנטע וואקאלן הינטראיינאנד
 פאלן ווירדן, אונטע דיא אויסטערלעכע אייגראמאן בשוועהרליך
 אפן ווירדע: זא טריטט דער טאן דעם ערסטן ווארטע איינע
 זילבע לוריק: זא, דיא ווערט קרא לויט יענע האבן דען
 טאן מילדע, דאס ווארט לויט איינע זילביגט, אונד דאס ווארט
 לילא איינע לויט לויט זילביגט, דאס אבר אימאר דען טאן
 מילעיל: זא קאמאן דייע ווערט לויטאן קרא לילא, יענע
 לוי, זא ווירדן לויט בעטמנטע זילבן לויטאן טאמאן: דאסער
 טריטט דער טאן דער ערסטן ווערטע איינע זילבע לוריק, אונד
 הייטט קרא לילא, יענע לוי.

§ 40

דיעטענטאן: גסוג אהור קפני קרוב הטעמים (לוריק).
 טרעטונג וועגן לויטאן טאמאנדע (טענט), אדער טלעכטונג:
 גסוג אהור (דיא לוריקטרעטונג).
 אנמערקונג

איין זאלטע גסוג אהור פערליהרט אויך דיא קראפט דער
 גגינה, אונד קעמאן דאבייא דיא רעגלן (§ 34) אונד (§ 35)
 ניכט אנגווענדט ווערדן.
 אויך הירפאן ווערדן וויר אין אונזערן דריטען טהיילע פיל
 לו: זאגן האבן: דען ניכט אונד יעדעס לו: זאמאן טאמאנדע
 ווילן, אונד דער טאן לוריק טרעטן: אויך קוואליפירעט
 זיך ניכט יעדע פארלעלטע זילבע לור גגינה, א. ז. וו.

זיבענטער אבשניט

פאן מלעיל אונד מלרע

§ 37

גוועהנליך קאמט דאס טאגלייכן ענטוועדער אן דען לעלטן וועקאל דעם
ווערטס אדער אן דען פארלעלטן ; לעלטן ווערט נישט אן דען דריטען
וועקאל פאר דעם לעלטן הינגעטאבן , אין וועלכע פאללע עס אבר
דיא קראפט דער נגינה פראיהרט , אונד זינד בייא איהס יענע רעגלן
ניכט אנלעווענדן . אאן נענט עס , ווען דער טאן אין דער לעלטן
זילבע איזט : מלעיל (אולטימא , אונטן) , אונד ווען ער אין דער
פארלעלטן זילבע איזט : מלרע (פענעמולטימא , אבען) .

§ 38

עס גיבט גוויסע ווערטער , דיא דען טאן אימאר מלרע , אנדערע
דיא איהן אימאר מלעיל , אונד אייניגע , דיא איהן אונטער גוויסע
אומשטענדן מלעיל אדער מלרע האבן .

אנטיערקונג

* ווער קענען אילט דעם אנפעהער דיא רעגלן נאך ניכט אונ-
געבן , וועלכע ווערט אונטער דינע אדער אונטער יענע קלא-
סע געהערט , ווער איסן איהן ערסט איט דער ספראכע
גנויער בקאנט אאכען ; דאהער ווער דינעם אבראמהלס אויף
דען דריטען טהייל פערטיבן .

§ 39

ווען אויף איין ווערט , וועלכע אייגנטליך דען טאן אן דען לעלטן
וועקאל האבן זאלטע , איין איינזילביגטס ווערט , אדער איין צווייט
זילביגטס , וועלכע דען טאן אין דער פארלעלטן זילבע האט , אונ-
איטלבאר דארויף פאלגט , זא דאס , ווען דאס ערסטע ווערט זיין

וואן

ווייל איין בטאנטער וואקאל אפהער וויא גוועהנליך גרעהנט ווירד •
דאדער וועקסט איין קורלר וואקאל / דער איין טאנלייכן האט / דורך
דאס זעלבע אן / אונד לויטט וויא איין לאנגר •

אנמערקונג

עס בדארף דאדער קיין נח גראה נאך מיהס לו טטעהן
(§ 23) / אלס : **בֶּסֶף** , **בָּעַר** מ. ד. ג. א. • עסקאן
מויך : מאגער איין גח נסתר מויל מיהן / וויא מויל מיינן
לאנגן וואקאל פֿאלגן / אלס : **פֿוֹדֶה** , **עֲשֵׂה** • דאך קאן
לעצערס נור נאך מיינס בטאנטן פֿגורל טטאט פֿינדן •

§ 35

עבן זא שטייגט דער בטאנטע לאנגע וואקאל דורך דיא דעהנונג דער
גגינה אונד וועקסט איט מיינס קורלן וואקאל לויט אן / זא דאט דרויף /
זא מויל מיינן קורלן / איין גח גראה פֿאלגן קאן / אלס : **בָּרוּך** /
כֹּרֶם , **כֶּלֶל** , **דִּירָאִין** • דאדער קאן מויל איין דגש חזק נאך
מיינס זאלן קורלן וואקאל טטעהן / אלס : **סָבִי** , **אֵלֶּה** מ. ז. ו. •

אנמערקונג

אויס דיזר אונד פֿאריגער רעגל ענטשטעהן דיא אויסנאמן

פֿאן דען רעגלן (§ 21) אונד (28) זאלן

§ 36

יעדס שווא / דאס נאך מיינס בעטאנטען וואקאל טטעהט / איזט
שָוָא גח / דער וואקאל אאף קורלן מדר לאנגע ויין זא אאן לויט
אלומ **קִדְמָה** , **מִצְרִימָה** , נישט **קִדְמָה** , **מִצְרִימָה** •

אנמערקונג

פאן איינאנדער טרענען / אונד אין טעמים מחברים אדער
משדותים (פרבינדע מקלענטע) וועלכע דיא זעלבע איינאנדער
פרבינדן .

פאלגנדע זינד גענוג זינד משרתים :

טנח , טהפך , קדמא , דרנא , תלישא קטנה , מרכא ,
מרכא כפולה . אונד ירח בן יוסו .

אלע איבריגע זינד מפסיקים .

אנמערקונג

* עס לעסט זיך לייכט בגרייפן / דאס דינע לייכן / אין
ריקזיכט איהרר נילליכן אנווענדונג / אעהערע באגן לור
ערערטרונג ערפארדן / אונד דאס עס אלומה היר דעס
אנפערנער נאך ניכט גומאט ווערדן קאן . וויר וואלן דא
הערא נור זא פיל דאסאן זאגן / וואס לור עקלערנונג דיא
ספרמס ייגעטיג אונד דאס נעהרע אין אונזער דריטן
טהיילע .

דאך אום זיך דער אנפערנער איט דין היר אנפיהרטן טאן
לייכן אין זא ווייט בקאנט אאלכן / דאס ער זיט וועניגסטנס
אלט זאלכע ערקענטע / אונד פאלגנדע רעגלן אנווענדבאר
אאלכן לור קענען .

§ 33

יעדע ווארט / עס אאז איין אדר פילזליביגט זיין / בקעמט איין טאן
לייכן . דא נון דינעם לייכן / וויא ערוועהנט (§ 31) / דיא יעטיגע
זלבע אנלייגט / וועלכע פאר אנדרן דען טאן האט / זא קאן עס
פאלגליך נור בייא איינס וואקאלטן / קיינט וועגט אבר בייא איינס
אנוואקאלטן בוכשטאבע / אדר בייא איינס זאלכן / דער נור איין
באמט שווא האט / געלט ווערדן .

טעיאונג דער טענע / אלס פראגע / אונד אויסרוכונגס לייזן א. ד. ג.
 איסטעט זיך קיינע דינסטע) . אויך לייגט זיך אין איינס פאן איהערן
 זילבן לואאונג: עלטן ווארטע דיאייגנע זילבע / אן וועלכע איט
 אעהר אדר וועניג נאכדרוק דער טאן אנגבראכט ווירד .

אנמערקונג

* דים איט אבר גור מין דען 24 ביזערן דער הייליגן
 טריפט אנלוטרעפן . דיא טפערע טריפטעלור האבן
 זיך גענליך וועג גלסטן / אונד זיך אויף דען לער פראסטן /
 דאס ער דיא זעטלע גוט דעקלאמירן ווירד / דען אין דער טהאט
 זינד דיא רעגלן דער בגינה מין ריקייט איהער טטעלונג /
 זא פיל וויר אויס דען פתבי קדש הערויסגעהאן קענען /
 ניכט הינרייכנד / אלס דאס דיא טפערע אויסארן העטען
 אין איהערן טריפטן / דער הייליגן טריפט הייזן נאכמהאן
 קענען . דיא נייערע טריפטעלור בהעלפן זיך אנטקאט
 דעטן ליבר איט דער איינגעהערטן אינטרפאקטיאן .

§ 32

דינע טאנלייזן זעהן פאלגנד גסטאלט אויס / אונד פיהרן דיא נאכהאן
 דינד ווערטער / אן וועלכע זיך היר אנגבראכט זינד .

זקא , סגול , מנח , רביעי , מהפך , פישטא , זקף קטן ,
 זקף גדול , מרכא , טפחא , אתנהתא , פור , תלישא
 קטנה , תלישא גדולה , קדמא , ואולא , אולא גרש ,
 גרשים , דרגא , תביר , יתיב , פסיק , סלוק , שלשלת ,
 מרכה פבולה , קרגי פרה , יבח בן יוסו .

אמן טהילט זיך אין לויזא הויפט טהילט זיין / אין טעמיס
 מפסיקים (טענערע אקלענטע) וועלכע דיא ווערטער אדר זעטלע

פאן

אומאנט

דמדורך ערזעלט / דאס דער קורלע וואקאל דער פארהער העטט
טעגלעך זאלן / לו איינס לאנגן וואקאל ערהאבן ווירד : דייע וואקאלן
ערהענג נענט און : תשלום תרגום (ערוואן דעם דגש) :

אנמערקונג

דיא וואקאלן פֿרוועקסלונג גטיהט אין דיוס פֿאלע ניכט
פֿאן איינר הולדה לו איינס אַב / ואנדרן חוץ פֿאלגנד
ארט : אויס איינס פֿתח ווירד אין קאץ גדול ,
אויס איינס היריק קאץ אין צירי ,
אויס איינס קבוץ אין חולם .
* דער אנפֿענגר אום דיוס פֿרוועקסלונגס, ארט וואהל איינס
גדעכטניס פֿאסן / דא וויר איהס יעלט נאך אים קיינס
בייאטפיל לו הילפע קאמאן קיינסן : אין דער פֿאלגע ווירד
זיך איהס טאן מאלט אויפהעלן .

ז ע ק ט ע ר א ב ש נ י ט

פֿאן דער גגיקה אדער דען טאגלייכען

§ 31

נאך האט דיא עברייטע ספראכע גוויסע זייכן אונד שטריכע / דיא
און גגיקה אדער טאגלייכע נענט : דייע גגיקה טהוט אין דיוס ספראכע
יעהר וויכטיגע דינסטע . זיא בלייכעט ערשטליך דיא אין יער
ספראכע זא וויכטיגע אינטרפונקטיאן / דאס הייסט / זיא פֿרריכטעט
דאס / וואס דיא אונטרטיידונגס זייכן אין אנדרן ספראכען פֿערריכטען .
(דאך אבר נור אין אנזעהונג דער לואאמאליהונג דער לואאמאן גהערנדן
אונד דער אבזאנדונג דער ניכט לואאמאן גהערנדן ווערט אונד
רעדע, זעטלן : אלליין אין ריקזיכט דער ערהענג אונד הערעב,
טטיאמאנג

זיך איין דאספעל-בוכסט' לור פֿארהערנערן / אונד
 איינר לור פֿאלגערן זילבע / אלס : אַמָה וויא זַמ־מָה /
 יִגְשֶׁה וויא יִגְשֶׁה / וועלכט אבר בייס ערשטן בוכסטאבע
 דעם ווארטט אונד נאך איינס אונזאקאלטען בוכסט' / אדר
 ווען דער דגש האבענדע בוכסט' קיין וואקאל האט / דאס
 דער לוייטע דאספעל-בוכסט' איינע זילבע אונזאמאלן קעגן
 טע / גאר ניכט אנגעהט .

דא נון דער ערסטע דאספעל-בוכסט' איין נח נראה איינט /
 זא אום פֿאלגליך איינע הנועה קטנה פֿארהערנערן . עס
 קאן אבר אויך איין לאנגר וואקאל פֿארהערטענערן / ווען
 דערזעלבע דען קארקטער איינס קורצען האט / וואבייט
 ער איין שווא נח נאך זיך האבן קאן (זיהע § 35) .

§ 29

דער דגש חזק האט פֿרטידנע בדייטונגן . גרעסטנהיילט לייגט ער
 אויף איין אים ווארטע פֿעהלערן בוכסטאב / דער ענטוועדער דעם
 דגש האבנערן בוכסטאב גלייך איינט / אלס : זְמֹרֶתִי טאט זְמֹרֶתִי
 (פֿאן דעם וואורלל „ווארט זאם") ; אדער ער לייגט איין פֿעהלערן
 אונגלייכן בוכסט. אן / אונד אייסטנהיילט איין ג' / אלס יִגָּה / טאטט
 יִגָּה (פֿאן דעם גרונד ווארט נגח) / מְשִׁמִּים טאטט מִן שְׁמִים
 א. י. ו. / זעלטן ווייזט דער דגש חזק אויך אויף איין פֿעהלערס י
 אונד נאך זעלטער אויף איין פֿעהלערס ל . פֿערנער דינעט עס לוק
 לייכן דער בִּנְיָמִים אדער קאנינגאטיאן (זיהע § 14) אונד לו
 אשהררן בדייטונגן .

§ 30

דיא בוכסטאבן א' ה' ח' ע' ר' לאסן זיך ניכט גוט פֿרדאפפֿלן אונד נעהאן
 דאזער קיין דגש אן . ווען נון / לו אבען ערוועהנטן בדייטונגן /
 אין דינע בוכסטאבן איין דגש חזק ערפֿארדערט ווירד : זא ווירד ער
 דאדורך

וויילן אס ענדע דער זילבע, דעם וואהל לויטס ווילן /
אלס : **וְאֶבְרָהָ לִי** (הושע נ' ז') טשטט **וְאֶבְרָהָ** .

§ 27

ווען איין ווארט זיך איט איינעם נח נסתר ענדיגט, אונד דאס
דארויף פאלגענדע ווארט איט איינע דער עקס בוכטט' אנפֿענגט,
זא בקצאט דערעלבע ניכט דען דגש קד, אלס : **וְנִבְרָכוּ בְךָ** /
עַל־פְּנֵי תְהוֹם א. א. א. .

אנמערקונג

היר גיבט עס נאך פילע רעגען אונד אויסנאמען, דיא
ווי ארויף אונד דריטען טהייל אויסבעהאלטן .

§ 28

ווייט וויכטיגער איט דער **דָּגֵשׁ חֶזֶק** . ער קאן אין אללע בוכטט'
אויסר א' ה' ח' ע' ר' קאמאן, אונד פֿרטטערקט דען לויט דעם
בוכטטמאכט דער נשטאלט, דאס אאן מיהן וויא דאפפעלט לויט, אלס
כֹּלֵה, **שָׁנִי**, וויא **כֹּל־לָה**, **שָׁנ־נִי** . ער פֿאלגט דאסער אימאר
נאך איינע וואקאל, אונד לואר נאך איינע קורלען, אינדעם דער
ערטטע דאפפעלט בוכטט', וויא וויר געהן, איין שווא נח איט,
וועלכס נור נאך איינע קורלען וואקאל סטעהן קאן (§ 23), ווייל
יעדעס שווא נח איין נח נראה איט. קיינעס וועגט אבר קאן איין
דגש חזק איס ערטען בוכטט' דעם ווארטס, אדר נאך איינע
אומוואקאלטען בוכטט' סטעהן .

אנמערקונג

אויך אום דער בוכטט', דער דען דגש חזק בקאמאן זאלן,
איינ וואקאל אדר שווא גע האבן, דען איין בוכטט' קאן
נור דאן דאפפעלט אויסגפראכן ווערדן, ווען איין וואקאל
פֿארהער געהט, אונד ער זעלבסט איין וואקאל האט,
אדר לו איינע פֿאלגענדן וואקאל גהערט: אלס דאן בעליהט

בולטטאב אינט , בקעמט לויז איין פתח גנובה , אלס :
שְׂמִיעַת , שְׂבַחַת , שְׂמִיעַת , שְׂבַחַת ,

פֿינפטער אבשניט

פֿון דעם דגש

§ 25

אויסר דען וואקאל פֿונקטן גיבט עס נאך איין פֿונקט , דען און
דגש נענט , אונד וועלכ איטשן איז בולטט' טענהט : עס גיבט
דעססען לוייערלייט : דגש קל (לייטער) אונד דגש חזק
(טארקער דגש) .

§ 26

דער דגש קל קעמט נור אין דיאזעקס בולטט' ב' ג' ד' פ' ת' ,
און איהרן לויט לו פרטטערקן (§ 3) אונד לומהר : ווען אייג
דיזעקס בולטט' איז אנפֿאנגע דעם ווארטם טענהט , אלס :
בְּנִי , גְּדוּל , דְּוֹד , בְּלָךְ , פֶּאֶר , תְּהִיָּה ; אדר אס אנפֿאנגע
אייגער ילבע , ווען זיך נעהאויך דיאפֿאריגע איט שוואַ בֶּח געענדיגט
אלס : יל־בֶּשׁ , מר־פֶּא , יר־גֶּל , מִכ־תֵּב , מי־יוֹ ,
ווייל עס אין דער אויסשפֿראכע לייטער אייגע אייגע ילבע איט איינס
הארטען אלס איט איינס ווייטען בולטטאבע אנלומאנן : בְּנִי מֶרְפֶּא
איט לייטער לו שפרעכען אלס בְּנִי מֶרְפֶּא . דא ער נון ווייטער
קיינע בעדייטונג האט , דאזער נענט און איהן דגש קל ,
(לייטער דגש) .

אנמערקונג

זעלטן פֿינדט און דען דגש קל אויך אין אייניגן אנדרן
בולטט' אויסר ב' ג' ד' פ' ת' . ער טענהט אויך לו

ווייל

למגן וואקאל קאמאן , אלס : שֶׁל־חֵן , חֶלֶקֶת , אִם .

אנמערקונג

מיין יעדער קורלער וואקאל אום , זייער קירלע האלבר , מיין
הערבארעט גח (אדר זיין טעללערטערענרן דגש חזק
(§ 28) נאך זיך האבן . דיא אויסגאהאן פֿאן דיין רעגלן
זיהע (§ 34) .

§ 24

דיא קעהלבוכטטאבן , ח'ה'ע' , קעגן נור נאך קמיץ אונד פתח
ניכט אבר נאך דען איבריגן וואקאלען גח גראדא זיין , ווייל
דייז לוויא וואקאלע גלייכזאם קעהלבוכטטאב זינד (§ 10) , זא
לאסן זיך דיא קעהלבוכטטאבן נאך מיהן בעקוועאר אלס נאך דען
איבריגן וואקאלען אויסטפרעכֿן . עס איזט לוק ב"ט לייכטער אויס-
לויטפרעכֿן , אָשְׁלַח אלס אָשְׁלַח , יִשְׁמַע לייכטער אלס יִשְׁמַע .
ווען אלזא איינר פֿאן דען פֿיהר למגן וואקאלען צירי , חיריק גדול
מלאפום , אונד חולם , לור בייאבעהאלטונג זיינס גח גסתר'ס , פֿאר
איינס קעהלבוכטטאבן פֿארהערגעהן אום : זא בלייבט דויר בוכטטאב
ניכט גח , זאנדרן עס ווירד מיהק מיין איברפֿליטיגס פתח אנגלעט ,
אלס : רִיחַ , יִשְׁמִיעַ , פֶּרוּעַ , גְּבוּהַ טטאט רִיחַ , יִשְׁמִיעַ ,
פֶּרוּעַ , גְּבוּהַ (וויא עס אייגענטליך הייסען זאלטע) . דיינס פתח
ווירד אבר ניכט איט דעס בוכטטאבע , ווארונטער עס טטעהט ,
זאנדרן איט דעס פֿארהערגעהענרן גח גסתר אויסגטפראכֿן ; אאן
ליט אלזא : רִיחַ , יִשְׁמִיעַ , פֶּרוּעַ , גְּבוּהַ ; דאהער גענט אאן
עס פֿתַח גְּבוּהַ (אייגענטליכענס פֿתַח) ווייל עס זיך לו איינס
בוכטטאבע הין גטליכען , איט דעס עס ניכט אויסגטפראכֿן ווירד .

אנמערקונג

אויך ווען דיא לוויא לעלטע בוכטטאבן איינס ווארטט גחים
גראים זיין זאלטן , דער פֿארלעלטע אבר מיין קעהל-
בוכטטאבע

דאס י אונד בייא לעלטערס דאס ו דען לאנגן וואקאל
 אויסאמאכן . דאס י פאלעגט אבר דאך נאמאלס אהנע
 בעדייטונג איך ווארטע לו טעעהן , דאס ו אבר טעעהט
 אַלט נור דעם לאנגן וואקאלס ווילן , אונד ווירד ו' המושך
 געענט . אויך דאס חולם האט אַלט דאס ו' המושך ,
 לעסט עס אבר אויך גוועהנליך וועג , אלס : גדלות ;
 אין דיוק ווארטע זינד לוייא חולמים , ווא לעלטערעס
 דאס נח נסתר אונד ערטערט עס ניכט האט .

§ 22

דיא כוזטטאבן א' ה' ו' י' זינד ניכט אלע גלייך נח נסתר נאך יעדס
 לאנגן וואקאל , אנדרן זיא פרהאלטן זיך לו דענועלבן פאנגראמטן :
 דאס א קאן נאך אלן לאנגן וואקאלען נח נסתר זיין , אלס , שוא ,
 חיא , בא , צא , הוא ; דאס ה נור נאך קאין , חולם , אונד
 זירי , אלס : בָּנָה , מְהִינָה , אֶהְיֶה ; דאס ו נור נאך מלאפוס
 אונד חולם , אלס לו , לו ; אונד דאס י נור נאך חיריק אונד
 צירי אלס , מִי , פִּנִּי .

אנמערקונג

איוט אבר דאס ו נאך אנדרן לאנגן וואקאלען אויסר חולם
 אונד אלמפוס נח , זא איוט עס ניכט נח נסתר אנדרן נח
 גראה , אלס : גו (geh) זיו (siew) דו (tohw) .
 עבן זא פרהעלט עס זיך איט דעם י ווען עס נאך אנדרן
 לאנגן וואקאלען אויסר חיריק אונד צירי , נח איוט , אלס :
 גלוי (galuj) , גוי (gohj) הוי (choj) :

א אונד ה אבר קענען , אויסר אויף וועניגן טעעלן , ניכט
 נח גראה זיין , עס זייע דען דאס מפיק ה' (§ 4) .

§ 23

אין נח גראה קאן נור נאך איינס קורלן אונד ניכט נאך איינס
 לאנגן

קין אנדערד בוכטאב מיט) אלס קרוא , הייז ;
 אדר איינס אונד לואהר ערשטערם נסתר אונד לעצטערם
 נראה , אלס בירא , איש . ערשטערם נראה אונד
 לעצטערם נסתר , אלס : וירא , מיט : עהר : עלטן .

§ 20

דיא בוכטאבן א' ו' י' קענען זא וואהל איטען אלס אס ענדע דעם
 ווארטס נח נסתר זיין ; דאס דא אבר נור אס ענדע אונד ניכט זיין
 דער איטעט : ווען נון איין ווארט , וועלכע זיך איט איינס דא ענדיגט ,
 איט איינס אדר אנדערערן בוכטאבן פראגהרט ווירד , זא דאס דאס
 דא איטען איס ווארטע נח זיין איטעט , זא ווירד דאס דא ווען עס
 לור ווארלל דעם ווארטס געהערט , ענטוועדער גאנץ וועגלעסטען ,
 אלס : בנה (בויען) בנה (זא בויען) ; אדר עס פרוואנדלט זיך
 אין איין י' , אלס בבית (דא בויעסט) , אדר אין איין דא , אלס
 בביתה (זא בויעט) . גהערט עס אבר ניכט לור ווארלל דעם
 ווארטס , זא פרוואנדלט עס זיך מיאאר אין איין דא (זעה § 137) .

§ 21

איין נח נסתר קאן נור נאך איינס לאנגען , ניכט אבר נאך איינס
 קורצען וואקאל סטעהן , ווייל נור דיא דעהנונג דעם וואקאלס איין
 זאלכע נאך זיך ליידעט , אלס : לך , היא , בקא , בבי , מי .

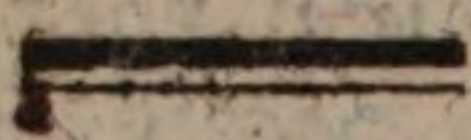
אנמערקונג

יעדאך ברויך דער לאנגע וואקאל ניכט גאטווענדליך דאס נח
 נסתר נאך זיך לו האבן , זא פערן עס ניכט לור ווארלל
 דעם ווארטס אדר לו : אנטיגען בעדייטונגן ערפארערט
 ווירד , דער לאנגע וואקאל טענעט מיאאר אלס ווען איין
 נח נסתר נאך איהם טשינדע ; דיא בייזען לאנגע וואקאלע
 חיריק גדול אונד בלאפום אויטגאאן , וועלכע יערם
 אאל דאס נח נסתר האבן איטען , ווייל בייא ערשטערם

אויך פֿרוואנדלט זיך ווידערזאן אונזער שווארץ אין איין וואקאל • ווען
עטווא דורך דיא ביגונג לויט שווארץ נעים לואאן טאמטן / וועלכע
נאך (§ 13) ניכט אנגעהט : זא ווירד אויס דעם ערשטן שווארץ
וואקאל / אונד געוועהליך איין קורלר / וועלכן און תנועה קלה
(האלב וואקאל) נעמט •

אנמערקונג

יעדע תנועה אונד / דיא אויס איינס שווארץ ענטפרינגט /
ד"ה / דיא און דער טעללע איינעם שווארץ טעלעט / הייסט
תנועה קלה / אונד איינט אין אלן פֿעלן אלס איין בלאסט
שווארץ לויט בטרעכטן • ל"ב אונד דאס ווארט בִּרְכָּתִי
דיהן • הירפאן איינט דאס הויפטווארט בִּרְכָּה ; דאס
ב האט אונד איין אייגנטהייט שווארץ ; אין דער ביגונג
פֿרוואנדלט זיך דאס קיין דעם ה אין איין שווארץ / ווען גון
דאס שווארץ דעם ב ביימבהאלטן ווערדן : אלטע / זא ווירדע
עס בִּרְכָּתִי הייסט / וועלכע אונד וועגן דעם לואאן
טאמטן לויטער שווארץ נעים ניכט אנגעהט : דאסער
פֿרוואנדלט זיך דאס ערשטע שווארץ אין חיריק / אונד הייסט
בִּרְכָּתִי • דאס חיריק איינט אונד איינע תנועה קלה •
וואס היראויס נאך פֿאלגט ווערדן וויר ווייטער אונטן לעהרן •

פֿירטער אבשניט

פֿאן דעם נה

§ 17

באיינ ונטטאב / דער קיין בעזאנדערן וואקאל האט / זאנדערן אייט

דעם

ב א 1 2

בקאמאן / ווייל זיך דיא שוועסטער לויטע ווירט / זיך למעשה זיך
 ניכט גוט אים איינע אנדערן קאמאנאנטן אויסטערעכען • עס לעסט
 זיך לוק ביזשפיל ניכט גוט אויסטערעכען אָנְשֵׁר , הָלָא , אָמָח ,
 ווייל הירביי דאס איז אונדז דא געלויבט אין דער אויסטערעכע פער-
 דרענגט ווערדן / אונדז ווייז יִיר , לָא , מָח קלינגן ווירדע • עס
 ווירד דאזער דעם שוואַ ביז / ווען עס נאך דען רעגלן דער עטי,
 אומאגלייך אונטער איין דינר פֿיהר בולטטאבן ערפֿארדערט ווירד /
 איינער פֿאן דען דרייטן קורלן וואקאלן קמין חטף, פתח, סגול,
 הינלוגעלט, אלס: אָנְשֵׁר , אָמָח , חֲלָב , אָנְיָה , וועלכע און
 אלס דאן חֲטָף קָמִין (:) , חֲטָף פֿתַח (:) , חֲטָף סָגוּל (:) .
 גענט •

אנמערקונג

אין דיעם פֿאלגע ווירד דאס שוואַ וויאדער מיהעס אנגעזעלטע
 וואקאל אויסטערעכען / אהנע יעדאך דער וואקאל: עלבסט
 לו זיין / ד"ה / אהנע דאס בייא מיהעס דיא רעגלן דער
 וואקאל: אונדז ווערדן זיין / אנדערן עס בלייבט וואס עס
 זיין: אלס / איין בלעזשט שוואַ •

נ"ב אין פֿערוועקסלע ניכט דאס קָמִין חֲטָף , אים
 דעם חֲטָף קָמִין , דען ערשטערעס איזט איין רעכט,
 אַזשגער וואקאל דיא תולדה פֿאן חולס (זעהע § 8) •

§ 15

מען איינע ווארטע / גוויסער בטחאונג האלבר / אייניגע בולטט-
 לוגעלט ווערדן / וועלכע פֿאלגליך איינע פֿעראעהרונג אן וואקאלן
 ערפֿארדערט: זיך ווירד / אונדז דיא אויסטערעכע לו ערלייכערן / אונדז
 וואקאל אין איין שוואַ פֿערוואנדעלט, אלס פֿאן קָנְשֵׁת (באגען) ,
 קָנְשֵׁתוּ (זיין באגן) , פֿאן זָהָב (גאלד) זָהָבוּ (זיין גאלד) ,
 זָהָבָם (איינער גאלד) אַזְזִי וו •

דאן דער בוכטאב , ווארנטער עס טטעהט , אייניגראאסן בועגליך
 גאמלט ווירד ; פיהרט עס איהן אבר לור פארהערגעהנדן זילבע ,
 אלס : אַב־דָּרָם , יֶצֶד־קָק , מֶלֶךְ־אָה , הייטט עס שווא נח ,
 וויל הייז דער שווא האבנדע בוכטאב גאר ניכט בועגט ווירד אונד
 פעלליג רהט . (דאס הייטט , איין ערשטן פאללע זינד דיא שפרחט ,
 ווערקלייגע אעהר בועגנד , וויל דיא זילבע ערשט אנפעהנט , איין
 צווייטן פאללע אבער זינד זיא אעהר רהענד , וויל זיך דיא זילבע
 ענדיגט .)

אנמערקונג

פערטטעהט זיך , דאס יעדס שווא אס אנפאנגע דעט
 ווארטט אימאר נֶיַע איזט , דא קיין וואקאל פארהער געהט
 אויף וועלכן עס זיך בליהן קענטע , אס ענדע דעט ווארטט
 אבער אימאר נַח , וויל קיין וואקאל נאכהער פאלגט ,
 ווארויף עס זיך בליהן קענטע .

§ 13

ווען צווייא שוואים איטען איין ווארטע נאך איינאנדער פאלגן , זא
 איזט ערשטערס נַח אונד גהערט לור פארהערגעהנדן , אונד דאס
 צווייטע נֶיַע , אונד גהערט לור פאלגענדן זילבע , אלס : תִּזְכָּרוּ ;
 פאלגן זיא אבער נאכאיינאנדער אס ענדע דעט ווארטט , זינד זיא ביידע
 נַח , אלס : הִלְכָּה . אס אנפאנגע דעט ווארטט אבר קעגן קיינע
 צווייא שוואים פאלגן , וויל זיא ביידן קָעִים זיין איטען , וועלכט
 קיינס וועגט טטאטט פִינרט .

אנמערקונג

אלס דיועט לעטט זיך דורך דאס פארהערגעהנדע לייכט
 איינזעהן (§ 12) .

§ 14

דיא קעהלכוכטאבן 'א' 'ה' 'ח' 'ע' קעגן קיין בלאסעס שווא נע

אונגענוטן ירושלים (דיא וויר אבען אונגפיהרט האבן
דיא ריכטיגער מיט .

§ 10

אויך דיא וואקאלע ווערדן דורך פערשידנע פלי מבטא אויסגספראכטן :
דאס קמין גדול הויך דיא קעהלע / דאס חידיק אונד צירי דורך
דען גויאען / אונד דאס מלאפום אונד חורלם איט דען ליפפן .
עבען זא פערהעלט עס זיך איט איהרן תולדות .

אומערק נג

וואס הירויט ערהעללט זיהע (§ 24) .

דריטער אבשניט

פאן דעם שווא

§ 11

נאך גיבט עס אונטער דער עברישן פונקטאטיאן איין לייכטן דיא גסטאלט
(:) וועלכע אמן שווא נעמט / דעטמן טעעלע אונטער דעם בוכ-
סטאבע מיט . דינעט שווא מיט אן אונד פיר זיך קיין וואקאל /
דאזער אמן אויך קיין ווארט פינדט / דאס נור איין בלומעט שווא
אונד ווייטער קיין וואקאל האבע ; עס דינעט אבער איין אונדוואקאלטן
בוכסטאב לו דעם וואקאל דעם פאר אדער נאך איהם טעעהענדן
בוכסטאבס (אין דעאזעלכן ווארט נעהאליך) הינלו לופיהרן . עס
טהיילט זיך אין שווא נע (בוועגליכע) אונד אין שווא נח (רוהנדיג
שווא) .

§ 12

עס דאס שווא זיין בוכסטאב לור פארגענדן זילבע פיהרט / אלס :
זני, שפע, גראחה, ורום, הייפט עס שווא נע / וויל אלס,

דאן

לאנגע וואקאל זיין אייגן / איזק אין דער אויסטפראכע כהנא
 קורלן האט / נור איט דעם אונטערשידע / דאס יענר לאנג אונד
 גרענהט / דיזר חבר קורלן אונד גטערפֿט אויסטפראכע ווירד •
 פאלגנדע זינד דיא לאנגען אונד קורלען וואקאלע נאך ארדנונג דער
 אַבֿות איט איהרען תולדות / אונד איהרר ריכטיגן אויסטפראכע •

תולדות

אבות

(a) א, פֿתח

(ah) אָ, קמץ גדול

(i) י, חיריק קטן

(ih) יי, חיריק גדול

(e) אָ, סגול

(eh) איי, צירי

(u) אָ, שוואך קטן

(uh) או, שוואך גדול

אדער קבוץ

אדער מלאפום

(o) אָ, אדער אָ

(oh) או, הולם

קמץ חסר

אנמערקונג

יעדער אַב האט אין דער ארט געאייגנשאַט איט זייער
 תולדה / ראש / ווען דער אייגע / אויס ווייטער אנלעגטבארן
 רעגלען / ניכט טטעהן קאן / דער אנדערע זיינע טטעללע
 פֿערטריט • יעדאך גיבט עס פֿעללע / ווא אויס איינס
 קורלן וואקאל אין לאנגר ווירד / דער ניכט זיין אַב
 איט / זיהע (§ 30) אנמערקונג •

§ 9

דיא דרייט לאנגען וואקאלע קמץ גדול, צירי, חולם, ווערדן
 פֿאן דען דייטשן יהודים אנדערס אויסטפראכען / נעהאליך, קמץ
 גדול, וויא (oh) / צירי, וויא (eu), חולם, וויא (au) •

אנמערקונג

עס איט חבר ערווייזליך / דאס דיא אויסטפראכע דער
 פֿארטוגייזשען אונד טפאנישען יהודים (זא וויא אויך דער
 זאנגאנטן

דאך ווירד אין אייניגן ענטפערונגן געגעבן פערקעהרט
 איט זייער אויסטפראכע פערפֿאהרן • אלע בעווייזע זינד
 אבר פֿיר דיא אונזריגע •

צווייטער אבשניט

פֿאן דען וואקאלען אדער תנועות

§ 6

דיא עברישע ספראכע האט ניכט / ווא דיא אייפטן אנדערן / בוכ־
 שטאבן לו וואקאלען / אנדערן זיא בעלייכנטט זיא דורך שטריכע אונד
 פונקטע / וועלכע טהיילט איבר / טהיילט אונטר / אונד איפטן זיין
 בוכשטאבע שטעהן • אאן נענט דיא וואקאללייכען : תנועות (פֿאן
 ברע / בונגן / וויל זיא דען קאנטאנאנטען בעוועגבאר / דאס הייסט
 לויטבאר אאכען) •

§ 7

עט גיבט דערער לעהגע • 1 (י) קמץ גדול, 2 (-) פֿתח,
 3 (י) היריק גדול, 4 (י) היריק קטן, 5 (י) צירי,
 6 (י) סגול, 7 (ו) שורוק גדול, 8 (י) שורוק קטן,
 9 (ו) חולם, אונד 10 (י) אדער (י) קמץ קטן •

§ 8

אאן טהיילט דיע לעהן וואקאלע אין לויט טהיילע איין / אין
 תנועות גדולות (לאנגע וואקאלע) אונד אין תנועות קטנות
 (קורצע וואקאלע) • פֿינף פֿאן זיהן זינד לאנגע / אונד פֿינף קורצע
 וואקאלע • אאן גענט אויך דיא לאנגען : אָבות (סטאמא-וואקאלע),
 אונד דיא קורצען : תולדות (ערלייגטע וואקאלע) • וויל יעדע
 לאנגע

דאס טלוס ך האט נייע דען פונקט אונד ווירד אלס אימער
וויך אויסגערעכט ; וואהל אבער האט איהן דאס טלוס ך ,
אלס : אַראָך .

דיא אויסגערעכט דער ג אונד ד איט אונד אהנע פונקט
איט אונט לוויפלהאטע / זיא ווערדן אבער / דא ווירד
ריכטיגער ניכט וויסען / ערוועהנטר אמסטן אויסגערעכט .

§ 4

אלע בוכשטאבן אויסער א' ה' ו' י' ווערדן / זיא איינן איין וואקאל
אדער קיין האבן / איין ווארטע גלעין אונד פערנעהאליך אויס .
גערעכט ; דיא בוכשטאבן א' ה' ו' י' אבער ווערדן לו ווילען / ווען
זיא קיין וואקאל האבן / ניכט איט גלעין / אלס : בֵּראשִׁית ,
תְּבוּנָה .

דויעט ניכט דען בוכשטאבן א' ה' ו' י' דיא געאיינשטע
אונטראיינאונד / דאס זיא זיך אלעט איינר איט דעם אונד
פערוועקסטען / אלס עֵשׂוֹ טאטע עֵשָׂה , וְקָרָאת
טאטע וְקָרָאת א. ד. ג. א. .

האט אבער דאס ה איין פונקט אין זיך / זא ווירד עס אימער לויט
באר אויסגערעכט / אלס : קָה פֶּאסט ווירד קָה ; קָמָה פֶּאסט
ווא קָמָה . איין וואלט דא נענט און מִפִּיק הָא , אונד גהערט
א אדאן אונט דא קלאמטע אלער איבריגן בוכשטאבן אויסער א' ה' ו' י' .

§ 5

דער בוכשטאב ש האט לווייערלייך אויסגערעכט ; ווען ער איין
פונקט אויף זיינע רעכטן קאפף האט (ש) ווירד ער (schin) ,
האט ער איהן אבר אויף זיינע לינקן (ש) ווירד ער (sin) אויס-
גערעכט .

אנשי עיר קונג

§ 3

ב ויא (b) ב ויא (bh) ארער ויא (w) נאך דער
אויספראכע דער דייטשן יהודים •

אויסשערמאכע דער דייטשן יהודים •

ערשטעס הויפטטיק

פאן דער אויסטפראכע אונד ארטהאגראפיע

ערשטער אבשניט

פאן דען בוכשטאבען אונד איהרער אויסטפראכע

§ 1

דיא עברישע טפראכע האט פאלגענדע לוייז אונד לואאליג בוכ-
שטאבען, וועלכע אלע קאנזאנאנטען זינד, אונד פאלגענדע
אמטען אויסטפראכען ווערדן.

א (aleph), ב (beth), ג (gimel), ד (daleth),
ה (heh), ו (waw), ז (sajin), ח (cheth), ט (teth),
י (jud), כ (kaf), ל (lamed), מ (mem), נ (nun),
ס (samach), ע (ajin), פ (peh), צ (zadik), ק (kuf),
ר (resch), ש (schin), ת (thaw).

אנמערקונג

דיא פינף בוכשטאבען מ' נ' צ' פ' כ' ווערדן אויך ס'ן
י' ק' ר' געטריבן, אונד אלס דאן: טלום ס, טלום י
א. ה. ו. גענעט, וויל זיך, אויט איהרן פֿרטידנען
פֿארמען, אין ניכטס ווייטער פֿאן דען ערטערן אונטער-
טיידן, אלס דאס זיך אלס ענדע, ערטערע אבער אלס
אנפֿאנגע אונד אין דער אייטע דעם ווארטס גברויכט
ווערדן, אלס: מים, נחל, ציץ, חפף, תבריק.

§ 2

דיזע 22 בוכשטאבען ווערדן דורך פינף ארגאנע, דיא און פֿרי-
מבטא (טפראכעווערקלייגע) געט, אויסטפראכען, געט.

ליך

חויך אים געלאזטאליכן לעבן מונענטבעהליך מיט / אינדעם
גוויסע פערטרעגע אונד טריפטליכע פערבינדונגן / אלס עהערקאנטראקט
טע / טיידע בריפע / א. ד. ג. / נאך פונדן געלן אונד גברייכען
העברעיט אבגפאסט ווערדן אימן .
דא נון דינע טפראכע אעהר אין טריפטן אלס אים אומאנגע גספראכן
אונד גברויכט ווירד / זא מיט עס אום זא נעטהיג זא גרא
אמטיקאליט אונד גרינדליך לו ערלערן / וויל אמן מהגע דקדוק פילע
טעלאען אין דער הייליגן טריפט ניכט פערטטעהן ווירדע / אונד
אמנכן : אטן אין דערזעלבן גאר לייכט אים דייטען קענטע .
חויך זינד דיא ווערטער דער טפראכע : עהר קורן אונד פיל אומפאסט
אונד דורך דיא פערטידנע ביגונג אפט זא ענטטעלאט / דאס / ווען
אמן דיא רעגלן דער בילדונג אונד ביגונג ניכט גענויא פיננע האט / אמן
דען שרש מדער דיא וואורלל דעם ווארטס גאנץ פערקענן ווירדע .
דיא וויסנטאפט דער כקללי הקריאה מדער לענע רעגלן זינד לומר
לור פאלוקאמען קענטעיס דער טפראכע נעהטיג ; יעדעך מיט עס
פיר דען אנפענגר דאהטאס ניכט פיל זייט דרויף לו פערווערדן /
וויל דינע לו הארט אונד לו טראקן זינד / אונד דעם טעודירענדן /
זיז דער פאלל טאן אפט גאנצן / איברדריסיג ווערדן / אונד ער
דאס טטודיוס ענדליך גאר פערלאסטן קענטע . וויר האבן דאהער אין
פונדק ערטטן טהיילע נור וועניגע אונד לומר דיא נעטהיגסטן דאסאן
אנגפיהרט / אונד גלייך לו דען יסודי הלשון מדער טפראכגעבייד
געטריטטן . אין אונדק דריטטן טהייל ווערדן וויר דיא אויס אבזיכט
וועגלאסטן ארטהאגראפהיטן רעגעלן נאכהאלטן / זיז דאזעלבסט
בשטיאטר ערקלעהרן / אונד דורך בייאטפילע ערלייטרן .

מיט דאס דקדוק הלשון והגיון, די גראמטיק אדער ספראך-
 לעהרע, וועלכע עס איט דעם וועזענליכן דער ספראכע אין יא
 ווייט יא אברוק דער גראנקן מיט, איט מיהרער איינמאל
 אונד ארדנונג, לו טהון האט יא אין אונזערע דעם דקדוק
 דקריאה והכתיבה האט יעדע ספראכע מיהרע בומערע לעגלן,
 יע נאכדעם מיהרע לויטע אונד זיינען פערשידן זינד יא וואס מ'זעט
 דאס דקדוק הלשון והגיון בטרופט, יא אסטן אלע ספראכן
 עטוואס גאיינמאלכע אונטראינאנדער האבען, אינדעם יעדע
 איינערונג דער גראנקן, אונד דינע ביא אלן אענטן גלייך זינד
 דיא עברייטע ספראכע, איט דער וויר אונט יעלט בטעפטיגן,
 איט קיינע ספראכע דעם אונגאנגט, ד"ה, וויר בדיהנין אונט
 מיהרער ניכט ווען וויר איס גאיינען אדער געלסטאלליכן לעבן
 אונטראינאנדער ספראכען, אינדעם דיא נאטיאן, דערען אונטער
 ספראכע יא איינמאל וואר, אונט פערשידן פערשידן לערטהייטע
 איט, אונד איבראלל דיא ספראכע דעם לענדעס אנגאמאן, וואהין
 יא דיא פארזעהונג גשיקט, וואדורך אלס פילע ווערטער דעם
 גאיינען לעבנס פערלאהרן גינגן, און לערנט יא אבער דאך איבראלל
 אונד גערן, ווייל יא איינע דער עלטסטן, רעגלמייסיגסטן אונד
 קורלעסטען ספראכען איט, אונד און דיא אלטען וויכטיגן אונד אהרע
 ליטען טרויפטן וועלכע איס עברישן אריגינאל זינד, אלס דיא כ"ד
 ספרי קדש מ. י. ו. גרינדליך לו פערטטיגן, ביאנדרט איט
 יא אונט, דעם איברבלייבעל דעם אלטען עברישן פאלקס, העכסט
 נאטורליכע, דא דיא געטטליכען געלע, דיא וויר לו בעאכאכטן,
 אונדע גבעטע אונד דאנקטפריכע דיא וויר, אונדע אללרהעכסטן
 וואהלטהער טעגליך דאר לו ברינגן האבן, אין דייער ספראכע
 גטריבן זינד, וויר איסטן יא ביאנדרט אונט דעם גרונדע נאטע,
 ווענדיג לערנן אונד גרינדליך קענען, ווייל יא אונט אין גוויסר ריקוייט

דיא בזאנדרע ארט וויא דיזע אדער יענע פֿערזאמלונג פֿאן אענטן
אין דינס אדער יענעס ערדנונקל איהרע בגריפֿע דורך לויטע אונד
טענע אייסערט / נענט אאן : לִשְׁוֹן אדער שְׂפָה / ספראכע /
אונד דיאיעניגע פֿערזאמלונג / דיא איהר אייגענע בזאנדרע ספראכע
פֿיהרעט : עַם / איין פֿאלק אדער נאטיאן .

נאך האבן זיך דיא אענטן איינר ערפֿינדונג לז ערפֿרייבן / וועלכע
איהרעס גשלעכט עהרע מאכט / אונד וואדורך וויר ניכט נור איט
דעניעניגן / דיא אונס אונס / זאנדרן אויך איט זאלבן דיא ווייט פֿאן
אונס ענטפֿערנט זינד / יא זאגאר איט דער נאכוועלט / איט אענטן
דיא יאהרטווענדע נאך אונס פֿאלגן ווערדן / ספרעכען / אונד איהנען
אונזרע גראנקן אייסערן קענען / דיזע איינע / דיא קונסט לז שרייבען .
דורך דיזע גליקליכע ערפֿינדונג האבן דיא אענטן דיא גראנקן נאך
אנטויליכר גאמלכט אלס זיא טאן דורך דיא ספראכע גאמלכט וואורדע /
אינדעס זיא דורך פֿיגורען אונד לייכען דיא ספראכע נאך אעהר
פֿערקערפערט אונד אין דיא זינע גבראכט האבן . אאן לויט אלזא
דיא לייכען אונד עראינגערט זיך אן דיא ספראכע / אונד דורך דיזע
אן דיא גראנקן . יעדס לייכען / וועלכט נור איינען לויט אנלייגט /
נענט אאן : אֵת / איין בוכשטאב / אונד דיא לזאממעטלונג
אעהרע אֵתִיּוֹת אדער בוכשטאבן : מִקְלָה איין ווארט .

דִּקְדוּק אדער גראמאטיק אייט דיא קונסט ריכטיג לז ספרעכען /
אונד ריכטיג לז שרייבן . זיא טהיילט דיא ספראכע / וויא איין
אענטן / אין לזייא טהיילע איין / אין איין קערפער / אונד איינע
זעלע . דאס קערפֿרליכע דער ספראכע אייט דאס דִּקְדוּק
הִקְרִיאתָ וְהִכְתִּיבָה / אדער פראנאנליאטיאן / דיא אויספראכע /
אונד ארטהאגראפֿיא / רעכטשרייבונג . דיזעס האט עס נור איט
דען טראקנען בוכשטאבן אין זא ווייט זיא לויטע זינד / אונד איט דער
אויספראכע לז טהון . דאס גייטטיגע אדער דיא זעלע דער ספראכע

דער פארלוג דעם אינטן פאר אלן אנדערן לעבעדיגן געפפען
 בטעשהט הויפטוועלך אין דער קאמטבארן גאבע, די
 איהם דער טעפער פערליהן, דענקן אונד שפרעבן לו קענען.
 דענקן איז דאס אינגערע פערמעגן איס אינטן, זיך פאן אלל-
 לייט דינגן בגריפע לו אמאן, זיז לו בעמורטהילן, נאך איהרע
 גרונד אונד לויטק לו פארטן, אונד דאס אונבקאנטע איז דעם
 בעקאנטן לו טויסען. ספרעכען, איז דאס איינערונג, אדער די
 פערקערפערליכונג דער איינרליכען אונטערבארן געדאנקן, פער-
 איטטאט לויטע אונד טענע, די דער אינט דורך פילן ארגאני-
 אדער ספרמאלידאטן אונטערמאט, וואדורך ער איינעם אנדערן
 זיינע פערבארן ליגדע אידעען אפגעבארט. עס האבן נעהאליך
 די אינטן איבראין געטראט, איז גוויסן לויטען אונד טענען,
 אונד איז דערען פערטידען לואאמאנעטלונגן גוויסע בגריפע לו
 פערבינדן, אונד דורך איינע פאליגע וואלכע לויטע אונד טענע, איינע
 גאנצע רייהע פאן געדאנקן לו בטראטן, דאזיט איינער דעם אנדערן
 זיין אליין, זיינע ווינטע אונד איינען ערעפן קענען. דענקן אונד
 ספרעכען זינד אללע, גענויט בטרמאכטעט, איינע אונד פאן דאס זעלבע,
 אינדעם און דורך דאס ספרעכען דאס איינעמאן נור איינערט וואס און
 איינע לייך דענקט. (דאזער אויך דער עברי ביידע איז איינעם
 גאיינשאפטליכן נאמען בלעגט. דאס ווארט הקיוץ, וועלכע אין דעם
 אלטען טריפטן אייניגעמאל פארקעמט, דריקט זא וואהל דענקן אלס
 אויך ספרעכען אויס). און קאן נון לואהר דענקן אהנע לו ספרעכען,
 אבער ספרעכען אהנע דאבייז לו דענקן ווירדע נור איין לערער טאלל,
 איין בלאטעט געטעז פאן לויט, לואאמן טלאגענדן הארטן קערפערן
 זיין, אונד גאר ניכט ספרעכען גענט לו ווערדן פערדינען.

אָלטער אַבסטיט פֿאן דעם **מישקל** אונד **נטיה**

אדער דער בילדונג אונד ביגונג דעם

הויפטווארטס 88 — 96

ביגונג טאבעלען דער **שמות** נאך

איהרען פֿערשידן **מישקלים** •

נינטער — פֿאן דעם **שם** **התא** אדער

אדיעקטיו 97 — 102

לעהנטער — פֿאן דעם **שם** **המספר**

אדער למהלוארט 103 — 116

דריטעס הויפטשטיק פֿאן דעם פעל אדער לייטווארט / דעסעלען

בילדונג אונד ביגונג •

ערסטער אַבסטיט פֿאן דעם אייגענטלעכן דעם פעל 117 — 122

לויטער — פֿאן דעם איבריען בטויאונגן איס

פעל 123 — 127

דריטער — פֿאן דעם הילפֿט בוכטאבן איס פעל 128 — 134

פֿירטער — פֿאן דעם גזרות אדער בטאנהייט

דער ווארלל בוכטאבן 135 — 138

פֿינפטער — נעהערע ערקלעהרונג דער זיבען

בנינים אונד דער **סמני הבנין** 139 — 146

ביגונג טאבעלען דער פעלים נאך איהרען

גזרות אונד **בנינים**

זעקסטער — פֿאן דער בילדונג דעם ווערבי איט

דעם **בנויי הפעול** אדער לידענדען פראנאמין 147 — 150

טאבעלען דעם פעל איט דעם **בנויים** •

אנהאלט דעז ערשטן טהיילס

איינלייטונג

ערשטעס הויפטשטיק פֿאן דער אויספראכע אונד אַרטהאנדלע

ערשטער אבטייל פֿאן דען בוכשטאבען אונד אנהערער

אויספראכע פֿאן § 1 ביס 5

לויטער — פֿאן דען וואקאלען אדער **תנועות** 6 — 10

דריטער — פֿאן דעם **שוא** — — — 11 — 16

פֿירטער — פֿאן דעם **נח** — — — 17 — 24

פֿינפטער — פֿאן דעם **דגש** — — — 25 — 30

זעקסטער — פֿאן דער **נגינה** אדער דען טאנלייכען 31 — 36

זיבענטער — פֿאן **מלעיל** אונד **מלרע** — — 37 — 40

אכטער — פֿאן דעם **מיתג** אונד **מיקה** — 41 — 49

ניינטער — פֿאן דעם גברויךדער בוכשטאבען 50 — 54

צווייטעס הויפטשטיק פֿאן דער קלאסיפֿיקאציע דער ווערטער

דער בילדונג אונד בילדונג דעם הויפטווארטס

ערשטער אבטייל פֿאן טפראכע אונד טפראכטיילען

איברהויפט — 55 — 58

לויטער — פֿאן דען רעדעטיילען דער עברייטען

טפראכע — 59 — 63

דריטער — פֿאן דעם **שם** אדער הויפטווארט 64 — 65

פֿירטער — פֿאן דען בטויאונגן אין איינעם **שם**

אונד פֿאן דעם **מין** אדער גטלעכט 66 — 71

פֿינפטער — פֿאן דעם **מספר** אדער צאהל 72 — 77

זעקסטער — פֿאן דעם **סמיכות** אונד דען **כנויים** 78 — 82

זיבענטער — נעהערע בעטטיאונג דער כנויים

אדער פראנאציען 83 — 87

ΠΙΣΤΙΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ

ΠΙΣΤΙΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ

ΠΙΣΤΙΣ

ΠΙΣΤΙΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ

ΠΙΣΤΙΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ

ΠΙΣΤΙΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ

תורת לשון עברית

קצרה ובאר היטב

אדער

קורלגעמאכטע חוגר דייטליכע

עברישע שפראכלעהרע

ערסטער טהייל

אל ספור נישן , עבריה , את נמשלת
רבת זהר היית עת משול משלת
ומה רב אברת , ימים כי חלפו
אך לו חכמו ישפילו כל עזוביך
אם כטו ספיר ילמשו את פניך --
בך די תפארת עפעפם ישופו

התנחמי שבת קדש גילי ושטחי
עוד פומי קדם פרות תפרחי
תוך גנת בית הסדר את נטעת
בינלי הנוך נערים רצונך יפיקו
והמתנחמים בעם יד הם יחזיקו
עד תבי שרש תרבי לקח ודעת •

ברלין חי אלול ה'תקס"ב •
שלום בן ריי עקב כהן מוואלשטין •

בעריכת גונג

זיטע כ"ט שורה ו' אונד ז' איזט איין ערהעבליכר דרוקטעהלר אין דער
קארעקטע איברעהן ווארדן פ עט סטעהט נעמליך שורה ו' טטאטט
מלרע : מלעיל , אונד שורה ז' טטאטט מלעיל : מלרע •
דער לער בעליבע ריזען פטהלר זעלבסט לו בעריכטיגן , אינדעם
יזר איזט נאך קיין לוח הטעות האבן בייאפיגטן קענען •

חלמוד לשון עברי לריל"ק / וועלכט / אייניגט אעגאל אין אים
זעהנדיג דער אעטהערע אבגרייכטעט / דאס פאלסטונדיגסטע
ספר הדקדוק איז / וועלכט וויר בייטן
דיזעס איז אולעט וואס איך אין איינר פאררעדע לו זאגן פיר נעטהיג
פינדעט / אבער דען ווערטה איר אונזערטה דער ארבייט / אונד איר
זיט איהרר לוק גרונדע ליגנדען אבייכטענטפריכט / אעגן גרינדליכע
קעגנר ענטטיידן / איין הויפט אויגעמערק וואר פויך אעטהערע
אונד דייטליכקייט גרייכטעט / דאמיט דיט לערנערע יונגער לו דער
אילט ליידר זיט יעהר הינטענאן געלעטען ספראלע אעהר לופט בקאמאן
אעגט / אונד אויפ דיזעס גייכטעטפונקטע בעליבע אאן אייער ארבייט
לו בעמורטדיילן / וואס איך נאך אין בעטרעך אונזערער אריינענטהאלטן
ספראלע לו זאגן האבע / אאן פאלגענדס געריכט אייטערן /

א ל כ ה ל ש ו נ

רב לך שבת גלמוד / שפה עבריה
רב לך לכת קדור כתבה בפניה
הבוי לנאונים רבת שבעת
הלעולם יעב בדבר שטחתיך
אם נצה ימה ריח תנובותיך
על תלמי שרה זרוע זרעת
הן עוד שרידים לך קרבתך יחפצו
מליך לחפס מתקו גם נמלצו
עוד לראות עמים יפיה יתפשו קסת
כל בוי תאריך כי נאה גאו
הורה יחיו ישובו יתפלאו
ובעינים כל עוד תהי קלה וגמאסת

מיט ערשטען טהייל ווירד לואר אים דער ארטהאגראפא
אלס אים דען דיני אוותיות / תנועות / שוא / דגש / וו /
אנגעפאנגן / יעדעך ווערדן דארין / און דאס געדעכטע דער און
פענגר ניכט אים דערגלייכן טראקען רעגלן לו בעלמפסן / פאסט נור
דיא קונסטווערט ערקלעהרט אונד נור דיאיעניגן רעגלן אויסקליהה
ליך אנגעבן / דיא נור פערשטענדליכקייט דעס פאלגענדן אנמאמ
געגליך אנגפיהרט ווערדן אים / פערנר האנדעלט דעזע וטהייל
פאן דער קלאסיפיקאטאן דער ווערטער איברהויפט / פאן דען שווארצן
איהרען פערשטענדענישן / איהרער בולדונג אונד ביגונג / אונד פאן
דען פעלדן / איהרן אייגענשאפטן / גורלות אונד קטגאריען
געבסט דען דאלו ערפארהרליכן אונד לועקאצטיג איינגעריכטעטן
טאבעלען / יעדע קאטאגאריע איז איהרע ווערטער
דער לוייטע טהייל ענטהעלט דיא מלות אדר פארטיקעלן /
היר ווערדן איא אין פערשידענן קלאסן איינגעהיילט / אונד איהרע
דינסטפערשיכטונג און דער ספראכע גענויט אונד בטשיאט אנגעבן /
פערנר דיא אוותיות השמוש אדר הילפסבאכשטאבן / וועלכע נאך
אלפאבעטישער ארדנונג אבגעהאנדלט ווערדן / אונד — דען זינטאקס
אדר דיא דרבי הלשון / יעדע קאטאגאריע איז איהרע ווערטער
דער דריטע טהייל איז איין גאלטראג דער מיט ערשטן טהיילע
אויט פלייס וועגאלאשענן ארטהאגראפאטן רעגלן / היר ווערדן זיאל
דא דיא געטהיגטען ספראכענשריפט פארהאויטגטיקט זינד / בטשיאט
ערקלעהרט אונד דורך פראקטישע בייאשפילע ערלויטערט / אונד
ענדליך ווירד דארין איינע געהרע ערקלעהרונג איינגעלייגט
הוראחה ושמושיה געבן / יעדע קאטאגאריע איז איהרע ווערטער
דיא טריפטן / דיא איך לו דינר אויטאהביטונג פארלייך בעמולטהאבע
זינד דיא ווערקע דער בקאנטן מדקדקים / ר' אליהו בחור
ור' זלמן הענא / דיא פארטרעפליכע הקדמה אור לגתיבה
לרמב"מ / דאס ספר עמודי הלשון לר' ברי"ל אונד דאס שטענע

פאָררעדע

דאָס עט דער עברייטען ספראָלע, ביא דעם איבערלויפער, דען
אונזער זיט און גראַמאַטיקען ווערן האט, דאָך און איינעם אַפּטאָ-
דיטען אונזער לויטקאָמפּיטער, לעהרבוך, באַזאָרעט פֿאַר יודישע, דייטשע
סולען, אַמאָנעלט, איינע יעדע זאָקוויטען בעקאָנט, אונזער בערלין
אלא דעם בעווייזעט ניכט, דען גראַמקן, איין זאָלעט ניכט
לעהרבוך, לויט ענטווערפֿן, אונזער דעם אַמאָנעלט און עטוואָס אַב לויט
האָבן לענגסט, אַמאָנעלט דאָס וועט, איינער פֿאַר אַפּטאָ, דייטשע פֿאַר
אלס אויך איין איינעם בערלין אלס פֿאַר אַפּטאָ לעהרער און איי-
רענע גאָלעט, דאָך קאָנטע, דייטשע גראַמקע אונזער דעם גראַמקע
ניכט עהער לויט פֿאַר אַפּטאָ רייכע געלאָנגן, ווייל אויך פֿאַר איינער זייט
דען הערשענדיגן פֿאַר אַרטהייט, לויט וואָס דיאָט און גראַמקע אַלע
דער ספּראַך דקדוק פֿאַר אַפּטאָ? ניכט ווער אַפּטאָ קאָנטע, אַ-
אונזער פֿאַר דער אַפּטאָ ווייטע אויך ביא דעם יעליגן אַלע איין אַפּטאָ
פֿאַר דייטשע טעאָריאָ גאָלעט אַפּטאָ געניטע, דער וועלט דאָרען
עטוואָס לויט אַפּטאָ, ביס אויך ענדליך לויט דייטשע אַפּטאָ אַפּטאָ
וואָרע, עט האָט געאָלד דאָס וואָלעבליכע דייטשקייט דער
חברת חנוכה געזעס, זייט איינער זייט דען רייטליכן ענטוואָס
געאָלעט, דען ביטער און דער יידישען פֿאַר אַפּטאָ פֿאַר אַפּטאָ
אונטערניכט און דער רעליגיאָן אונזער דער דאָס אַפּטאָ אַפּטאָ
דער כתבי קדש, און דיאָלעבליכע ווער איינלויפֿהערן, זיט פֿאַר עט
פֿאַר גוט, אַפּטאָ דייטש, זיט הייליגע אלס וועלטיגע געשעפט איט דעם
אויסדריקליכן בעדינג אַלע אַפּטאָ אַפּטאָ, דאָס אויך איין אַפּטאָ אַפּטאָ
לעהרבוך ענטווערפֿן, אונזער דאָך איינע אַפּטאָ אַפּטאָ אַפּטאָ
אַלע, ווער אַפּטאָ אַפּטאָ אַפּטאָ אַפּטאָ אַפּטאָ
נאָך גענויער פֿאַר אַפּטאָ אונזער פֿאַר אַפּטאָ אַפּטאָ אַפּטאָ
גענדיע אַפּטאָ פֿאַר דיאָלעבליכע אַפּטאָ אַפּטאָ, דייטשע
לעהרער ווער געאָלד און דייטש טהייטע איינלויט.

פערצייכענעס דער פרענומער אנטען

(נעבסט אייניגען אפראכטיאנען)

ברלין

הרב כהנא החכם הקורני המושלם מהו' יהושע מליסא

ראה ראיתי ספר כתוב מאיש שלומי / ה'ה הקורני יקר רוח
המדקדק השלם כמו"ה שלום ינו / הדר הוא לכל מחלקותיו /
ונעימות בנאומותיו / למפן ירוץ כל קורא בו / אף עוללים לא
ראו חור לשון פנר יוכלו השית ראשית למוזים בו / ואט אט יעלו
הרי לסוניהו הקדושה / ונצפות דקדוקה הנסקפות על פני כל
הסקרא / להבין משל ומליה / דברי חכמים והביונס / ונעחרתי
לשאלתו להיות מחושבי ידיו להביאן לבית הדפוס / לקחת ממנו
המחברת הזאת כפי המקח אשר הושט עלי / ולכל אוהב ומדע
לשכת ענדית יאות להחזיק בידו / להוציא חפצו / וישא ברכה
מאת בנוחר בחורה ובמקראי קדש / באחי פה"ח ברלין י"ב
אדר ראשון תק"סכ לפ"ק .

חק' יהושע במהויר יודא מליסא .

כאדון החכם המפורס ר' איצק אייכל .

איך האבע אייגען טהייל דעם אומסקריפטס דורכאלען אונד
געוירן / דאס דינע גראמאטיק אלן זיך בקאנטן / וועגן דעם
גוטן אונד גרענאטן פארטראגט / אין ריקיילע דער לוועק
אעטינקייט / פארלוציגן איינע / איך פרענומערירע דמהער
אויף לוייל עקסעמלארע / ברלין ג' אדר ח' תקס"ב

איצק אייכל .

(נאך אפאבעטיטער ארדנונג)

ר' אנדראס בר"ש	ר' חילק ר"י	ה' דוד הייאמאן
ה' אנדראס בעשיץ	ר' אשקסאנדער פלעש	ר' דניאל לעווי
ר' אהרן לבי	ה' לעהרר אפנער	ה' היימאן יוליוס
ר' אייזיק בר"מ ה"ש	ה' דאקטער אראנסזאן	מהמבורג
ר' איסר ניקלשבורג	ה' בענדיט פיק	ר' הירץ בר"י עלקיש
ר' איסר האמבורג	ר' גנריאל געוויר	ר' סירש בר"י דאנליב
ר' חילק העלפט	פ"מ ר' דוד פרענר	ר' וואלף בר"י לבי
הערר האף בויע	הערר אפעסטאר	ר' זאלקינד זיטש 2
רמטה איצק	דוד פרידלענד	ר' זנוויל בר"א געוויר

תורת לשון עברית

קצרה ובאר היטב

פחזקת כל דיני דקדוק הקריאה והכתיבה ודרכי לשון
כפי משפט ההגיון, מפני ספרים וסופרים הראשונים
התיכונים, והאחרונים, והכל על סדר נכון, איש איש
על מקומו למושבותיו, ועל דרך היותר נקל ומובן.

לחנע לה

התלמידים בבתי ספר

אדער

קורנענעכעטע חוגר דיטליכע

עברישע שפראכלעהרע

זאץ געברויך יידיש-דייטשער שולען

אין דרייטע טהיילע

מאת

שלום בריכהן

לעהרער דער רעליגיאן חוגר דער עברישען שפראכע
בייא דער היינטיגער יידישער שולע.

בערלין ה'תק"סב לפ"ג

ברפוס חברת חנוך גערס

Berlin. In der Jüdischen Freyschule.

516 w 6

Deutsche
Stadtbibliothek
MÜNCHEN

87

Herrn Damm a Bâle 807.12.1

*Joseph Moritz
Mayer
in Gersee*

G. as.

144

Nr. 716

Ausgang:

I. Schäden: a, c, e, h, l, m, n, o, r, s, t, v, w, ^{z, x, zc}

II. Behandlung: 3, 26, 27, 29, 35, 36, 38, 40

III. Besonderheiten:

ESTER
MÜNCHEN

Cohen, Schalom b. Jakob

Tōrat lāšōn ibrīt ... oder kurzgef. u. deutliche hebr. Sprachlehre...

Berlin 562/1802

L.as. 144 I

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10571873-6